

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa
dzəkən
Yesəw Kəristəw njasa tsasliti
Zhaŋ
Kwəma dza ghwəmməə gha
sənataa dzəkən zliya na**

Zhaŋ zəghwə Zhebede tsasliti na zliya na. Ghəciy, ntsa ta səda Yesəw na. Ma kə mbəzliy, ghala vəghwə tsaa tsasli Zhaŋ zliya nay, ghəci haliy nza na. Piya ka taŋəti məslidə mətsəkə ləy hwəm ya tsa Yesəw tsasli na, kə ghəshi. Ma dī naa gəzəy, Matiye, Markə mba'a Ləwkay, pərba ghəshi tsasliti na ni shi zliyahi kən Zhaŋ.

Mbə zliya nay, kar Zhaŋ gəzə kwəmaa dzəkən tsahwəti ntsa ta səda Yesəw va niy dī Yesəw tərəŋw tsa. Ma dī naa gəzəy, dzəkən ghən tsa ci ka naa gəzə.

Ma kwəma tsasli Zhaŋ zliya na tiy, ta kəti mbəzli nza ghəshi mbə sənay Yesəw ka Zəghwə Hyala, lə ta mbə ghəshiy sənay dība ghəci na ndə mbəlipə, kə ghəshi. Ma ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Yesəw tsa vay, ka dzaa zayəw, ta kwəməvə piy tsaa kədi ma dza na (vəh 20:31).

Mba'a kə Zhaŋ tsasliti kwəma mənəhwə Yesəw maɗaŋa maɗaŋa nay, kar naa tsasliti kwəma bənipə Yesəw dzəkən maɗaŋa mənti na va. A ghwəmməə nighəvə ya tə sa ngaslay Yesəw va mbəzli bələkwə bələkwə cifə mətsəkə lə peŋ cifə. Ləy hwəməy, dza na ka bananshi

kaa mbəzli, ma kə ngəshi na: «Yən na peŋ tsaə bə piy kaa mbəzli» kə (vəh 6). Dzəghwa na dibay mba'a zhinikəmə Lazar kwa kwəli, zhini na mba'a bananavəshi kaa mbəzli, a ka na: «Yən na ntsaa zhini mbəzli səəmə kwa kwəli, zhini ka banshi piy dibə» kə (vəh 11). Ma kə Yesəw dibə na: «Yən na waŋ pi tsa mbəzli tikə tə hidfi» kə (vəh 8:12). «Yən na miy ciki» kə (vəh 10:9). «Yən na ndə mbəli shiy tsa katar tsa» kə (vəh 10:11). «Yən na kwal tsa tidif tsa, zhini mba'a saa kwəma piy tsaə kədfi ma» kə (vəh 14:6). Zhini «Yən dəŋw fə, ma dividivi ti na, ghwəy» kə (vəh 15:5).

Ma sa ka Yesəw bananshi shiy kaa mbəzli tsəgha ki na, mbə zləbashi nihwəti mbəzliy nza, ma nihwəti na, kala zləbashi ma.

Avanay njasa nəwva kwəma mbə zliya na:

Vəh 1 pa' tə vəh 12 Nəwər dzəkən nəy tsa Yesəw Kəristəw kwa jipə mbəzli, lə njasa bananavə na shiy kaa mbəzli, ta mbə məndi sənay, nda a ndə na.

Vəh 13 pa' tə vəh 17 Nəwər dzəkən shiy ghəngħən ghəngħən, shi bananavə Yesəw Kəristəw kaa mbəzli ta səfa ci, lə njasa ditishi na, mba'a dzəkən cə'wə tsa cə'wəhwə na dəy.

Vəh 18 pa' tə vəh 21 Nəwər tsaə dzəkən məti Yesəw Kəristəw lə zhakati tsa ci mbə məti, lə njasa zhini naə təzliy kwa kwəma mbəzli ci.

Ntsa har məndiy «Kwəma gəzə Hyala» na Yesəw Kəristəw

¹ Ghala kwataŋata,
 Hyala ghwəla ta nga shi tə hidfi lə shi mə
 ghwəmə gwa'ay,
 ntsa har məndiy «Kwəma gəzə Hyala» tifa.
 «Kwəma gəzə Hyala» vay,
 ghəshi niy nza na lə Hyala, niy təhəvərivashi
 ghəshiw.
 «Kwəma gəzə Hyala» va na, Hyala va ghənzə.
² Ma «Kwəma gəzə Hyala» va kiy,
 ghəshi niy nza na lə Hyala ghala kwataŋata.
³ Ya wa shi ngati Hyala gwa'ay, war lə Kwəma va
 ngatishi na.
 Tsahwəti sə tifa ya kwətiŋ,
 mba'a mənəy kala lə Kwəma vaw.
⁴ «Kwəma gəzə Hyala» va kiy, səəkə mbə səəkə
 piy.
 Dza piy tsa va, ka mbərə ka mənipe waŋ pi,
 ta mbə mbəzli tə hidfiy sənata kwəma kataŋ na.
⁵ Ma waŋ pi tsa va ki na,
 ka mbərə, ka mənipe waŋ pi mbə kwəsli,
 kala mbay kwəsliy shərkwamti ya jəw nə.
⁶ Mba'a Hyala ghwənikə tsahwəti ndə, Zhaŋ, kə
 məndi slən tsa ci, ta nza ghəciy ndə kwal tsa nə.
⁷ Ghəci na ntsaa səəkəy ta cipə kwəma kən
 kwəma waŋ pi tsa va. Ma nza məndi favə
 kwəma kən, nza məndi mbəə zləbavə gwanashi
 ki.

1:1 1:1-2 Ghava 1:1-2:4; Zhŋ 17:5; Flp 2:6; 1Zhŋ 1:1-2; ShiZhŋ
 19:13-16 **1:3 1:3-4** 1:9-10; 5:26; 1Kwər 8:6; Kwəl 1:16-17; Ebr
 1:2; ShiZhŋ 3:14 **1:5 1:5** Ghava 1:3-4 **1:6 1:6** Mt 3:1

⁸ Ma na Zhanj nacyi, ghəci na wanj pi tsa vaw. A səkəkəy na ta ndəgha fətəy dzəkən kwəma kən wanj pi tsa va.

⁹ Ma ntsa nza slən tsa ci vaa «Kwəma gəzə Hyala» kiy,

ghəci naa mbərə wanj pi tsa katanj katanj tsa.
Mba'a səkəkəy dzəti hidī tikə,
dzəghwa ka mbərə kaa nefer mbəzli gwa'a.

¹⁰ «Kwəma gəzə Hyala» vay,
tifa niy nza na tə hidī,
lə kwəma nzə va ngati Hyala shi ngati na tə hidī
gwanashi.

Ma na ntsa tə hidī naci ki na, sənivə kwəma va
naw.

¹¹ Mba'a «Kwəma gəzə Hyala» va səkwwata
mba'a nzəyta tə hidī nzə.

Ma dza mbəzli nzə na, kala zləbati ka'wəvə
ghəshi.

¹² Ma nihwəti mbəzli na,
mba'a ghəshi ka'wəvə, ka banavə nefer shi.
Dzəghwa na kaa niy banavə nefer shi va,
mba'a banavəshi bərēci
ta mbə ghəshiy mənishi ka ndərazhi Hyala.

¹³ Nza tsa nza ghəshi va ka ndərazhi Hyala ba
na, tə sa yakəshi məndi njasa ka məndi vaa
yapə kwa hwər naw, tə sa dī ndə ngəri na baw,
əhəj, sa nzana, mba'a Hyala banavəshi piy tsa
'war'war tsa na.

¹⁴ Ma dza «Kwəma gəzə Hyala» va kiy,

1:8 1:8 1:20 **1:9** 1:9-10 8:12; 17:25; 1Zhnj 2:8 **1:12** 1:12 1Zhnj
3:1; Gal 3:26; 4:5 **1:13** 1:13 3:3, 5-6; 1Pi 1:23; 1Zhnj 3:9 **1:14**
1:14 Gal 4:4; Flp 2:7; 1Tim 3:16; Ebr 2:14; 1Zhnj 4:2; a ghwəy nay
dikə tsa mənī na: Mt 17:2; Zhnj 2:11; 1Zhnj 1:1-3

mba'a zhəghəta ka ndə, lə vəgha ti,
 mba'a səəkətaa nzəyta mbə ghwəmmə.
 Mba'a ghəy nay dikə tsa məni na,
 ma dikə tsa nzə va na, nja dikə tsa ka Didi vaa
 fanati kaa zəkəwəti zəghwə ci ghəci kwətinjəy və.
 Ava tə kwəma nzə va sənay ghwəmmə nza tsa
 nza Hyala

ka ntsa wəzə hwər tsa, lə ka ntsa slar tsa ki.

¹⁵ Dzəghwa Zharj tsaa məni *batem ki, ka gəzəpə
 kwəmaa dzəkən ntsa va zlanzlan njasa nza na,
 ma kə na: «A ghwəy niy favə yən gəzənjwəy
 kwəmaa dzəkən ndə bay, ava ghəci na ntsa va
 ki, saa niy nə ya va: “A ndə tifa taa səəkə lə
 hwəm yay, a ntsa va tanətəra tə dikə. Sa nzana,
 ghəci na naci, ghala məndi ghwəla ta yara na
 tifa” pən niy ni» kə.

¹⁶ Ghwəmmə gwanamməy,
 a ghwəmmə kwəməvə bəla mbə shi sləkə na
 gwanashi,
 sa nzana, mbə təfəmmə miy tsa nzə ghənzə
 ghəngəhən ghəngəhən həzlimə həzlimə.

¹⁷ Kwataja kiy, a Hyala niy pəhəti kwəma ta
 nəw məndi, mba'a niy banavə kaa *Məyizə ta
 bəmmə. Ma kwəma wəzə hwər tsa Hyala tə
 ghwəmmə, lə kwəma nzə katan na kiy, lə Yesəw
 *Kəristəw kwəməvə ghwəmmə.

¹⁸ A ghwəmmə sənay, tsahwəti ndə tifa mba'a
 səəkə nata Hyala njasa nza na tepəw. Zəghwə
 nzə va, zəkəwəti tsa va, saa niy nza va ka ntsa

1:15 1:15 1:24-27, 30; 5:31-34, 36 **1:17 1:17** 7:19; Səvəri 31:18

1:18 1:18 6:46; 14:8-9; Səvəri 33:20; Mt 11:27; 1Tim 6:16; 1Zhn
 4:12

kwətiŋ tsa ghəshi lə Dəy kiy, ghəci citəmmə na njasa nza Hyala.

*Zhaŋ ci tsa ci ghən njasa nzana kaa mbəzli
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)*

¹⁹ Ma dza mbəzli dikə dikə ni mbə hwəlfə *ka Zhəwifə mbə məlmə Zherəwzalem na, mba'a ghəshi ghwənashi mbəzli mbə *ka ta Hyala ghəshi lə mbəzli Levi, ta dzaa dəw kwəma va Zhaŋ, a kə ghəshi taa ni na: «A Zhaŋ, a kə məndiy: “Wa ndə nza gha na ghaa?” kə məndi» kə ghəshi taa ni.

²⁰ Sa tsəhəshi ghəshi, mba'a ghəshi dəwti kwəma va tsəgha ki, ma kə Zhaŋ naci kaa zləbanshi, kala mbə maa dzəkən na: «Ma na nee yən Zhaŋəy, yən na *Kəristəw Ntsa tivə Hyala na neyew» kə.

²¹ Ma kə ghəshi ngəci ki na: «Əy wa ndə nza gha na gha kia? *Eli na?» kə ghəshi. «Əm, əhəŋ, ghəci nzeyew» kə. «Ndə Hyala tsa ndəghə ghəy va nza gha na?» kə ghəshi. «Wa awə baw» kə.

²² Ma kə ghəshi ki na: «War wa ndə nza gha nə gha nana kia? Gəzaŋəy, ta mbə ghəy dzaa zhananshi kaa mbəzliy ghwənaŋəy» kə ghəshi.

²³ Ma kə Zhaŋ ki na: «Favə tə ghwəy, yənəy, yən na ntsaa gaka va mbə gamba, njasa niy gəzəkə ndə Hyala *Ezay va, niy nə na: Ava məli ndəə gaka mbə zlapə mbə gamba, a kəy: “Zanamtim kwal tsa dza Ndə sləkəpəə dza kwa bəŋw wəzə wəzə, ka gəŋəti tidid” kə, kə niy ni» kə.

²⁴ Mba'a nihwəti *ka Farisahi mbə mbəzli ghwənikə məndi va ta dəw kwəma va Zhaŋ ki.

²⁵ Ma kə ghəshi na: «Ya sa nzana, nza ghaa Kəristəwəw, a nza ghaa Eliw, zhini nza gha ka Ndə Hyala tsa ndəghə ghəy ɸa kiwəy, war njaa njaa mananshi gha *batem kaa mbəzlia?» kə ghəshi.

²⁶ Ma kə Zhaŋ kaa zləbanshi na: «Yən ta na tsee ghənəy, batem tsa məninjwəyee tsa na, kwataka lə yam gwa'a tsəgha məninjwəyee. A tsahwəti ndə tifa, mbə ghwəy ghəci na, kala sənay ghwəy.

²⁷ Ma ghəci na naci kiy, ləy hwəmee dza naa səkə. Daw nzee ta pəli ya kwataka yidi mbə kwakwahə tsa mbə səɸa ci» kə.

²⁸ Ma shi va gwanashi kiy, pəriɸa tə miy həl Zhərdeŋ ge'i lə məlmə Betani, tə pətsa mənɪ Zhaŋ batem məniva ghəshi.

*Yesəw na *Zəghwə təmbəkə tsa Hyala*

²⁹ Ma way pi tə həzlimə ki na, mba'a Zhaŋ nay Yesəw ghəci mbə səkə dzəvəgha. Ma kə war sa nay na tsəgha na: «Ava ghwəy nay *Zəghwə təmbəkə tsa Hyala, ghəci dza na ta ɸanti kwəmaɸi jikir na kən mbəzli tə hidi.

³⁰ Ghəci na ntsaa niy gəzəŋwəy ya va kwəma ci niy nə ya: “A ndə tifa taa səkə ləy hwəm yay, aa dzaa taŋətəra tə dikə. Sa nzanay, ghəci na nacy, ghala məndi ghwəla ta yara na tifa” pən niy ni.

³¹ Yən yən Zhaŋəy, niy sənay ya dibaw. War a səkəree ta mənī *batem lə yam kaa hwəlfə ka *Izərayel, ta mbə ghəshiy sənay ntsa va gwa'a tsəgha» kə.

³² A kə Zhaŋ diba na: «Mba'ee nay *Safə tsa Hyalaa səkə mə ghwəmə nja ghərpəpə, ka səkwa pa'wəə dzəkən ntsa va ki.

³³ Kwatanay, niy sənay yaw. Mba'a Hyala ghənzə saa ghwənara va ta mənī batem niy gəzara, a kə niy niy: “A Zhaŋ, ma ta nza, sa ka gha nay Safə tsee səkwa mə ghwəmə, ka səkəpə pa'wəə dzəkən tsahwəti ndəy, ava ntsa va dza naa mənīwəy batem lə Safə tsee d'əwd'əw tsa” kə Hyala niy ni ngəra.

³⁴ Dzəghwa sa nay ya tsəgha ki na, mba'ee garəda tə kwəma va lə bərçi katan katan, ava war ghəci na Zəghwə Hyala ki, pən» kə Zhaŋ.

*Kwa tana *mbəzli ta səda Yesəw*

³⁵ Ma way pi tə həzlimə kiy, mba'a kar Zhaŋ ghəshi lə nihwəti mbəzli ta səda ci bakə tə pətsa va diba.

³⁶ Mba'a Yesəw səkəy kwərakwə ki, ka dzar ghəci vəgha shi. Ma sa nay Zhaŋ Yesəw dzar vəgha shi ki, ma kə na: «Ava ghwəy nay *Zəghwə təmbəkə tsa Hyala va» kə.

³⁷ Sa favə mbəzli ta səda ci va bakə ni kwəma gəzəkə na va na, mba'a ghəshi kafəshi ka nəw Yesəw tsəgha.

³⁸ Təred kə Yesəw na, mbəzli ta səda Zhaŋ va bakə ni mbə nəw. Tapə ghəci ta d'əw kwəma

və shi, a kə na: «A mbəzli ni, a shi pəla ghwəy shəka?» kə. Ma kə ghəshi na: «A Rabi, kwəma nza gha lə nzəy tsa ghaa?» kə ghəshi. (Ma dī slən Rabi tsa va gəzəy «Metər».)

³⁹ Ma kə ki na: «Ndim, səəkəm a ghwəy nay!» kə. Mba'a ghəshi kafəshi, mba'a ghəshi dzaa nay pətsa nza na ti. Ma ghala pətsa va na, vici ge'i ge'i lə səəkə tsa mbəzli kwamti. Pəkw va hetihwer ghəshi li.

⁴⁰ Tsahwəti mbə mbəzli bakə ni va favə kwəma gəzə Zhaŋ niy nəwvə Yesəwəy, Andəre, zəmbəghəy Shimaŋw Piyer niy nza na.

⁴¹ Ma sa dzashi ghəshi ki na, dza Andəre mba'a ghəshi 'wa kwəmay lə zəmbəghəy Shimaŋw Piyer di. A kə ngəci sa kwəmay ghəshi na: «A Shimaŋw, a ghəy kəsəy ntsa har məndi vaa Meshi» kə. (Ma dī slən Meshi tsa va gəzəy *Kəristəw Ntsa tivə Hyala.)

⁴² Dza na pəm pəməghə zəmbəghəy tsa va kaa Yesəw. Sa tsəhəshi ghəshi na, dza Yesəw ka nighə Shimaŋw, ma kə kaa ngəci na: «Shimaŋw zəghwə Zhaŋ nza gha bay, dzaa nza kwa kwəmay, Kefasə, dza məndiy ni kaa slən tsa gha» kə. (Ma dī slən Kefasə tsa va gəzəy, Kəlbə.)

Njasa harvə Yesəw kar Fəlipə lə Natanayel

⁴³ Ma tə həzlimə ki na, mba'a Yesəw madiy ta zhəghəvaa zhəti hidī ka Galile. Dza mba'a ghəshi kwəmay lə tsahwəti ndə, Fəlipə, kə məndi slən tsa ci. Ma kə kaa ngəci na: «A Fəlipə, nəwra dzam!» kə.

44 Ma Fəlipə tsa va kiy, ntsa mbə məlmə Betəsayda niy nza na, mbə məlmə kwətiŋ na ghəshi lə kar Andəre lə zəmbəghəy Piyer.

45 Ləy hwəm jəw ki na, mba'a kar Fəlipə kwəmay ghəshi lə Natanayel kwərakwə. A kə ngəci na: «A Natanayel, a ghəy kəsay Ntsa gəzə *Məyizə va kwəmaa dzəkən kwəma ci mbə zliya *kwəma pəhəti Hyala, zhini tsəgha nihwəti mbəzli ka Hyala gəzəpə kwəmaa dzəkən kwəma ci diba. Ma ntsa vay, Yesəw zəghwə *Zhezhefə, ndə ka Nazaretə na» kə.

46 Ma kə Natanayel na: «Mbə məlmə ka Nazaretə na, ka nza shi wəzə ni tsahwəshi tsəgha kiy?» kə. Ma kə Fəlipə na: «E yan, ndi nighəti na gha ba shi!» kə. Əŋkwa kə, mba'a madiy ta dzaa nighəti.

47 Ma sa nay Yesəw Natanayel mbə sar dzəvəgha na, tapə ghəci ta gəzə kwəmaa dzəkən, a kə na: «Ava ndə ka *Izərayel tsa karkar tsaa sar. Məni kwəma gwəfə gwəfə na mbə nəfə ciw» kə.

48 Dza Natanayel ka dəw və, a kə na: «Njaa gha ghaa sənara shəkara ntsa?» kə. Ma kə Yesəw na: «Ghala pətsaa nza gha va ta daskwa, Fəlipə ghwəla ta harŋay, cəke' niy nanəe» kə Yesəw.

49 Ma kə Natanayel ki na: «A Metər, waa ni yaw, gha na Zəghwə Hyala! Gha na mazə tsa hwəlfə ka *Izərayel!» kə.

50 Ma kə Yesəw na: «War tə sa nə ya ngəŋa: “Ya ghala pətsaa nza gha va ta daskway cəke'»

naŋee” pən na, mba'a gha zləbavə kwəmee na. Ghwəla gha ta nashi niy dzaa taŋamti nini shiy tə dikə dība sa» kə.

⁵¹ Zhini ma kə ɓa na: «Nay ghwəy tsəy, ə gəzaŋwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ta nata ghwəmə dza ghwəy ghwənita, ka ghwəy nighəy, ka kwal Hyala ka dzəmə, ka səkwa, ka dzəmə, ka səkwa dzəkənee, yən Zəghwə yakə ndə ngəri» kə.

2

Pəhə makwa tə hidī ka Kana

¹ Ma sa mənta vici mahkan ləy hwəm nava kwəma ki na, mba'a məndi harashi mbəzli ta zəmə shiy mbə pəhə makwa mbə məlmə Kana tə hidī ka Galile. Mba'a mbəghəy Yesəw tifa kwərakwə ki.

² Dza mba'a məndi harashi kar Yesəw lə *mbəzli ta səɗa ci ta zəmə shi va.

³ Ma ghəshi mbə sa shiy na, mba'a shi sa kəɗishi. Ma sa nay mbəghəy Yesəw shi sa va kəɗishi tsəgha, a kə na: «A zəghwee, gwa'a na shi sa və shi» kə.

⁴ Ma kə Yesəw na: «A mə, wa kwəma gha na mbə kwəmee tay, səəkəy tsee vəghwə nee diw» kə.

⁵ Ma kə mbəghəy kaa mbəzliy ghəra sləni va mbə zəmə shi va ki na: «A mbəzli ni, ya wa kwəma dza naa gəzaŋwəy gwa'ay, məni tə ghwəy» kə.

⁶ Dzəghwa mba'a ce'wer niy nza tifa kwan, nja tsəham nja tsəham, shi ka mbəzli *ka Zhəwifə

ga yam dzeti shi ta ga'wəva li shi, ta nza d'ewdew njasa ka ghəshiy məni mbə kwəma jiji shi ndimndim. Ma dikə dikə tsa ce'wer vay, kwətiŋ tsa ci na, kar naa bəhwə yam gar ləytər dəghəsə mətsəkə, tsahwəti na gar bələkwə bakə mətsəkə ghən kən.

⁷ Ma kə Yesəw kaa mbəzliy ghəra sləni mbə zəmə shi va ki na: «A mbəzli ni, gatim yam pəya' pəya' tə degħwer va diŋiy» kə. Dza mba'a mēndi gatishi.

⁸ Ma kə sa gamtishi mēndi ki na: «Nana kiy tishim, a ghwəy bānshi kaa ntsaa nighəə dzəkən zəmə shiy ki» kə. Dza mba'a mēndi bānavəshi njasa gəzəkə na va.

⁹ Dzəghwa ntsa va ki, gwərətə, hwətəmiyshi. Fa na na, ka shi sa wəzə ni ghəshi, a sənay tə pətsa səkə ghəshiw, war mbəzliy ghəra sləni va gati yam va shiy sənata kwəma va gwa'a tsəgha. 'Wakəvə ntsa va da' harvə zal makwa tsa va.

¹⁰ Ma kə ngəci na: «Ni wəzə ni shi saa gwəramti 'yagħwakə ni ka mēndiy 'wa bānshi kaa mbəzli harvə mēndi ta zəmə gəzləbə, dza sa ka ghəshiy ghyamtəvashi ki na, ma ka nza mēndi bānshi, ya ni ndalakwə ni nza. Mbalaa a gha mbələy shiy gwəramti 'yagħwakə ghala məcana pəkəw nana na gha ki na» kə.

¹¹ Ava tsəgha mēnta kwa taŋa kwəma mađaŋa gha Yesəw məni, mbə məlmə Kana tə hidī ka Galile. Mba'a cinti kaa mbəzli ta səđa ci njasa nza dikə tsa məni na tsəgha ki. Mba'a ghəshi zləbati kwəma ci.

2:11 2:11 shi mađaŋa mađaŋa ni: 2:23; 3:2; 4:54; 6:26; 11:47-48; 20:30; SləniKY 2:22; Rm 15:19

¹² Dzəghwa ghəshi ləy hwəm kwəma va, ghəshi lə kar mbəghəy lə ngwarməhiy, lə mbəzli ta səfa ci gwa'a, ka dzashiy dzəmbə məlmə Kapernahwəm, mba'a ghəshi nzəyshi mbə gar vici jəwə.

*Kwəma Yesəw lə mbəzliy dəl shiy mbə *ciki Hyala*

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Ma vici *makwaghwa Pakə ka Zhəwifə ndəkwə ndəkwə na, mba'a Yesəw madiy dzəmbə məlmə Zherəwzalem.

¹⁴ Sa tsəhəy na na, mba'a dzəmbəy mbə ciki Hyala. Ma dzəmbə na na, mbəzliy dəfəl shiy mbəfa. Ka dəl slay, lə tenkesli, lə kwəkwər palayhi. Mba'a ka mbəərə gəna mbəfa mənəy mənəy kwa kwəma tebeler shi difa.

¹⁵ 'Wakəvə na tsəgha kaa zhi'wə'wə mba'a jakətishiy mbərətishi bəlbəl, nja kwərəpə. Mba'a dzəmbəy mbə shi, ka tihəshiy səvəri lə shi shi va gwa'a, kar tenkesli, lə slay shi, mba'a kikihwəvəri gəna shi va, ka dzədzəpati tebelerhi shi va tə hidfi.

¹⁶ Ma kə kaa mbəzliy dəl kwəkwər palay va na: «Katamtim shi ghwəy va tə pətsa va, ka zhəghəra ciki tsa Dirə tsa ghwəy ka ciki ka zhəghə dəvə ma» kə.

¹⁷ Dzəghwa kwəma va, mba'a fanavəshi zəzə kwəma kaa mbəzli ta səfa ciy dzəkən kwəmaa tsaslita va mbə Zliya Hyala, saa ni va: «A Hyala, tərənwdə dītee ghi tsa gha tsa gar mətira ti» kə.

18 Ma sa nay mbözli dikə dikə ni mbə *ka Zhəwifə Yesəw tihə mbözli ki, ma kə ghəshi ngəci na: «A Yesəw, a kwəma madəna dza ghaa mənti, ta mbə ghəy sənay, katanəy, a Hyala ndəna kwal ta məni tsəgha, pə ghəya?» kə ghəshi.

19 Ma kə Yesəw na: «Ghənzə tsəghay, ngəzla pə ghwəy ngəzlamti ciki Hyala tsa, a ghwəy nay ma yən zhiniy ngakati war tsəgha mbə vici mahkan» kə.

20 Ma kə ka Zhəwifə na: «Piya fadə mətsəkə kwənti məndi mənti mbə nga ciki tsa na, ma gha na, war gwa'a gha taa ngakati mbə vici mahkanta na?» kə ghəshi.

21 Ma na Yesəwəy, vəgha ci na sa bəti na va nja ciki Hyala.

22 Ma ləy hwəm sa pəəsliti məndi Yesəw, mba'a zhakatiy mbə məti ləy hwəm vici mahkan ki na, dza mbözli ta səfa ci mba'a ghəshi madiy zəzəvə kwəma va njasa niy gəzanakəshi na va. Dzəghwa mba'a ghəshi zləbavə kwəma tsatsasliti məndi mbə Zliya Hyala lə kwemerəy niy gazanshi Yesəw ngəshi gwa'a, ka shi katanj ni ki.

Gwa'a sənata Yesəw təkə kwəma mbə nəfə tsa ndə ngəri

23 Ma Yesəw mbə məlmə Zherəwzalem, ge'i lə *makwaghwa Pakə na, mba'a mbözli dən

2:18 2:18 2:11 2:19 2:19 Mt 26:61; 27:40; SləniKY 6:14 2:21
 2:21 1Kwər 6:19 2:22 2:22 1:45; 12:16; 14:26; Lk 24:6-8, 27
 2:23 2:23 2:11; 6:29; 7:31; 8:30; 9:38; 10:42; 11:45; 12:42; 20:29,
 31; 16:9

tərəŋw nata kwəma maɗaŋa mənti na, mba'a nefer shi hənishi ta kwəma ci.

²⁴ Ma Yesəw naci ki na, ɓanavəshi nəfə tsa ci na, sa nzana gwa'a gwa'a ghəci niy sənashi gwanashiw.

²⁵ Diɓa na, di tsahwəti ndə na ta canci kwəma təkə ndə ngəri mbə nəfə tsa ciw, sa nzanay, gwa'a gwa'a sənashi na ke ngəri.

3

Gəzə kwəma kar Yesəw lə Nikwədem

¹ Mba'a tsahwəti *ndə Farisa niy nza tiɓa, Nikwədem, kə məndi slən tsa ci, ndə dikə ghəci mbə *ka Zhəwifə.

² Dza ntsa va tə nahwəti vici həvir, ndəs tsəhəy vəgha Yesəw. Ma kə ngəci na: «A Metər, a ghəy sənay, gha na ntsa ghwənikə Hyala ta cinəy kwəma. Sa nzanay, tsahwəti ndə tiɓaa mbay mənti kwəma maɗaŋa na nja sa məni gha na, kala war ntsa nza Hyala liw» kə.

³ Ma kə Yesəw na: «A gəzaŋee, ta na navay, tsəgha na, kala zhini kə ndəə yay kwa baka səɗay, ka kwəmavə tsəhə ndə mbə mbəzli sləkə Hyalaw» kə.

⁴ Ma kə Nikwədem na: «A Metər, ya ntsaa halantəvay kiy, njaa dza naa yay kwa baka səɗa cia? Njaa dza naa zhiniy mbay zhay zhəghwa hwər mbəghəya?» kə.

⁵ Ma kə Yesəw ngəci na: «A gəzaŋee, ta na navay, tsəgha na, kala yay kə ndə lə yam, mba'a

lə *Safə tsa Hyalay, ka kwəməvə tsəhəy ndə mbə mbəzli sləkə Hyala tepəw.

⁶ Sa nzanay, ma vəgha yakəm ndə ngəri li tikə tə hidiy, war vəgha ndə ngəri tsa va vay na gwa'a tsəgha. Ma naa yata va vəgha lə Safə tsa dəwdew tsay, vəgha lə piy tsa Safə tsa dəwdew tsa na.

⁷ Əntaa kwəma nə ya va: “War ghwəy yanwəy 'war'war” pən, mənija nja maɟaɟa ma.

⁸ Kar ghaa nay, mba'a kə safəə viyəy, səəkə dza kwa pətsa ɟi na ka naa viy, war ka favə gaka ci ghaa nza. Ma ki na, ka sənay gha tə pətsa ghava na, ya dzəti pətsa dza naw. Ava war tsəgha na lə kwəma ntsaa yay səəkə dzar kwa Safə tsa Hyala kwərakwə ki» kə.

⁹ Ma kə Nikwədem na: «Njaa njaa ka nava kwəma mbay məntəvata tsəgha kia?» kə.

¹⁰ Ma kə Yesəw na: «Gha ndə bənipə kwəma tsa dikə tsa mbə ka *Izərayel na, kala sənata kwəma tsəgha na gha na?»

¹¹ A gəzanee, ta na navay, tsəgha na, ghəy ta na tsa ghəy ghənəy, kwəma gəzənwəy ghəyəy, kwəma sənata ghəy na, ka gəzənwəy kwəmaa dzəkən shi nashi ghəy lə mətsəhi ghəy. Ma ghwəy ki na, a ɟi ghwəy zləba kwəma gəzənwəy ghəyəw.

¹² Ya sa nzana ki, kala ɟi zləba ghwəy, ghala pətsa gəzənwəyee kwəma shi tə hidiy, njaa dza ghwəy mbay zləba kwəmee ghala pətsa dzee maɟi ta gəzənwəy kwəma ni mə ghwəmə shia?

¹³ Tsahwəti ndə tifa mba'a səəkəə nza mə ghwəmə kala war yən yən ntsaa səəkə va səəkə məba, yən Zəghwə yakə ndə ngəri kiw.

¹⁴ Niy nza kwamti mbə gambay, a *Məyizə ni vasəti *shishi, mba'a zlanəlati tə tsəm. Njasa niy mənti Məyizə vay, ava war tsəgha dza məndiy favəghara, yən Zəghwə yakə ndə ngəri vəgha tsəm kwərakwə.

¹⁵ Ta way, ta mbə ya tsamaba ntsaa ndara nəfə tsa ciy kwəmavə piy tsa kədi ma.

¹⁶ Sa nzanay, tərənwtə diti Hyala mbəzli tə hidī, dza na mba'a banakəshi Zəghwə nzə, zəkəwəti ghəci və. Ta mbəə nza, ya wa ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Zəghwə nzə vay, kala dza ghəciy zay ma, mba'a kwəmavə piy tsa kədi ma.

¹⁷ Ma na Hyalay, ghwənikə Zəghwə nzə na tikə tə hidī ta basə ngwəvəə dzəkən mbəzliw. War ta mbə ghəshiy kwəmavə mbəlishi tə mbərkə ghəci gwa'a tsəgha.

¹⁸ Ma ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Zəghwə Hyala vay, ka dza ngwəvəə nza kənəw. Ntsaa banavə ma nəfə tsa ci na, kəsə kəsə tsava ndə va ngwəvə Hyala. Sa nzana, kala dī ghəciy bə nəfə tsa ci kaa Zəghwə Hyala va, zəkəwəti tsa nzə.

¹⁹ Tə wa kəsəy ngwəvə Hyala va mbəzliy, tə sa nzana mba'a pətsa wəj tsa səəkəy va Hyala kaa mbəzli tə hidī, dzəghwa mbəzli dība na, nzəy tsa shi va mbə kwəsli ghəshi dī kən nza mbə pətsa

3:13 3:13 Fir 30:4; Rm 10:6 **3:14 3:14** Bəla 21:9; Zhj 8:28; 12:32-34; 18:32 **3:15 3:15** 20:31 **3:16 3:16** 3:36; 5:24; Rm 8:32; 1Zhj 3:1; 4:9-10; 5:11, 13 **3:17 3:17** 12:47 **3:18 3:18** 5:22 **3:19 3:19** 8:12

waŋ tsa. Sa nzana, war *kwəma jikir na ghəshiy məni.

²⁰ Ya wa ntsaa dī məni kwəma jikir nay, ka dī nzəy na tə pətsa waŋ tsa ya jəwəw, war tə pətsa zhək wətə tsa ka naa dī. Sa nzanay, mbə hazləni ghəci vantaa kwəma ci va jikir na ghavəə citaa dzəti ngwəla.

²¹ Ma na ntsaa məni na slar na kwəma kiy, war pətsa waŋ tsa ka naa dī, ta mbə mbəzli gwanashiy nata na ci va sləni məni na. Sa nzana mba'a ghərati lə dī fəti ci va Hyala» kə Yesəw.

*Kwəma kən Zhaŋ tsa məni *batem lə kwəma kən Yesəw*

²² Ma ləy hwəm ki na, mba'a Yesəw ghəshi lə *mbəzli ta səda ci madishi ka dzashiy dzəti hidī ka Zhəwde. Dza na mba'a hyayvay tə pətsa va li shi, ka məni batem ghəci kaa mbəzli.

²³ Ma ghala pətsa va kwərakwə ba na, mbə məni batem Zhaŋ mbə məlmə Ayənən, ndəkwə ndəkwə vəgha məlmə Salem. Sa nza yam dfaŋ kwa həl tsa va gar məni batem. War ka səkə mbəzliy nza və tə pətsa va ki, ka mananshi batem ghəci.

²⁴ Ghala pətsa va na, məndi ghwəla ta kəsə Zhaŋ dzəghwa fərshina dī.

²⁵ Dza nihwəti mbəzli ta səda Zhaŋ mba'a ghəshi ghavə ngərə ghəpə kwa jipə shi lə tsahwəti ndə *ka Zhəwifəə dzəkən kwəma yabə vəgha dəwdew, njasa nza kwəma jiji shi.

²⁶ Ma kə ghəshi kaa Zhaŋ na: «A Metər, zəzəvə ntsaa niy nza ghwəy va li gha pərifa pərifa tə miy həl Zhərdeŋ, ntsaa niy gəzaŋəy gha va kwəma ci. Ma ghəci kiy, batem məni na kaa mbəzli kwərakwə, mbəzli gwa'a gwa'a dza na və» kə ghəshi.

²⁷ Ma kə Zhaŋ na: «Nay ghwəy tsəy, ndə tiffaa mənti shiy, kala war shi kanavə Hyala ghəshiw.

²⁸ Ma ghənzə nja tsee ghən kiy, ghwəy də'wə ghən tsa ghwəy dza naa ndəgha fəti tə ya, sa nzana, mba'a ghwəy niy favə njasa niy gəzəkəe: “Ma yən ta na tsee ghənəy, *Kəristəw Ntsa tivə Hyala nzeyew! Ə na na ghwənəkəra məndi ta 'wanci kwal” pən niy ni.

²⁹ Kwəma va sanəy, njasa ka ndə vaa nza ghəciy dī bə mali ci, mba'a madigay tifa, ma ntsaa bə mali vay, ghəci ka naa nzaa ndə mali. Ma na madigay tsa vay, war ta nzəyəy ghəci vəgha madigay, ka fa kwəma gəzə na, ka naci kwəmaa nza. Ma sa ka na favə gəzə kwəma ntsaa bə mali va ki na, ka vəshi ghəci tərəŋw. Ava tsəgha nzee sana kwərakwə ki, tərəŋw təhəree va vəshi, sa favee gaka ci.

³⁰ War mətsəhə kə tsa ci dikəə mətsəhə kəli dza kwa kwəma, ka zhəy tsee ləy hwəm» kə Zhaŋ.

Ntsaa səəkəy mə ghwəmə sləwa na shiy gwa'a

³¹ Ma ntsaa sækəy mə ghwəməy, ghəci na sa kən ghən shiy gwa'a gwa'a. Ma tsaa yay ndə tikə tə hidī kwərakwə na, ntsa hidī va na tsava ndə. Ya kwəma gəzə na na, war kwəma tība tə hidī va ghənzə ɓa. Ma na ntsaa sækəy mə ghwəmə kiy, ghəci na sa kən ghən shiy gwa'a gwa'a.

³² Ya kwəma gəzə na na war kwəma shi nashi na, lə ni favə na gwa'a tsəgha. Ya tsəgha nzə ki na, ndə tība ya kwətij yivə kwəma ci vaw.

³³ Ya wa ntsaa zləɓavə kwəma gəzə na vay, a tsava ndə sənay: «Kataŋ na kwəma gəzə Hyala» kə.

³⁴ Ma ntsa ghwənay Hyalay, war kwəma Hyala ka naa gəzə. Sa nzana, mba'a Hyala va təhay lə Safə tsa nzə.

³⁵ A Didi diti Zəghwə ci, dza na mba'a ɓanavə bərɓi ngəciy dzəkən shiy gwanashi.

³⁶ Ya wa ntsaa zləɓati kwəma Zəghwə ci vay, a tsava ndə kwəməvə piy tsaa kədī ma. Ma na ntsaa dzaa dī ma fəti ta kwəma gəzə Zəghwə vay, ka kwəməvə piy tsaa kədī maw. War ngwəvə sati nəfə tsa Hyala na saa dzaa nza kən ya hwəmba.

4

*Yesəw lə mali ka *Sahari*

¹ Dzəghwa mba'a *ka Farisahi favə məndiy gəzə: «Mbə məni *batem na Yesəw, dafŋ tərəŋw mbəzli ka səkə və, dafŋba nici mbəzliy nəw mənishi kən ni Zhaŋ» kə məndi ngəshi.

3:31 3:31 8:23; 15:19; 1Zhaŋ 4:5 **3:32 3:32** 3:11 **3:35 3:35**
 5:20; 10:17; 13:3; 14:10; 17:2; Mt 11:27; 28:18 **3:36 3:36** 3:16
4:1 4:1-2 3:22

² Na Yesəw də'wə ghən tsa ci kiy, niy mənəhwə batem na kaa ndəw, mbəzli ta səfa ci niy mənina.

³ Dza Yesəw sa favə na kwemer gəəzə məndi va tsəgha, mba'a barvay tə hidfi ka Zhəwde ta zhay zhəti hidfi ka Galile.

⁴ Ta dzaa zhəmbə Galile va ki na, dzəvəri tə hidfi ka Samari ghəci dzaa tanə.

⁵ Ma ghəci mbə tanə dzəvəri tə hidfi ka Samari va ki na, mba'a tsəhəy mbə nahwəti məlmə tə hidfi va, Shikar, kə məndi slən tsa nzə. Məlmə va na, vəgha vəh tsa niy banavə *Zhakwapə va kaa zəghwə ci *Zhezhefə ghənzə.

⁶ Ma mbə vəh tsa va kiy, mba'a Zhakwapə niy lati yam. Sa daliy Yesəw va dza ki na, mba'a nzəyəy ka dəkəva miy yam va, ge'i lə vici kwa ghən.

⁷ 'Wakəvə nahwəti mali ka Samari ndəs səəkəta ta ga yam ghala vici va ki. Ma sa səəkəta na na, dza Yesəw ka gəzanta kwəma: «A mali, samiyra yam va di» kə.

⁸ Ma ghala pətsa va kiy, *mbəzli ta səfa Yesəw dzashi ta papa shi zəmə dzar mbə məlmə niy nza na.

⁹ Ma kə mali va kaa Yesəw na: «A ntsa, ndə *ka Zhəwifə gha, mali ka Samari yən kiy, tawa dəw gha yam vəya ta sashi kia?» kə. Ma kwəma gəzə na vay, sa nzana, kalaa niy tsəbə ghən tsa ka Zhəwifə ghəshi lə ka Samari ghala pətsa va ya jəw nzə, va tsəgha gəzə na tsəgha.

¹⁰ Ma kə Yesəw zləbanta na: «A mali na, mbala na gha sənay gəla ni dī Hyala vəlīpə shiy nza, mba'a gha sənay, nda wa ntsaa dəw yam tsa va gha nzay, gha na saa niy dzaa təbəə dəw yam və. Ma nza ghəci bəŋa yaməə bəpə piy tsa kədī ma nza» kə.

¹¹ Ma kə mali va na: «A Metər, kərakə yam kwaba, zhini saa ga yam va ghaw na, kwəma dza ghaa bəkə niva yaməə bəpə piy tība sənznva kia?

¹² Yam nashi gha niy, jijimmə *Zhakwapə latəŋəyshi na. Ghəci də'wə ghen tsa ci, lə ndərazhi ci, mba'a dəbəkə tsa ci gwa'ay, yam ni niy sa ghəshi. Naa ə nzana mba'a gha tanəti jijimmə Zhakwapə tə dikə nə gha ki shəkəna?» kə.

¹³ Ma kə Yesəw na: «A mali, ya wa ntsaa sahwə nini yaməy, war ta zhini dza ndir ghəranci ba.

¹⁴ Ma ni dzee vaa bānshi yam kaa mbəzli kiy, ntsaa dzaa sahwə shi na, ka zhini ndir ghəranci kaa tsava ndə ghwəla tēpəw. Yam dzee vaa bānavəy, mbər ka shənifə yam dza ghəshiy nza mbə, ta bānci piy tsa kədī ma ghəshi» kə.

¹⁵ Ma sa favə mali va tsəgha, ma kə kaa Yesəw ki na: «A Metər, gavəra gəla niva yam di, e sahwəshi, nda kee mbəlira va zhini ndir ghəradā kala dzee zhiniy zhəkə tikə ta ga yam ghwəla» kə.

¹⁶ Ma kə Yesəw na: «Tsəgha na, mbala harkə zaŋa, a ghwəy səəkə li tikə» kə.

¹⁷ Ma kə mali va na: «Zal vəyaw» kə. Ma kə

Yesəw na: «Ge'i ge'i na kwəma nə gha va: “Zal vəyaw” pə gha.

¹⁸ Sa nzanay, cifə na zhər səəkə gha ti shi ghəngħən ghəngħən. Tsa nza gha tsa və zal sənzanvanay, zaŋa tsa slar tsa naw, dzərvə mbə kwəma gəzəkəra gha vaw» kə.

¹⁹ Dzəghwa ma kə mali va ki na: «A Metər, wa nee sənay nana ki, ndə Hyala nza gha.

²⁰ Ghəy ghəy ka Samariy, tikə mə ghən dəlagwa niy va jijihəy tsəfəkwə ta pəra'wanta dividivi shi kaa Hyala. Ma pə ghwəy ghwəy ka Zhəwifə na ghwəy ki na: “War mbə məlmə Zherəwzalem gwa'a tsəgha na pətsa ka məndi pəra'wanta dəvə ti kaa Hyala” pə ghwəy» kə.

²¹ A kə Yesəw ngəta na: «A mali, zləbavə kwəma dze na ta gəzəŋa: Mbə səəkə na tsahwəti vəghwə, mbə vəghwə tsa vay, ka dza ghwəy pəra'wanci dividivi ghwəy kaa Didi Hyala ya tikə mə dəlagwa na, ya mbə məlmə Zherəwzaleməw.

²² Ghwəy ghwəy ka Samari talay, sənay ntsa pəra'wanci ghwəy dividivi ghwəy ghwəyəw. Əy, ma na ghəy ghəy ka Zhəwifə kiy, a ghəy sənay ntsa pəra'wanci ghəy dividivi ghəy. Sa nzanay, səəkə mbə hwəlfə ka Zhəwifə dza ntsaa dzaa mbəlipə tsahwə.

²³⁻²⁴ A tsahwəti vəghwə dzaa səəkə, ya sana nzəy, aa məniy. Ghalabay, lə *Safə tsa Hyala dəwdew tsa, mba'a lə nəfə tsa katan tsa dza ka pəra'wə dəvə slar niy pəra'wanci dəvə kaa

4:19 4:19 9:17; Mt 21:46 **4:20 4:20** Nəw 12:5-14; Cem 122:1-5

4:22 4:22 Ezay 2:3; Abdi 17; Rm 9:3-4 **4:23-24 4:23-24** 3:3-8;

2Kwər 3:17; Flp 3:3

Didi. Sa nzanay Safə na Hyala. Mbəzliyi dī pəra'wanta dividivi shi kaa Hyala kwərakwə kiy, lə bərçi Safə tsa nzə, mba'a lə nəfə tsa katanj tsa dza ghəshiy pəra'wanta dividivi shi. Sa nzanay, gəla mbəzliyi pəra'wanta dividivi tsəgha na shi dī Hyala» kə Yesəw.

²⁵ Ma kə mali va ki na: «Talay, e sənay, ta səəkə dza Ntsa tivə Hyala, ntsa nə məndi va, *Kəristəw, kə məndi. Sa ka na səəkəyəy, ta pəraslavənjəy kwəma Hyala dza naa dza gwa'a gwa'a» kə.

²⁶ Ma kə Yesəw ngəta na: «Ava yən na ki, yən ntsaa gəzaŋa kwəma tsa sənzenva» kə.

²⁷ Ghala pətsa va ki na, mba'a mbəzli ta səfa Yesəw zhəghəkəvashi mbə məlmə. Ma səəkə ghəshi na, Yesəw mbə gəzə kwəma lə mali, mba'a nava kwəma səəti məhərli shi. Ya tsəgha nzə ki na, ndə tifa mbə shiy dəw: «A mali na, wa shi dī gha və shəka?» kəw. Ya ka dəw va Yesəw na: «Gha kiy, a kwəma gəzə ghwəy lia?» kə baw.

²⁸ 'Wakəvə mali va tsəgha, mbərəkə zlata tsaghwa nzə tifa miy yam, ka zhəghəvaa jigghi ta dzaa gəzanshi mbəzli. A kə kaa mbəzli sa tsəhəta na na:

²⁹ «A mbəzlia, wa ndim nighətimam tsahwəti ndə tikə, mba'a gəzəkəra shi mənəhwee ghala mbəradzə gwa'a gwa'a. Nda ghəci na Kəristəw Ntsa tivə Hyala vay? Əndaw» kə.

³⁰ 'Wakəvə mbəzli mbə məlmə va tsəgha takwəs madfishi ta dza ta nighə Yesəw ki.

³¹ Løy hwəm sa dzata mali vaa dzəmbə məlmə ki na, mba'a mbəzli ta səfa Yesəw madishi ta cə'wə Yesəw, a ghəci zəməhwə shi zəmə di, ma kə ghəshi na: «A Metər, zəhwə shi zəmə» kə ghəshi.

³² Dzəghwa ma kə ngəshi na: «Kadiwəm na ghwəy di, a ni ya shi zəmə vəya zəməshee, shi zəmə sənashi ma ghwəy» kə.

³³ Tapə mbəzli ta səfa ci va dzəmbəshi mbə dəwdew kwəma kwa jipə shi, a kə ghəshi na: «Ə nzana mba'a tsahwəti ndə banakə shi zəmə shəkəna?» kə ghəshi.

³⁴ Ma kə Yesəw ngəshi ki na: «Ma na ni ya shi zəmə gəzanwəy yay, ghəshi na di fəti ta kwəma gəzəkə ntsaa ghwənara, mba'a kəramti sləni ndara na ta məni nzə.

³⁵ Tir fadə tərə na məndi dzaa məni shi zəmə səəkə kwamti, pə ghwəy sana bay? A gəzanwəy ya nee ki, nighətim njasa nza pətsa kwamti, gwa'a gwa'a nakamtəvashi shi zəmə. Tərə na war mənishiy jighi.

³⁶ Ndə məni shiy jighi kiy, mbə kwəma zhəmə ci na, ka na dza kaa hwəlfə shi vay, basə basə basətishi, mba'a dzaa gwəmaghwashi kwa gəzəm, ta kwəma piy tsaa kədi ma ghəshi. Ta mbə kar ntsaa zati shi va ghəshi lə tsaa mənəkəshi vaa jighi nza lə vəshi bakanashi.

³⁷ A kwəma va mbəə nza nja kwəma fir tsaa niy gəzə va, ma kə na: “Kwətiy ndə tsəjwə shiy na, kwətiy tsaa mənishiy jighi” kə.

³⁸ Sa nzanay, ghwəniy ghwəniwəy ya sana, ta

dza ghwøy mēni shi zēmō tsəŋwəti ma ghwøy jighi. Kwətishi na mbəzliy, zati shi va. Mba'ee ghwənaŋwøy kwərakwə ki tə mbərkə sləni shi va» kə.

³⁹⁻⁴⁰ Ma sa tsəhəshi mbəzli mbə məlmə ka Samari va vəgha Yesəw na, dāŋ mbəzli mbəba banavə nefer shi ki, tə mbərkə kwəma gəzanshi mali va va, nə na: «Gwa'a gəzara na kwəmaa niy mənəhwee ghala mbəradzə» kə. Dza ghəshi ka cə'wə Yesəw, a ghəci hyayvay mbə shi. Dza Yesəw mba'a zləbati mba'a hiy mbə shi gar vici ci bakə.

⁴¹ Sa favə ghəshi kwəma gəzanshi na lə miy tsa ci də'wə ghən tsa shi na, dzəghwa mətəhə nihwəti mbəzliy banavə nefer shi zhiniy mətəhə shi ki.

⁴² Ma kə ghəshi kaa maliy harashi va ki na: «A mali, kwataka tə sa gəzanəy gha va gwa'a tsəgha banavə ghəy nefer ghəy kaa Yesəw nana kiw. Sa nzana, mba'a ghəy favə kwəma gəzə na lə miy tsa ci ngəŋəy də'wə ghən tsa ghəy. Dzəghwa mbə kwəma va na, mba'a ghəy sənay katan katan, ghəci na Ndə mbəli mbəzli tə hidī, pə ghəy, va tsəgha banavə ghəy nefer ghəy dība» kə ghəshi.

Kar Yesəw lə ndə ghəra sləni ngwəmna tsa dikə tsa

⁴³ Ləy hwəm vici mənti Yesəw va bakə na mbə məlmə *Samari kiy, dza na mba'a zlay tsava piy səvəriy, ka dzay dzəti nici hidī, hidī ka Galile.

⁴⁴ Kwatarjay aa niy gəzəkə, a kə niy niy: «Ka fati dikə məndiy dzəti ndə Hyala njasa təbə na mbə məlmə ciw» kə niy ni.

⁴⁵ Ya tsəgha nzə kiy, ma sa tsəhəy na tə hidfi ka Galile na, dzəghwa mbəzli tə hidfi va mba'a ghəshi ka'wəwə wəzə wəzə tərəŋw. Sa nzana mba'a ghəshi səəkə mbə məlmə Zherəwzalem ta *makwaghwa Pakə, mba'a ghəshi nashi shi mənəhwə Yesəw mbə makwaghwa va lə mətəse shi njasa mənishi na gwa'a.

⁴⁶ Dzəghwa Yesəw mba'a zhəghəghəvay zhimbə məlmə Kana, tə hidfi ka Galile. Mbə pətsaa niy zhəghəti na va yam gəmshi ni ka tay. Dzəghwa mba'a tsahwəti ndə ghəra sləni ngwəmna tsa dikə tsa tifa mbə məlmə Kapernahwəm gwərapəy zəghwə ci.

⁴⁷ Ma sa favə na, a Yesəw zhəghəkəvay tə hidfi ka Zhəwde dzəti hidfi ka Galile, kə məndi na, dza na mba'a dzaa kəsay ta cə'wə, a kə na: «A Metər, titihwə dzam a gha dzaa mbəlītəra zəghwee ghəci gwərapəy mbə məlmə Kapernahwəm, tərə na jəw sana ta məti» kə.

⁴⁸ Ma kə Yesəw ngəci na: «Yan tsəgha na, ghwəy di na bəra nefer ghwəy kala war ghwəy nay na yən mənti shi madəŋa madəŋa ni, lə shiy cipə kwəma ba na.» kə.

⁴⁹ Ma kə ndə sləni ngwəmna tsa va ngəci na: «A Metər, yan pə gha, ndi mbata ghaa dzakə ghi tsee di na gha, əntaa zəghwee va mətiiy» kə.

⁵⁰ Ma kə Yesəw ngəci na: «A pə gha məntiy, mbalaa jighi, mbəli mbəli na zəghwə gha» kə.

Dza na: «Yaŋ» kə zləbavə kwəma gəzanci Yesəw va, war ka dzay.

⁵¹ Ma war ghəci ghwəlay kwa kwal mbə jighəy, mba'a mbəzliy ghəra sləni kəghi tsa ci səəkəshi ta ka'wə, ka gəzanci: «A zəghwə gha va mbəliy bay» kə shi.

⁵² Ma kə na: «Ge'i ge'i lə vici njaa gha naa mənti gəja' baya?» kə. Ma kə mbəzli va na: «Mbəra sa səkwata vici kwa ghən gha naa kwəməvə gəja'a» kə ghəshi.

⁵³ Dzəghwa ndə ghəra sləni ngwəmna tsa va mba'a sənay tsəgha, war ge'i ge'i ghala vici gəzanci Yesəw va nə naa ni: «Mbala, mbəli mbəli na zəghwə gha va» kə, zəghwə ci va kwəməvə gəja'a. Dzəghwa na, ghəci lə mbəzli kəghi tsa ci gwanashi, mba'a ghəshi bənavə nefer shi kaa Yesəw ki.

⁵⁴ Ava, ghənzə na kwa baka kwəma maɗaŋa maɗaŋa na mənti Yesəw tə hidfi ka Galile, ghala pətsaa səvəriy na mbə hidfi ka Zhəwde dzətiy ti shi.

5

Yesəw ghəshi lə ntsa məti məti vəgha tsa mbə məlmə Zherəwzalem

¹ Ma ləy hwəm kwəma va na, mba'a nahwəti vici makwaghwa *ka Zhəwifə mənta, mba'a Yesəw dzay dzəmbə məlmə Zherəwzalem ta makwaghwa va kwərakwə ki.

² Ma mbə məlmə va na, mba'a kwəfa lati məndi tiba ndəkəwə ghənzə vəgha miy dəgha ka teŋkesliy dzəmbə məlmə va kwa. Slən tsa kwəfa

va læ kwøma ka *Ebørø na: «Betizata.» Cifø møndi lalati geshikiki vøgha.

³ Ma mbø geshikiki va na, mba'a mbøzli gwørapø gwørapøshi ni niy basøyvashi ðan tərəŋw, ghwølefesli, læ vødevøder, mba'a mbøzli mæti mæti vøgha ni gwa'a. [Ka ndøghø dazløbø tsa dza yam vaa dazløbøyvashi.

⁴ Sa ka naa nzay, bøkæti ma *ndø kwal tsa Hyala na, kar naa sækway dzøghwa kwøfa vaa dazløbata. Ma ndø zølghwø tsaa dzaa 'waa dzøghway dzøghwa kwøfa va, ya zølghwø ka wa niy nza sa ci na, mbøli mbøli ghøci.]

⁵ Mba'a tsahwøti ndø niy nza tifa møhøni mbø gaska va, gwørapøy gar piya ci, mahkan møtsækø døghøseti.

⁶ Sa nay Yesøw tsøgha møhøni, mba'a niy sønay gwørapøy na ghala ndimndim kø na, dza na ka ðøw kwøma vø, a kø na: «Ka ði ghaa mbølija na?» kø.

⁷ Ma kø ntsa gwørapøy tsa va na: «A Ndø sløkøpø, ava war tsøgha kee nza tifa. Tsee ndø tø ya gar bøvøraa fambøra mbø yam tanjan, ghala pøtsa ka ghøshiy dazløbøshiw. Sa kee dza kaf kaføra, ka dza ta dzøghø dzømbøshiy, kee maðiy tsøhø na, tsahwøti ndø 'wati kwal dzøghway kønee» kø.

⁸ Ma kø Yesøw na: «Sati, pøerø køshøðø tsa gha, mbala» kø.

⁹ Nza'jøw tsøgha, kwøriŋ, ntsa va mbøliy. Dza na mba'a pøerøvø køshøðø tsa ci, ka dza.

Ma vici məniva shi va ti kiy, fəca *vici dəkəva ka Zhəwifə ghənzə.

¹⁰ Ma kə mbəzli dikə dikə ni mbə ka Zhəwifə kaa ntsaa mbəliy va na: «Gha kiy, kwal va gha ta bə kəshədə tsa gha tsa, njana nzana mahalakə ghəra sləni va ghwəmmə ndatsə nzaw» kə ghəshi.

¹¹ Ma kə kaa zləbanshi na: «Waa ntsaa mbəlitéra va, nə naa ni: “Sati pəerə kəshədə tsa gha a gha dzaa” kə sa» kə.

¹² Zhini ma kə ghəshi ngəci ba na: «Yañ, wa slən tsa tsava ntsaa gəzəña va tsəgha nacy?» kə ghəshi.

¹³ Ma na ntsa mbəlitim va naci kiy, niy sənay ntsaa mbəliti va naw. Sa nzanay, a Yesəw niy bərvay tə pətsa va, mba'a dzay sa nza mbəzli dənshi tifa.

¹⁴ Dzəghwa ləy hwəm shi va ki na, mba'a Yesəw dzaa kəsay ghəci mbə *ciki Hyala. Ma sa kəsay na tsəgha ki na, dza na mba'a gəzanci, ma kə ngəci na: «A ntsa, avanay sənənvay, a gha mbəliña, nana kiy, ya tə gha ghən tsa gha va zhiniy məni *kwəma jikir na. Vantaa nahwəti kwəma zhataa dzəkən gha, tañ kaa na kwatəña va» kə.

¹⁵ Dzəghwa ntsa va mba'a dzaa gəzanshi ka mbəzli dikə dikə ni mbə ka Zhəwifə: «Wa Yesəw mbəlitéra na ki» kə.

¹⁶ Tə kwəma va dī ma mbəzli ka Zhəwifə dikə dikə ni mətə Yesəw ki, sa mbəliti na va ntsa va

fəca vici dəkəva shi. Mba'a ghəshi ghati ghəzli ci tsəgha.

¹⁷ Ma kə Yesəw ngəshi na: «A mbəzli ni, Dirəy, vici va vici va na mbə ghəra sləni. Yən kwərakwə kiy, war tsəgha ghəree» kə.

¹⁸ Tə mbərkə kwəma gəzəkə Yesəw va tsəgha na gwəra mbəzli dikə dikə niy bəti nəfəə dzəkən Yesəw tərənɔw ka pəla kwal pəəsli ci. Kwataka va ntsa mbəliti na va fəca vici dəkəva naw, əhəŋ, gaw tə sa nə na va: «Dirə na Hyala» kə, ka zhəghəti ghən tsa ci yəm lə Hyala na.

Bərçi banavə Hyala kaa Zəghwə nzə

¹⁹ Ma kə Yesəw ngəshi ki na: «A mbəzli ni, a gəzanɔwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ya wa shi nashi ghwəy va Zəghwə məntiy, shi mənti na də'wə ghən tsa ci ghəshiw. Shi nashi na Dəy mbə mənishi na, shi va mənti na. Ya nimaba shiy na shi məni Didi va gwa'ay, ghəshi na shi məni Zəghwə ci kwərakwə.

²⁰ Sa nzana mba'a Didi diti Zəghwə ciy, dza na mba'a cinti məni shi ka naa məni gwa'a ngəci. Ta zhini dza naa canci ghəra sləniy tanamti nana tə dikə tərənɔw difa, nza Zəghwə ci mbəə ghəra, ma nza ghwəy nighə nava kwəma, nja kwəma dimədime na ki.

²¹ Sa nzanay, njasa mbay Didi vaa zhanakati mbəzliy bəkəwəshi zhakati mbə məti, ka zhanambə piy tsa shiy, tsəgha dza Zəghwə

5:18 5:18 ka pəla pəəsli ci: Mt 14:5; Zhj 7:1, 25; 8:37, 40; 11:53; Dirə na Hyala: 1:34; 3:35; 8:16-19; 10:17-18, 29-38; 14:8-11, 20, 28; 15:9-10; 16:27-28; vəh. 17 **5:19 5:19** 1:34 **5:20 5:20** 3:35 **5:21 5:21** Rm 4:17; Ef 2:5; Zhj 11:25

ciy mbay bānci piy tsaa kēdi ma kaa ya tsama ntsa dza naa dī gwa'a kwōrakwō ki.

²² Na Didiy, ka basē ngwōvō naa dzəkōn ndē ya kwētīj naciw. War kaa Zēghwō ci bānavē na kwal basē ngwōvō.

²³ Ta mbē ndē ya tsamaba ciy fal Zēghwō ci va, njasa fal ghēshi va Didi kwōrakwō. Ntsaa dzaa dī ma fal Zēghwō ci vay, ava tsēgha dza naa fal ma Dōy tsaa ghwōnay va kwōrakwō.

²⁴ Avānay sēnzēnvay, ē gēzāṅwōy ya, ta na navay, tsēgha na, ya tsamaba ndē favē na kwōma gēzee, dza na mba'a zlēbavē kwōma ntsaa ghwōnaray, a tsava ndē kwōmavē piy tsaa kēdi ma. Ka kēsēy tsava ndē ngwōvōw. A tāṅyēy dzēghwa kēn mēti, mba'a dzay dzēmbē piy tsaa kēdi ma.

²⁵ Ē gēzāṅwōy ya, ta na navay, tsēgha na, a tsahwēti vēghwō tība dzaa sēkē, ya sēnzēnvay, aa sēkēy, vēghwō tsa vay, vēghwō tsa dza mbēzli bēkwē bēkwē niy favē gaka mēli Zēghwō Hyala ti na. Mbēzliy dzaa favē gaka mēli ci va kiy, ta piy dza ghēshi.

²⁶ Sa nzanay, njasa nza Didi va lē bērci vō ta bō piy kaa ndē na, tsēgha bānavē na bērci va kaa Zēghwō ci a ghēci bānshi piy kaa mbēzli kwōrakwō.

²⁷ Mba'a bānavē kwal tsaa basē ngwōvōwē dzəkōn mbēzli gwa'a kaa ngēci, sa nzana Zēghwō yakē ndē ngēri ghēci.

5:22 5:22 3:18; 5:27, 30; 9:39; 12:47-48; SlōniKY 10:42; 1Zhj 2:28
 5:23 5:23 Flp 2:10-11 5:24 5:24 3:16; 5:22; 6:35; 8:51; 10:28;
 11:25-26; 14:6; 17:2; 20:31; 1Zhj 2:25; 3:14 5:25 5:25 11:43; Mk
 5:41; Lk 7:14 5:26 5:26 1:4

²⁸ Əntaa ghwəy dzaa nighə nja maɗaŋa sa ka tsahwəti vəghwə səəkəy ma. Ghala vəghwə tsa vay, mbəzli kwa kwəli gwa'a gwa'a dza naa favə məli ci,

²⁹ ka ghəshi dza na, mba'a ghəshi zhikəməshi kwa kwəli. Ma mbəzliy niy nza mbə məni kwəma wəzə nay, səəmə tsa shi na, ta kwəmavə piy tsaa kədi ma, ma niy niy məni war *kwəma jikir na na, ka səəmə ta dzəti ngwəvə.

³⁰ Na neyey, sa mbay ya məni də'wə ghən tsee, njasa tarəvee tibaw. Ya ngwəvə njasa slee nay, njasa gəzara Hyala slee. Ngwəvə slee vay sa tsərtsər na na, sa nzana, kala pəla fambə nee kwəma dəe yən dzəmbə, war njasa di ntsaa ghwənara yən məni» kə.

Shiy ndəgha fəti ta bərçi va Yesəw mbə sləni ci

³¹ Ma kə Yesəw diɓa na: «Na neyey, mba'a pən ni, e ndəgha fəti ta ghən tsee, pənəy, fəti katan na naw dza mbəzliy ni.

³² Nanzə kiy, a ndə tiɓa, ntsaa dzaa ndəgha fəti tə ya. E sənay, fəti ndəgha ntsa vaa dzəkən yay, ndəgha fəti lə kwal tsa katan tsa na.

³³ A ghwəy niy ghwənashi mbəzli kaa Zhan tsaa məni *batem ta dəw kwəma və. Dza Zhan mba'a ndəghamti fəti ta kwəma katan na va.

³⁴ Ma na nee ta na tsee ghən kiy, dəw ndee a ghəci mbəə ndəghatəra fəti, pənəw. War tə mbərkə ghwəy gəzee kwəma ndəgha fəti Zhan, ta mbə ghwəy zləba, ma nza ghwəy mbəliŋwəy.

³⁵ Sa nzana Zhaŋøy, nja gærkøwa ka ghwø vaa nza waŋø kwa, ka mbørø kaa mbøzli ghøci niy nza. Dzøghwa mba'a ghwøý niy vøshinwøý ge'i læ tsava vøghwø gar jøwø tsøtsø, ta kwøma waŋ tsa møn na va.

³⁶ Na nee dibay, a nihwøti shiy dzaa ndøgha føtiy dzøkønee tiba, tørøŋwøba na shi va ndøgha føti køn na Zhaŋ. Sløni gøzara Dirø va, ta ghøray, ghønzø ndøgha na føti tø ya. Sløni mønee vay, ti dza mbøzliy sønay, Dirø tsa mø ghwømø ghwønøkøra na, kø ghøshi.

³⁷ Dzøghwa Dirø tsaa ghwønøkøra va øa na, mbø ndøgha føti ghøci dø'wø ghøn tsa ci tø ya. Ma ghwøý ta na tsa ghwøý ghøn ki na, søøkø ghwøý favø gaka mæli ciw, søøkø ghwøý nata møtsø ciw, tsøgha.

³⁸ Njana dī ma ghwøý zløba kwøma ntsaa ghwønaray, kwøma ci mbø næfø ghwøýøw dī naa gøzø.

³⁹ Dzøghwa ghwøý mba'a ghwøý jahambøvaŋwøý tørøŋw dzømbø jangø zliyahī Hyala, sa bærkøti ghwøý: “Ta kəsata kwømaa cipø njasa dza møndiy kwømavø piy tsaa kødī ma dza ghøý mbø” pø ghwøý. Mbalaa dzøkønee gøzø kwømer mbø zliyahī va va kwøma nashi ki.

⁴⁰ A ka dī ghwøý søøkø vøya ta kwømavø tsa katanŋ tsa piyøw.

⁴¹ Ma na nee, ta na tsee ghønøý, næ yaa ni, war ndø ngøri faltøra, pønøw.

⁴² E sənənəwəy, ka dfi Hyala ghwəy ya jəw mbə nefer ghwəyəw.

⁴³ Vanay sanay, e səəkəra tikə, ta kwəma ghwənəkəra Dirə, dzəghwa ghwəy na, a dfi ka'wəra ghwəyəw. Ka ghwəy nighə taa nza kiy, mba'a kə tsahwəti ndə səəkəy lə kwəma tarəkə na, də'wə ghən tsa ci na, ka ghwəy dza, ka'wə ka'wəvə tsava ndə tsəgha.

⁴⁴ War fal tsa dza ndə ngəri, nja ghwəy faltənəwəy sa pala ghwəy gwa'a tsəgha, kala pəla fal tsa dza Hyala kwətitaə faltənəwəy. Njaa dza ghwəy zləbavə kwəmee nə ghwəy kia?

⁴⁵ Əntaa ghwəy təkə na, nja yən dza naa hakanəwəy dzəti ngwəvə kwa kwəma Dirə, pə ghwəy nee ki ma. *Məyizə tsa sənay ghwəy va fəy ghwəy ghən tsa ghwəy tiy, ghəci dza naa harnəwəy dzəti ngwəvə.

⁴⁶ War mba'a pə ghwəy niy zləbavə kwəma Məyizə lə nəfə tsa karkar tsa nzay, a ghwəy niy dzaa zləbavə nee va kwəma nza kwərakwə ki, sa nzanay, kwəmaa dzəkənee na sa niy tsasliti Məyizə va.

⁴⁷ Kwa vəghwə tsa njana, kala zləbavə na Məyizə va kwəma ghwəy kiy, njaa dza ghwəy ghaa zləbavə nee kwəma nee paraa?» kə Yesəw.

6

Yesəw lə mbəzli bələkwə bələkwə cifə mətəkə

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

5:44 5:44 5:41 **5:45 5:45** Nəw 31:24-29 **5:46 5:46** Nəw 18:15, 18; Lk 24:27; Zhj 6:14; SləniKY 3:22; 7:37 **5:47 5:47** Lk 16:29-31

¹ Ma løy hwəm kwəma va ki na, mba'a Yesəw kafəy taŋəy dzəvəri na pəriŋa pəriŋa bəla həl Galile tsa har məndi vaa həl *Tiberiyadə.

² Ma sa nay məndi ghəci dzay na, tapə vərəm ndə ngəri mbə nəw ci, sa nay məndi kwəma maŋaŋa maŋaŋa na mbə mbəli tsa mbalamti na va mbəzli gwərapə gwərapəshi ni.

³ Dza kar Yesəw ghəshi lə mbəzli ta səŋa ci mba'a ghəshi dzəməshi mə kəlaŋ tibaa nzəyshi mə.

⁴ Ma ghala pətsa va ki na, *makwaghwa Pakə ka Zhəwifə ndəkwə ndəkwə ta məniva.

⁵ Sa nə Yesəw njə'wə, kə na, ndə ngəri ɕaŋ tərəŋw bəsəkəvay, ka səəkəə dzəvəgha. Sa nashi na mbəzli va, ma kə kaa Fəlipə na: «A Fəlipə, kwəma dza ghwəm pakə shi zəmə tə pətsa sana gar bənsi kaa mbəzli ni gwanashia?» kə.

⁶ Ma gəzə na kwəma va tsəghay, war ta mbəə favə na dza Fəlipəə zləbanci kwəma gwa'a tsəgha. Ma ghəci na nacy, gwa'a sənata na njasa dza naa mənɪ.

⁷ Ma kə Fəlipə na: «A Metər, ya war mbəl gar bələkwə bələkwə bakəə bəvə ghwəm pavə shi zəmə tiy, daw dza ghəshiy nza ta kwəmavə ngəmiy shi mbəzli ni jəw jəw gwanashi» kə.

⁸ Ma kə tsahwəti mbə mbəzli ta səŋa ci, Andərə, zəmbəghəy Shimanŋw Piyer na:

⁹ «Avanay tsahwəti zəghwə tikə jəwə lə pən cifə mba'a kərpi bakə və. Nanzə kiy, wa shi dza

6:2 6:2 Mt 6:25; Zhŋ 2:23 **6:3 6:3** kəlaŋ: Mt 5:1; 15:29; Mk 3:13; 6:46; Lk 22:39 **6:4 6:4** 2:13 **6:8 6:8** Andərə: 1:40; 12:22; Mt 4:18; Mk 13:3

niva shiy ghakə ta gəla mbəzli dfaŋ ni ni tsətsə kia?» kə.

¹⁰ Ma kə Yesəw ngəshi na: «Gəzanshim mbəzli va, a ghəshi nzəyshi mənzəy na ghwəy» kə. Ma pətsa vay, lə gwəzən ti gar nzəyshi mbəzli. Mbəzli va ki na, mba'a ghəshi mənti gar bələkəwə bələkəwə cifə mətsekə. Dza ghəshi mba'a ghəshi nzəyshi ki.

¹¹ Sa nashi Yesəw mbəzli va nzəyshi gwa'a na, dza na tsəŋ bəvə peŋ, ka məni 'wəsa kaa Hyalaa dzəkən. Sa manamti na 'wəsa na, mba'a banavəshi kaa mbəzliy nzəyshi va gwanashi a ghəshi zəmə. Tsəgha mənti lə kərpi va ba. Ya wa də mbə shi na, mba'a kwəməvə shiy zəhwəshi gar məkanci.

¹² Ma ləy hwəm sa zəhwə mbəzli va shi zəmə gwanashi bəhə bəhə kiy, mba'a Yesəw gəzanshi mbəzli ta səfa ci, a kə ngəshi na: «A pə ghwəy mənti kiy, basətim tsaa tərmbə va va mbəzli va, əntaa tsəhwəti dzaa danjəryəy mbə» kə.

¹³ Dzəghwa məndi basə basə məndi basəti tsaa tərmbə peŋ mbə sa cifə tsa va sa zəməvə məndi, ghwani məŋ lə bakə məndi təhay li gyadə gyadə.

¹⁴ Mba'a ghəshi nata njasa mənti Yesəw kwəma dimədime na va gwanashi tsəgha, a kə ghəshi ki na: «Ntsa na ndə Hyala tsa gəzə məndi va dzaa səəkə dzəti hidi» kə ghəshi.

¹⁵ Mba'a Yesəw sənay tsəgha, «Ndal tərmbə ghəshi ta səəkə ta kəsəra lə bərçi ta pəərəfa ka

mazəw» kə. Mba'a zhiniy zhay zhimə kəlanj tsa va kwətiy, mba'a dzaa nzəyəy mə diba.

*Njasa dza Yesəw dzəy tə ghən yam lə səfa ci
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)*

¹⁶ Sa məniy tihwer na, mba'a *mbəzli ta səfa Yesəw dzashiy dzəməy həl.

¹⁷ Mba'a ghəshi dzəghwashi kwa kwambəwal, ka tanə dzəvəri tə həl tsa va ta dzəmbə məlmə Kapernahwəm. Pa' ka mənta vərđi war ghəshi mbə tanə, kala səəkəy Yesəw kəsashi.

¹⁸ Mba'a safə madiy ta viy dzəy tə kwəfa va lə bərđi tərəŋw. War pasla'wə yam pasla'wəva dalala tsəgha ki.

¹⁹ Ma sa kabə ghəshi kwambəwal tsəgha, mba'a ghəshi kəətivə dza gar kiləwmetər cifə, ya gar kwanj kiy, nighə ghəshi na Yesəw səəkəy ndəkwə ndəkwə lə kwambəwal, ka dza lə səfa ci dzəy tə yam. Dzəghwa mba'a her shi dzashi və.

²⁰ Ma kə Yesəw ngəshi ki na: «Waa yən na, ka hazləni ghwəy ma» kə.

²¹ «Ənkwa» kə ghəshi. Dza ghəshi ka đi ka'wəə dzəghwa kwambəwal, war ghwəla tsəgha na, ndəs kwambəwal kəsashi hidfi pəri həlbə tsa đi ghəshi va dzaa dzəti.

Vərəm mbəzli lə Yesəw

²² Ma way pi tə həzlimə na, gha' mbəzliy niy basəshi va ghati zəzə kwəma Yesəw tə pətsa nza na. Sa nzana mba'a ghəshi sənay, mbəray war kwətiŋta kwambəwal niy nza tə pətsa va, mba'a *mbəzli ta səfa Yesəw niy dzəghwashi kwa. Ma ghala pətsa dzəghwa ghəshi va na, niy

nay Yesəw ghəshi dzəghway li shiw, war mbəzli ta səda ci va shiy niy dzashi ja'ja'a.

²³ Ma ghəshi mbə zəzə kwəma Yesəw tsəgha ki na, mba'a nihwəti kwambəwalerəə səəkə mbə məlmə *Tiberiyadə dzakə dzashi tə pətsa va, tifa ndəkwə lə pətsa zəmə məndi va pej tsa mənti Yesəw va 'wəsa kaa Hyala məndiy zəmə.

²⁴ Sa nay ghəshi, kala Yesəw tifa, zhini kala mbəzli ta səda ci tifa kwərakwəy, mba'a ghəshi dzəghwashi kwa kwambəwaler va, ka dzashiy dzəvəri məlmə Kapernahwəm ta pala Yesəw.

Yesəw na dafaa bəpə piy

²⁵ Dza ghəshi ndəs ghəshi kəsay Yesəw pəriḃa ki. Ma sa kəsay ghəshi na: «A Metər, hwəm səəkəḃa gha tikəa?» kə ghəshi.

²⁶ Ma kə Yesəw na: «Ə gəzanwəy ya, ta na navay, tsəgha na, sa nzana mba'a ghwəy favə kwəma di shi maḃaḃa məntee va ciḃwəy palara ghwəyəw. Sa nzana, mba'a ghwəy kwəmavə shi zəmə vəya, ka zəhwəshi bəhə ghwəy, va tsəgha palara ghwəy.

²⁷ Ka kəslimbə ghən ghwəy war kən ghəra sləni ta shi zəməə dzaa gwəravəə yidishi gəm ki ma. Ta niy dzaa nza ndimndim ni shi zəmə ka ḃanci piy tsaa kədi ma kaa ndə pə ghwəy ghəra sləni. Shi zəmə vay, yən Zəghwə yakə ndə ngəri, yən sa fati Dirə Hyala lamba nzə tə ya, dza naa ḃəḃwəyshi» kə Yesəw.

²⁸ Tapə mbəzli va ta dəw kwəma və ki, a kə ghəshi na: «War njaa njaa dza ghəy mənti

dza ghøy mbay ghërati slëniy dzaa tëbanta kaa Hyalaa?» kə ghëshi.

²⁹ Ma kə Yesəw zlëbanshi na: «War ndara ma ghwøy nefer ghwøy, yën ntsa ghwënyay nay, ghënzə na ghëra slëni wəzə na dī na va ghwøy» kə.

³⁰ Zhini ma kə ghëshi na: «A kwəma madəna mēnti gha gar nata ghøy, ta mbə ghøy ndəna nefer ghəya? Naa a slëni mēnti ghaa?»

³¹ A gha sənay ghala pətsaa nza jijihimmə kwamti mbə gambay, a ghëshi niy kwəmavə shi zəmə nə mēndi *manə, kə mēndi, mba'a ghëshi zəhwəshi, njasa gəzəkə kwəma mbə Zliya Hyala, ma kə na: “Mba'a banakəshi na shi zəmə səkə mə ghwəmə” kə» kə ghëshi.

³² Ma kə Yesəw na: «Ə gəzanwəy ya, ta na navay tsəgha, *Məyizə ndənwəy na shi zəmə səkə mə ghwəməw, Dirə na saa dzaa bənwəy ni katan katan ni shi zəmə səkə mə ghwəmə.

³³ Sa nzanay, ma ni bəkə Hyala shi zəmə mə ghwəməy, shi ka bənsi piy kaa mbəzli tə hidī na ghëshi» kə.

³⁴ Ma kə mbəzli va na: «A ntsa dikə tsa, bənyəy niva gəla shi zəmə həzlimə həzlimə di» kə ghëshi.

³⁵ Ma kə Yesəw na: «Yənəy, yën na shi zəmə bəpə piy. Ya tsamaba ndə səkəy na vəyay, ka dza maa ghəranciw. Ntsaa ndara nəfə tsa ciy, ka ghəranci ndir ghwəlaw.

³⁶ Nanzəy, e niy gəzəkənwəy: A ghwøy nara

ngar na, a ndara nəfə tsa ghwəy ghwəyəw, pən niy ni.

³⁷ Ya tsama ndə na mbə ni ndara Dirə va mbəzliy, ta səəkə dza naa dzəmbə dəvee, ka tihəti tsaa dzaa səəkəy va ndəə dzəmbə dəvee ya tepə kiw.

³⁸ Sa nzanay, səəkəree mə ghwəmə ta məni kwəma war njasa dī yaw, ta məni kwəma dī ntsaa ghwənara səəkee.

³⁹ Kwəma dī ntsaa ghwənara vay, war mba'ee ndəghwəti mbəzli ndara na va mbə dəvee gwanashi. Kala zay ndə mbə shi ya kwətiŋ nɔə. Mba'ee dzaa zhanakatishi mbə məti gwanashi, fəca dza hidiy kərə.

⁴⁰ Ma kwəma dī Dirəy, ya wa ntsaa nara, yən Zəghwə ci, dza na mba'a ndara nəfə tsa ciy, mba'a tsava ndə kwəməvə piy tsaa kədi ma, zhini mba'ee dzaa zhanakati mbə məti fəca dza hidiy kərə» kə Yesəw.

⁴¹ 'Wakəvə *ka Zhəwifə ga' ta ngwəzlimə dzəkən Yesəw, sa nə na va: «Yən na shi zəmə səəkəshi mə ghwəmə» kə.

⁴² Ma kə ghəshi na: «Yesəw sasa tsəy? Ghəci zəghwə *Zhezhefə va tsəy. Ntsa sənay ghwəmmə kar dəy lə mbəghəy ghəci ki na. Njaa njaa naa ni: “Mə ghwəmə səəkee” kəa?» kə ghəshi.

⁴³ Ma kə Yesəw na: «A mbəzli ni, ka ngwəzlimə ghwəy kwa jipə ghwəy gəm ma.

⁴⁴ Ndə tifa mba'a dzaa mbay səəkəy

dzəvəghee, kala war ntsa haray Didi tsaa ghwənikəraw. Yən kiy, ta zhanakati dzee mbə mətī fəca dza hidiy kərə.

⁴⁵ A mbəzliy gəzə kwəma Hyala niy tsasliti kwəma mbə Zliya Hyala, a kə ghəshi niy niy: “Ta bananavəshi kwəma dza Hyala kaa mbəzli gwanashi” kə ghəshi niy ni. Ntsaa dzaa fəti ghən ta kwəma dza Didiy bananci, dza mba'a zləbavə kwəma bənīpə na va kiy, ta səəkə dza tsava ndəə dza vəya.

⁴⁶ Mbə gəzə kwəma vay, ə nə ya: A tsahwəti ndə tifa, mba'a səəkəə nay Didi, pənəw. War yən kwətira yən saa səəkə va mə Hyala na saa nay Didi.

⁴⁷ Ə gəzanwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ya wa ntsaa ndara na nəfə tsa ciy, aa kwəməvə piy tsaa kədi ma.

⁴⁸ Yən na shi zəməə bəpə piy.

⁴⁹ Njasa gəzə ghwəy vay, a jijihwəy niy zəhwə shi har məndiy manə kwamti mbə gamba, ya tsəgha nzə kiy, gwanashi bəkwəshi ghəshi.

⁵⁰ Ma na shi zəməə səəkə mə ghwəmə nashi kiy, ya wa ntsaa dzaa zəhwəshiy, ka mətī tsava ndəw.

⁵¹ Yən na shi zəməə səəkə mə ghwəmə, ka bəpə piy. Zəhwə ma ndə niva shi zəməy, ta nza dza na lə piy ta kwa ndimndim jiji. Vəghee də'wə ghən tsee na shi zəmə dzee vaa bananci kaa ntsa va. Ta zlatanavə vəghee va dzee kaa

mæti, tə mbərkə mbəzli tə hidī, ta mbə ghəshiy kwəməvə piy» kə Yesəw.

⁵² Ma sa favə ka Zhəwifə kwəma gəzəkə Yesəw va tsəgha na, mba'a kafəkə ghəpə kwa jipə shi, a kə ghəshi na: «Njaa njaa ka ntsa mbay ndammə vəgha ci, ta zəmə ghwəmmə nə na kia?» kə ghəshi.

⁵³ Dzəghwa ma kə Yesəw ki na: «A mbəzli ni, a gəzanwəy ya, ta na navay, tsəgha na, war dza ghwəy kala zəhwə vəghee ghwəy, yən Zəghwə yakə ndə ngəri, kala sahwə miymiy ya ghwəyəy, ka dza ghwəy kwəməvə piyəw.

⁵⁴ Ma na ntsaa zəhwə vəghee, mba'a sahwə miymiy yay, aa kwəməvə piy tsaa kədi ma. Ta zhanakati dzee mbə mæti ci fəca dza hidiy kədi.

⁵⁵ Sa nzanay, vəghee va na ni katan ni shi zəmə, zhini miymiy ya na, ni katan ni shi sa.

⁵⁶ Ma ntsaa zəhwə vəghee va, mba'a sahwə miymiy yay, jakəjakə nza ghəy li. Mbə ya na, mbee piy kwərakwə.

⁵⁷ Dirə tsaa ghwənaray ghəci bəpə na piy. Tə mbərkə ghəci piyee sana. Ava tsəgha dza ntsaa zəhwə vəghee nza lə piy tə mbərkee kwərakwə ki.

⁵⁸ Ma na shi zəmə mə ghwəmə nashi kiy, yəm na ghəshi lə niy niy zəhwə jijihinwəy va shi zəmə mbəradzə kwamtiw. Ya tsəgha niy zəməhwəshi ghəshiy, a ghəshi niy bəkwəshi na nashi. Ma ntsaa dzaa zəhwə nini shi zəməy, ta nza dza na lə piy tsa ci, ta kwa ndimndim jiji» kə Yesəw.

⁵⁹ Yesəw mbə bananshi kwəma kaa mbəzli mbə ciki basə va tsa ka Zhəwifə, mbə məlmə Kapernahwəm, gəzəkə na kwəma na.

Mbəzliy zləbavə nəw Yesəw lə mbəzliy zləbavə ma

⁶⁰ Ma sa favə mbəzliy nəw Yesəw va kwemer gəzəkə na va tsəghay, d'anj nihwəti mbəzli ghati ngwəzlimə, a kə ghəshi na: «Kay, ata gəla nana kwəmay, caslakəta na. Ka dza ndəə mbay nəwtiw» kə ghəshi.

⁶¹ Mbalaa gwa'a sənay Yesəw njasa ngwəzlimə ghəshiy dzəkən. Ma kə ngəshi na: «A mbəzli ni, njaa baya ə zhənwəy kwəma na na?»

⁶² Ya sa dza ghwəy nara yən Zəghwə yakə ndə ngəri, yən madiy dzara dzəmə ghwəməə zhəti pətsaa niy nzee kwatəna kiy, njaa dza ghwəy təkə ghalabaa?

⁶³ *Safə tsa Hyala naa bə piy kaa ndə, tsahwəti sa mbay ndə ngəriy ghakə tifa ya wabaw. Ma kwemer gəzanwəy ya niy, Safə tsa Hyala na ghəshi, piy ghəshi diba.

⁶⁴ Ya tsəgha nzə kiy, a nihwəti mbəzli mbə ghwəy kala di ghəshiy zləba kwəma va» kə. Sa gəzə Yesəw va tsəghay, aa niy sənashi mbəzliy dzaa zləba ma kwəma ci ghala kwatəjata, lə ntsaa dzaa nga dafa ti gwa'a.

⁶⁵ Ma kə Yesəw ba na: «Va tsəgha niy nə ya ngənwəy kiy: Ndə tifa mba'a taa səkəy dzəvəghee, kala ntsa pəməvə Dirəw, pən» kə.

⁶⁶ Ma sa favə mbəzliy nəw va kwəma gəzəkə na va tsəgha ki na, mba'a nihwəti mbəzli dfañ mbə mbəzliy nəw zlay dzashi.

⁶⁷ Ma kə Yesəw kaa mbəzli ta səfa ci va mən lə bakə ni ki na: «A mbəzli ni, njaamə shəka, ə dī ghwəy zlaraa dzañwəy kwərakwə na?» kə.

⁶⁸ Ma kə Shimañw Piyer na: «A Ndə sləkəñəy, va wa ghəy dza kia? A ghəy sənay, kwəma gha na saa bəpə piy tsaa kədi ma.

⁶⁹ A ghəy zləbavə kwəma gha, mba'a ghəy sənay gha na ntsa Hyala dəwdew tsa ghwənikə na, pə ghəy» kə.

⁷⁰ Ma kə Yesəw na: «Ghwəy ghwəy mbəzli ta sədee ni mən lə bakə ni na, yən təravəñwəy tsəy? Ya tsəgha nzə kiy, *ndə jaka tsa Hyala na tsahwəti ndə mbə ghwəy kwətiñ» kə.

⁷¹ Kwəma gəzə Yesəw va tsəgha nay, dzəkən Zhəwdasə zəghwə Shimañw Isəkariyətə gəzə na. Sa nzana, ya tsəgha na Zhəwdasə mbə mbəzli ta səfa ci va mən lə bakə niy, ghəci dza na ta nga dafa ta Yesəw.

7

Kar Yesəw lə ngwarməhiy

¹ Ma ləy hwəm kwəma va ki na, mba'a Yesəw dzay ta təwrə mbə məlməhi tə hidī ka Galile. Kalaa niy dī dza ghəciy dzəti hidī ka Zhəwde, sa nzana mbə dī pəəsli ci mbəzli dikə dikə ni mbə *ka Zhəwifə niy nza.

² Ma sa nza vici *makwaghwa ka ka Zhəwifə vaa tsə ta Gaska ndəkwə na,

³ dza ngwarməhiy ka gəzanci kwəma kaa Yesəw, ma kə ghəshi na: «A Yesəw, barvaŋa tikə, mbalaa dzəti hidī ka Zhəwde, a gha dzaa ghəрати sləni maɖaŋa na, ta mbə mbəzli ta səɖa ghaa nata kwərakwə.

⁴ Sa nzana, mba'a kə ndəə dī mbəzli gwa'aa sənayəy, kar ndəə məni kwəma tə mbəw. Ma njana nzana, mba'a ghaa mbata ghəra sləni tsəgha na naghay, war ghəra pə gha dzaa ghəрати kwa mətse mbəzli gwanashi!» kə ghəshi.

⁵ Ya ngwarmbəghəyshi kiy, niy banavə nefer shi ghəshiw, va tsəgha gəzə ghəshi tsəgha.

⁶ Ma kə Yesəw ngəshi na: «Ta na neyey, səəkəy tsee vəghwə nee diw. E sənay, na na ghwəy na ghwəyəy, ya hwəmba na, war yəməy na vəghwə va ghwəy.

⁷ Sa nzana, ma ghwəy ta na tsa ghwəy ghənəy, a mbəzli tə hidīy dī mətse ghwəy. Na nee nee kiy, ka dī mətsee ghəshiw. Sa nzana, mbə gəzanshee sləni jikir naa məni ghwəy, pən ngəshi.

⁸ Zlaram, mbalam ta makwaghwa ghwəy na ghwəy, na neyey, ka dzee tsəhəra mbə diw, sa nzanay, ghwəla na tsee vəghwə» kə Yesəw.

⁹ Ma sa gəzanakəshi na kwəma va tsəgha na, dza na mba'a nzəyəy tə hidī ka Galile.

*Yesəw mbə *makwaghwa ka ka Zhəwifə vaa tsə ta Gaska*

¹⁰ Ma sa dzashi ngwarməhiy Yesəw ta tsə makwaghwa Gaska va ki na, mba'a Yesəw madiy ləy hwəm shi, ta dza ta tsə va kwərakwə nja mbəmbə, kala ci ghən tsa ci kaa mbəzli.

¹¹ Dzəghwa mbəzli dikə dikə ni mbə ka Zhəwifə ka papala dzar mbə mbəzli mbə tsə va. A kə ghəshi na: «Kwəma na kia nə ghwəmməy?» kə ghəshi.

¹² Ma vərəm ntsaa basəy ta tsə makwaghwa naci ki na, bakə mbə təhəvərivay tə mbərkə kwəma ci, ka ngwəngwəliva kwa jipə shi. Ma kə nihwəti na: «Kay, ma ntsa vay, wəzə na kwəma ci tərənʷ» kə ghəshi. A kə nihwəti ɓa na: «Kay, tɪɓaw, ndə mbə tepəw. Mbəzli na ni dakə na» kə niva ɓa.

¹³ Ya tsəgha nzə ki na, a mbə ghəshiy gəzəkəvəri kwəma va pa'i pa'i dzəti ngwəla, sa hazləni ghəshi va mbəzli ka Zhəwifə dikə dikə niw.

¹⁴ Ma sa mənta vici məntim mbə tsə va yəmyəm lə naa tərmbə ki na, 'wakəvə Yesəw irətsə dzəmbəy mbə *ciki Hyala, ka ɓananshi shiy kaa mbəzli mbəɓa.

¹⁵ Ma sa favə ka Zhəwifə kwəma ɓənipə na va na, mba'a nava kwəma səəvəri məhərli shi. A kə ghəshi na: «Aya, njaa sənata tsatsa ndə kwəma mbə zliya kala səəkə ghəci mbə ɓəni nzə kia?» kə ghəshi.

¹⁶ Ma kə Yesəw ngəshi na: «A mbəzli ni, nay ghwəy na, kwəma ɓəniŋwəy ya nay, kwəmaa

səəkə vəya də'wə ghən tsee naw. Kwəmaa səəkə va Hyalaa ghwənara va na.

¹⁷ Ma ntsaa tarəti məni kwəma di Hyala mbə nəfə ciy, ta mbay dza tsava ndəə sənata, niy nza kwəma gəzee na, ka kwəmaa səəkə va Hyala karkar, ya ka kwəmaa səəkə vəya də'wə ghən tsee na.

¹⁸ War mba'a pə ghwəy nay ndə dzətiy tə gəzə kwəmaa səəkə və də'wə ghən tsa ciy, fal tsa ciy pəla tsava ndə kaa ghən tsa ci. Ma na ntsaa pəlanci fal kaa ntsaa ghwənəkəy, ava ntsa katanj tsa, dzərvə mbə kwəma ci tepəw.

¹⁹ A *Məyizə niy ndaŋwəy *kwəma pəhəti Hyala. Ya ndə kwətiŋəy ntsaa nəwti kwəma pəhəti na va mbə ghwəyəw. Wa shiy məniishi pəla ghwəy kwal tsa pəəslira kia?» kə Yesəw.

²⁰ Dzəghwa, ma kə vərəm tsa basəy va tə pətsa va ngəci na: «Gazlaka kəsəvəŋa na shəkəna? Wa ntsaa pəla pəəslina tibiaa?» kə ghəshi.

²¹ Ma kə Yesəw na: «A ghwəy nay war sa məntee sləni kwətiŋ gwa'a tsəghay, mba'a səəvəriŋwəy məhərli ghwəy.

²² Sa gəzanjwəy Məyizə *slanshi fə'yasa kaa ndərazhiy zhər ghwəy mənti ma ghəshi hi dəghəsə ghala yakəshi məndiy, ya fəca *vici dəkəva məniva kwa dəghasa vici va na, kar ghwəy slanshi fə'yasa kaa ndərazhi ghwəy. Mbalaa kwəma ghakə Məyizə na sava tala naci

7:18 7:18 5:41; 8:50; 12:43 **7:19 7:19** 1:17; SləniKY 7:53; Rm 2:17-24 **7:20 7:20** 8:48 **7:21 7:21-23** 5:9 **7:22 7:22** Ghava 17:9-14; SləniTaH 12:3

kiw, kwəma gəzəkə Hyala kaa jijihinwəy ghala mbəradzə na.

²³ Ya sa nzana mbə slanshi fə'yasa ghwəy nza kaa ndərazhi ghwəy ya pa' fəca vici dəkəva, sa di ma ghwəy dzəghwanwəy kən kwəma gəzəkə Məyizə kiy, war tawa bə ghwəy nəfə dzəkənee, sa mbəlantee ndə fəca vici dəkəva mbə ngəra'wə tsa kən, nza vəgha ci mbəə nza kwəriŋ kia?

²⁴ A pə ghwəy məntiy, ka bə fəti ghwəy kaa ndə, war tə shi nashi ghwəy ghəci mənti kwa mətsə ghwəy gwa'a tsəgha ma. Sənay tə ghwəy kwal tsa kwəma, ka ghwəy madi ta bə fəti kaa ndə» kə Yesəw.

*Yesəw na *Kəristəw Ntsa tivə Hyala va ta mbəli mbəzli*

²⁵ Ma kə nihwəti mbəzli mbə mbəzli mbə məlmə Zherəwzalem sa nay ghəshi Yesəw mbə gəzə kwəma na: «Aya, wa ntsa sa pala məndi va ta pəəsli ci sham sa?

²⁶ Avanay mbə gəzə kwəma tə ngwəla parahwə kala ntsaa gəzanci ya kwəma tiba ni? Naa ə nzana mba'a mbəzli ghwəmmə dikə dikə ni sənay "Ghəci na Kəristəw ntsa tivə Hyala va" kə ghəshi shəkəna?

²⁷ Sa ka Kəristəw səəkəy na nacy, ka dza məndiy sənay nda ndə ka wa naw. A na tsatsa ndə naci kiy, a ghwəmmə sənay tə pətsa səəkə na» kə ghəshi.

²⁸ Ghala vøghwə tsa gəzə mbəzli va va kwəma vay, Yesəw mbə bəni shiy kaa mbəzli mbə *ciki Hyala na. Dza na, ka zlapə kwəma zlanzlan, a kə na: «Njaa pə ghwəya? A ghwəy sənara, ka sənay ya tə pətsa səəkee, pə ghwəy? Katan sənara ghwəy na? Yən nee ki e gəzanwəyəy, səəkə tsee tsa na, yən səəkəra na lə dəe də'wə ghən tseyew, ndə ghwənara na. Ntsa va kiy, ntsa slar tsa na, ghwəy na na ghwəyəy, sənay ntsaa ghwənara va ghwəyəw.

²⁹ Na nee nee kiy, e sənay, sa nzanay, ghəy li niy nza na. Dza na mba'a ghwənikəra sana ki» kə Yesəw.

³⁰ Ma sa favə ghəshi kwəma gəzəkə na va tsəgha ki na, mba'a ghəshi dzəmbəshi mbə pəla kwal tsa kəsə ci. Kala ntsaa mbay dapati dəvə ti tifa ya jəw nzə. Sa nzana, ghwəla tsa ci vøghwə niy nzaa səəkə.

³¹ Daŋ mbəzliy zləbavə kwəma ci mənishi mbə mbəzliy basəshi va. Ma kə ghəshi na: «Sa ka Kəristəw tsa va səəkəy na, war pərba ghəci dzaa məniti kwəma maɗaŋa maɗaŋa na kən ntsa ki shəkəna?» kə ghəshi.

*Mbəzliy ndəghwə *ciki Hyala lə Yesəw*

³² Ma sa favə *ka Farisahi mbəzli tifa dāhwə dāhwə gəzə kwəma Yesəw na, dza ghəshi mba'a ghəshi jakəti miy tsa shi lə mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala, mba'a ghəshi ghwənashi mbəzliy ndəghwə ciki Hyala, ta dza ghəshiy kəsəti Yesəw.

33 Ma sa tsəhəshi ghəshi, ma kə Yesəw na: «Vici dfaŋ tərmbə nzəy tsa ghwəmmə lə ghwəy yən dzaa mađi ta dzaraa dzəvəgha ntsaa ghwənikəraw.

34 Ta palara dza ghwəy dza, kala dza ghwəy nara. Ka dza ghwəy mbay tsəhəŋwəy tə pətsa dzee nza dibaw» kə Yesəw.

35 Ma kə *ka Zhəwifə kaa dəw kwəma kwa jipə shi na: «Wa slən tsa nana kwəma kia? Kwəma dza na ta dzay, nə na: “Ka dza ghwəy naraw” kəa? Ə nzana ta dzay ghəci dzaa dzəmbə hwəlfə mbəzli ghwəmmə ka Zhəwifə va dzashiy dzəmbə hidī ka *Gərekə, ta dza ta bananshi kwəma kaa ka Gərekə shəkənaa njaa?

36 Wantsa hwəlfə gəla kwəma gəzəkə na na, nə na: “Ta palara dza ghwəy dza kala dza ghwəy nara, ka dza ghwəy mbay tsəhəŋwəy tə pətsa dzee nzaw” kəa? Am, sənata hwəlfə gəla kwəma đi na na gəzə ghwəmməw» kə ghəshi.

Mətsə yaməə bə piy kaa mbəzli na Yesəw

37 Mbə makwaghwa vay, tə kwa kərnī vici nzə ka bamaa gwəramti. Dzəghwa Yesəw fəca kwa kərnī vici va ki, gar garəy kwa kwəma vərəm tsaa basəy va tə pətsa va gwanay, dza na ka gəzə kwəma zlanzlan, a kə na: «Mba'a kə ndir ghərancī kaa ndəy, səəkə ghəci vəya, a ghəci sa yam.

38 Ya wa ntsaa ndara nəfə tsa ciy, a nəfə tsa ci taa zhəghəy ka mətsə yam dfaŋ ni bəpə piy, njasa gəzəkə məndi va mbə zliy Hyala» kə Yesəw.

³⁹ Ma kwəma gəzə Yesəw va tsəgha nay, dzəkən *Safə tsa Hyala dəwdəw tsa dza mbəzliy banavə nəfə tsa shiy kwəməvə ta nza, gəzə na. Ghala pətsa va di na, kalaa niy kwəməvə ghəshi, sa nzana, ghwəla Yesəw niy nza ta dzəmbə dikə tsa ci.

Tihəva tə mbərkə kwəma Yesəw

⁴⁰ Ma kə nihwəti mbəzli mbə vərəm tsaa basəy va sa favə ghəshi kwəma gəzəkə Yesəw va na: «Ma ntsa katanəy, ndə Hyala tsa ndəghə ghəy va na» kə ghəshi.

⁴¹ Ma kə nihwəti na: «Əhəj, *Kəristəw Ntsa tivə Hyala va na» kə ghəshi. Ma kə nihwəti fa na: «Am awə, Kəristəw kə na, ka səkə na tə hidfi ka Galile nzaw.

⁴² Niy favə ghwəy njasa gəzəkə Zliya Hyala sa: “Mbə hwəhwə tsa mazə *Davitə dza Kəristəw səkə, mbə məlmə Betəlehem, tə pətsaa niy nza mazə Davitə tsa va va” kə sa» kə ghəshi

⁴³ Mba'a mbəzliy basəshi va tərəjw ni tihəvərivashi tsəgha ki, tə mbərkə kwəma Yesəw.

⁴⁴ Mbə dī kəsə ci nihwəti mbəzli niy nza mbə shi na, ndə tifa mbə shiy dapati dəvə ci tiw.

*Caslakə ghən tsa mbəzli *ka Zhəwifə dikə dikə ni*

⁴⁵ Dzəghwa ka ndəghwə *ciki Hyalaa niy ghwənashi məndi va ta kəsə Yesəw, ndəs ghəshi zhəkəshiy dzəvəgha mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala lə *ka Farisahiy niy ghwənashi va ki, kala səkəshi ghəshi li. Ma kə ghəshi kaa

mbözli va sa nay ma ghəshi Yesəw na: «Kwəma zhini ghwəy zlay, kəsə ma ghwəy səəkə baa?» kə ghəshi.

⁴⁶ Ma kə ka ndəghwə ciki Hyala ngəshi na: «Ghala nza məndi na səəkə tsahwəti ndə gəzəkə kwəma nja sa ci vaw» kə ghəshi.

⁴⁷ Ma kə ka Farisahi ki na: «Waa ə ngədəhwəwəy na kwərakwə bə lə ghwəyŋwəyshi na?

⁴⁸ Nay ndə ghwəy ya kwətiŋ mbə mbözli ghwəmmə dikə dikə ni, ya mbə ka Farisahi yivə nəw kwəma ci va na?

⁴⁹ Nay ghwəy, kəray mbözliy sənata ma kwəma pəhəti *Məyizə va shiy yivə nəw kwəma ci va sa? Mbözli bəzla bəzla ni na niva mbözli» kə ghəshi.

⁵⁰ Ma mbə ka Farisahi vay, Nikwədəm, kə məndi niy ni kaa tsahwəti. Saa niy səəkə va həvir mbə dəw kwəma va Yesəw niy nza,

⁵¹ ma ka na naci ki na: «Nanzəy, ndammə kwal tsaa bə fəti kaa ndə kwəma pəhəti ghwəmmə, kala sa ka ghwəmmə famti kwəma gəzəkə ndə gwa'a, mba'a ghwəmmə sənata kwəma mənti naw» kə.

⁵² Ma kə ghəshi ngəci na: «Ə nza ghaa ndə ka Galile kwərakwə shəkəna? Mbala bəvə Zliya Hyala, a gha jangəti di, ndata dza ghaa kəsəy slən tsa ndə Hyala tsaa təzliy səəkə mbə mbözli ka Galile mbəbə ya kwətiŋ» kə ghəshi.

⁵³ [Ma ləy hwəm kwəma va ki na, mba'a ghəshi ndanivərivashi, kwətiŋ kwətiŋ, ka dza-shiy jighi.

8

Yesəw lə ka Fairisa mba'a mali kəsəvə məndi mbə məni ghwərghwər

¹ Ma dza Yesəw naci ki na, mba'a dzay dzəmə kəlanj *'Wəlivə nzəyəy.

² Way pi tə həzlimə va pəətə ki na, mba'a Yesəw səkway məbaa dzay dzəmbə *ciki Hyala. 'Wakəvə vərəm ndə ngəri tərəŋw, mba'a basəkəvay dzəvəgha mbəba ki. Dza na das nzəyəy mənəy, mba'a ghati bananshi shiy.

³ Ma sa ghati na bananshi shi va na, dza *mbəzliy bənipə kwəma pəhəti Hyala, ghəshi lə *ka Farisahi, ndəs ghəshi səəkəshi tə pətsa va lə mali sa kəsəvə ghəshi ghənzə mbə məni ghwərghwər. Səəkə ghəshi, gar ghəshi garəy tə jipəjipə mbəzli gwanashi.

⁴ Ma kə ghəshi kaa Yesəw na: «A Metər, mali nay, ə kəsata ghəy ghənzə mbə həni lə tsahwəti zal, ka məni ghwərghwər.

⁵ Tə kwəma gəzəkəŋəy *Məyizə mbə zliya kwəma pəhəti Hyalay, gəla mali tsətsə na na, war ka pə'wamti ka mbəri lə hərezli gwa'a tsəgha na kwəma nzə. Nda njaa na va gha na gha kiy, əndaw?» kə ghəshi.

⁶ Ma kwəma gəzə ghəshi va tsəgha nay, kəlanja na sava ngənəy ghəshi kaa Yesəw ta mbəə kəsəy lə fəti tə kwəma dza naa zləbakə.

Ma sa famti Yesəw kwəma shi va na, nzəŋw nzəŋwəy, ka tsasli shiy dzar tə hidfi lə dəvə ci.

⁷ Dza ghøshi ka dæw kwøma va vø tsøgha zhønti zhønti ki. 'Wakøvø Yesøw mba'a kaføti kwøma ci, ma kø ngøshi na: «Ghønzø tsøghay, ø kø ntsaa sækø maa mønti *kwøma jikir na mbø ghwøw ghati pø'wø mali va lø hakwø» kø.

⁸ Zhini na nzøwvøw nzøwvøw diba, war ka tsasli shi ci va mæcana lø døvø ci dzar tø hidfi.

⁹ Ma sa favø mbøzli va kwøma gøzøkø Yesøw va na, kwøtiŋ, kwøtiŋ, kwøtiŋ ghøshi 'wati ghølivaa søvøri, ka dzashi, pørbø mætikwøkwøw 'wati kwal, ka køray niy tømbe. Tørø na war mali va tifa didiŋ møgarø kwa kwøma Yesøw bakøshi ghøshi li.

¹⁰ 'Wakøvø Yesøw kafø kaføti kwøma ci, ma kø kaa mali va na: «A mali, kwøma dzashi mbøzli ni shøka? A kama ntsaa køsøyŋa tifa mbø shi lø ngwøvø shøkøna?» kø.

¹¹ Ma kø mali va na: «Am, ndø tifa ya kwøtiŋøw Metøwøw» kø. Ma kø Yesøw ki na: «Yøn kwørakwø kiy, ka basø ngwøvee dzøkøn ghaw. Mbala, øntaa gha zhiniy møni kwøma jikir na ghwøla ma» kø Yesøw ngøta.]

Yesøw na wøj pi tsaa mbøwø kaa mbøzli tø hidfi

¹² Zhini Yesøw ka gøzø kwøma kaa vøwøw tsaa basøy va. Ma kø na: «Favø tø ghwøw, waa yøn na wøj pi tsaa mbøwø kaa mbøzli tø hidfi gwanashi. Ntsaa nøwvøray, ka dza naa nza mbø kwøsliw. Ta kwømavø wøj tsaa dzaa canci kwal, ta kwømavø piy tsaa kødi ma dza na» kø.

8:7 8:7 Nøw 17:7; 13:10 **8:9 8:9** Mt 22:22 **8:11 8:11** 5:14
8:12 8:12 1:5, 9-10; 3:19; 9:4-5; 11:9-10; 12:35-36, 46; Ezay 49:6;
 Mt 5:14; Lk 2:32; 2Kwøw 4:4, 6; Ef 5:8-14; 1Zhnj 1:5-7; 2:8; 3:14

¹³ Ma kə *ka Farisahi ngəci na: «Ava ghaa ndəgha fəti ta kwəma gəzə gha də'wə ghən tsa gha sana, kwəma mbə kwəma gəzə gha vaw» kə ghəshi.

¹⁴ Ma kə Yesəw na: «Ya ə ndəghee fətiy dzəkən kwəma gəzee də'wə ghən tseyey, war kwəma katanj na na sa gəzee. Sa nzanay, e sənay tə pətsa səəkee, zhini mba'ee sənay zhəti pətsa dzee zha ba. Na na ghwəy na ghwəy kiy, sənay ghwəy tə pətsa səəkə yaw, sənay ghwəy nda kwəma dzee dibaw.

¹⁵ Na na ghwəyəy, dza kwa zəzə kwəma ke ngəri sla ghwəy na ghwəy ngwəvə. Na nee ta na tsee ghən nee kiy, ka basə ngwəvee kaa ndəw.

¹⁶ Ya ə niy nzana, mba'ee harati ndə tə ngwəvə, mba'ee banavə fətiy, fəti lə kwal tsa nzə na, tə kwəma mənti na. Sa nzanay, war yən kwətira dza naa nza mbə sla ngwəvə vaw. Bakananəy dza ghəy nza mbə sla nzə ghəy lə Dirə tsaa ghwənəkəra.

¹⁷ Njasa nzana va tsəgha kwəma va tsaslita mbə zliya pəhəti ghwəy: “War mba'a kə mbəzli bakə ndəghakən fəti kwətinj naa dzəkən kwəmay, ndəgha fəti katanj na dza nava ndəgha fətiy nza” kə.

¹⁸ Tsəgha na, fətiy ndəghee ta kwəmee də'wə ghən tsee, mbə ndəgha na Dirə tsaa ghwənara vaa dzəkənee kwərakwə diba» kə.

¹⁹ Ma kə ka Farisahi na: «Kwəmaa Dəḡaa?» kə ghəshi. Ma kə Yesəw na: «Sənara ghwəyəw,

sənay Dirə ghwəy ƒaw. Ava tsəgha na. Mbala a ghwəy sənara nzay, a ghwəy dza sənay Dirə nza kwərakwə» kə Yesəw.

²⁰ Yesəw mbə ciki Hyala mbə ƒəni shiy kaa mbəzli gəzə na kwemer ni gwanashi. Ghəci tə pətsa ka məndiy fə gəna kaa Hyala ti. Ghala pətsa vay, ndə tifa niy mbay kəsəti, sa nzana, ghwəla vəghwə tsa ci niy nzaa səkəw.

Ka dza ghwəy mbay tsəhəjwəy tə pətsa dzee nzaw

²¹ Zhini ma kə Yesəw kaa ngəshi difa na: «Nay ghwəy na, ta dzara dzee. Ka ghwəy dzay, ka palara. Ka dza ghwəy mbəə tsəhəjwəy tə pətsa dzee va nzaw. Ta bəkəw dza ghwəy tifa lə kwəma ghwəy jikir na» kə Yesəw.

²² Ma kə *ka Zhəwifə kwa jipə shi ki na: «Əy kwəma dza na ta dzay shəka? Ta dzaa pəsliti ghən tsa ci dza na shəkəna? Njaa na nava kwəma, nə na: “Ka dza ghwəy mbəə tsəhəjwəy tə pətsa dzee nzaw” kəa?» kə ghəshi.

²³ Ma kə Yesəw sa favə na kwəma təkə ghəshi ki na: «A mbəzli ni, ma ghwəyəy mbəzli tə hidfi nza ghwəy. Yən nee kiy, mə ghwəmə səkəe. Ghwəyəy, mbəzli tə hidfi ni tikə nza ghwəy. Yən nee kiy, ntsa tikə nzeyew.

²⁴ Va tsəgha nə ya ngəjwəy kiy, tifa dza ghwəy nza, ka bəkəw lə kwəma ghwəy jikir na, pən. Kala zləbati pə ghwəy mbə nefer ghwəy, yən na ntsa nzee ghəci, pə ghwəyəy. Ta bəkəw dza ghwəy lə kwəma ghwəy jikir na» kə Yesəw.

²⁵ A kə ghəshi na: «A ndə nza ghaa?» kə ghəshi. Ma kə Yesəw na: «Yən na sa kee vaa gəzanjwəy ndimndim ghala ghatee gəzanjwəy bəsa.

²⁶ Nay ghwəy na, yənəy, dafj na kwemer vəya gar gəzəshee, ya gar bəsənjwəy ngwəvə nza. Ma ki na, mba'ee sənay, ntsaa ghwənara vay, kwəma katanj na na sa ci, pən. Ə dzee gəzanshi kwəma gəzara na gwa'a tsəgha kaa mbəzli tə hidfi» kə Yesəw.

²⁷ Mbəzli va nashi ki na, sənay ghəshiy dzəkən Dəy Hyala gəzanjəy Yesəw kwəma na, kə ghəshiw.

²⁸ Ma kə ngəshi ki na: «Ghala pətsa dza ghwəy kafakatəra yən Zəghwə yakə ndə ngəriy, ghalaba dza ghwəy sənay, yən na Ntsa nzee ghəci, pə ghwəy. Ta sənay dza ghwəy difa, shiy tifa mba'ee mənəi lə dī tsee njasa dī yaw, ya namaba kwəma na sa gəzə yay, war kwəma banavəra Dirə na, pə ghwəy.

²⁹ War ghəy na kwa zəərə lə ntsaa ghwənara va, ka zlara na kwətiraw. Sa nzanay, ya hwəmba na, war kwəmaa təbanci kee mənəi» kə Yesəw.

³⁰ Ma sa favə mbəzli kwəma gəzəkə Yesəw va tsəgha ki na, dafj nihwəti banavə nefer shi.

Ndərazhi yaya ni lə mevivi

³¹ Ma kə Yesəw kaa *ka Zhəwifəə banavə nefer shi va ki na: «Ghwəy na ghwəy kiy mbəzli niy, mba'a pə ghwəy kəsəvə kwəma bənənjwəy ya na mbə nefer ghwəy katanj katanjəy, ka ni ya mbəzli ta sədfee dza ghwəy nza katanj katanj.

³² Ta sənata na katanj na kwəma dza ghwəy. Ka kwəma katanj na va dzay, mba'a pəlantəjwəy səvəri mbə mevivi ka gwəra ghən tsa ghwəy ghwəy» kə.

³³ Ma kə ka Zhəwifə ngəci na: «A Metər, ghəy kiy, jijihiy *Abəraham nza ghəy, səəkə ndəə mənəhwə mava tə ghəy ghala nza ghəyəw. Njaa njaa ka gha ni na: “A kwəma katanj na va dzaa pəlantəjwəy mbə mevivi ka gwəra ghən tsa ghwəy ghwəy” pə ghaa?» Kə ghəshi.

³⁴ Ma kə Yesəw na: «Ə gəzanwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ya wa ntsaa mənəi *kwəma jikir na ya hwəmbay, mava tsa kwəma jikir na va mənəiy na.

³⁵ A ghwəmmə sənay, ya hwəm kiy, ka mbay məndiy bəlati mava, ka zəghwə kəghi mbə ndərazhi yaya niw. Ma tsa yakə məndi yaya tsa zəghwəy, ntsa kəghi na tsava ya hwəmba naci.

³⁶ Va tsəgha na ki, mba'a pən yən Zəghwə kəghi pəlantəjwəyəy, ghalaba na mbəzliy gwəra ghən tsa shi dza ghwəy nza kwagwa'a kwagwa'a ki.

³⁷ E sənay jijihiy Abəraham nza ghwəy nanzə. Ya tsəgha nzə ki na, mbə pəla pəəslira ghwəy. Sa nzana, kala zləbavə kwəma bənəjwəy ya ghwəy.

³⁸ Yən nee kiy, dzəkən shi citəra Dirə gəzee kwəma. Ghwəy kwərakwə na, kwəma gəzanwəy dəjwəy ghwəy mənəi» kə Yesəw.

³⁹ Ma kə ghəshi zləbanci na: «Wa Abəraham na jijinəy sa» kə ghəshi. Ma kə Yesəw na:

8:33 8:33 Mt 3:9; Rm 4:12 **8:34 8:34** Rm 6:16, 20; 2Pi 2:19

8:35 8:35 Səvəri 21:2 **8:36 8:36** Gal 5:1 **8:37 8:37** 5:18

8:39 8:39 8:33

«Mba'a pə ghwəy niy nzaa jijihiy Abəraham katanj nzay, ta ghəra sləni niy dza ghwəy njasa niy ghərahwə Abəraham va nza.

⁴⁰ Vanay sana, ya tsəgha bəniŋwəy ya kwəma katanj na, njasa banavəra Hyala kwagwa'ay, mbə zhini nza ghwəy pəla kwal tsaa pəəslira ba. Gəla kwəma vay, səkəkə Abəraham mənəhwə ghala nza naw.

⁴¹ Ghwəyəy, sləni ghəra dəŋwəy na sa ghəra ghwəy va» kə Yesəw. Ma kə ghəshi na: «Ghəyəy, ndərazhi yakə məndi kwa ciki kala sənay dəshim nza ghəyəw. Hyala na tsa ghəy Dəŋəy kwətiŋ» kə ghəshi.

⁴² Ma kə Yesəw na: «E gəzanjwəy kwəma na, dəŋwəy kə Hyala nza katanj katanjəy, ta dīra niy dza ghwəy nza, sa nzana, va Hyala yən madī səkəkə tikə. Ə tarəvee səkəkəra sana də'wə ghən tseyew, ghənzə ghwənīkəra na.

⁴³ Sənzənva kiy, wa shiy mənishi favə ma ghwəy kwəma dēe na gəzanjwəy sanaa? Sa nzana, kala mbay ghwəy fa kwəma gəzanjwəy ya.

⁴⁴ Sa nza ghwəy ndərazhi *ndə jaka tsa Hyala. Dzəghwa ka dī mənī shi dī dəŋwəy ghwəy ki. Dəŋwəy tsa vay, ndə bəkəwəpə na ghala kwatanjata na naci. Səkəkə naa gəzəkəvəri na katanj na kwəma səvəri mbə miy tsa ci ghala nza na ya kwətiŋəw. Sa nzanay gəzə na katanj na kwəma vəw. Na dzərvə dzərvə na va kwəmay, ghənzə na naci gəzə kwəma sənabəy na mbə, sa nzana didi dzərvə ghəci.

45 Na nee kiy, kwəma katarj naa na gəzee. Va tsəgha zləba ma ghwəy nee va kwəma.

46 Wa ntsaa kəsara mbə ghwəy yən mbə məni kwəma jikir na, gar nə ghəci na: “Ava tə pətsa tsa' tsa nanəe mbə məni kwəma jikir na nee” kəa? Əy kala tsəgha, war kwəma katarj na kə sa gəzee nay, tawa dī ma ghwəy zləba kwəmee kia?

47 A na tsa Hyala ndəy, ta fa kwəma nzə va dza na. Sa nzana kala mbəzli Hyala ghwəy, va tsəgha fa ma ghwəy kwəma va» kə Yesəw.

Gha məndiy ya Abərahaməy, Yesəw tiba na

48 Ma kə *ka Zhəwifə kaa Yesəw na: «Nay gha katarj kwəma gəzanə ghəy va, nə ghəy: “Ndə ka *Samari nza gha, zhini ndə gazlaka gha” pə ghəy kəsa» kə ghəshi.

49 Ma kə Yesəw na: «Ndə gazlaka nzeyew. Yənəy, dikə na sa fee dzəti Dirə, ma ghwəy na, kala dī ghwəy fə dikəə dzətee.

50 Pəla dikee kaa ghən tsee na na yaw, a ntsaa pəlara tsee dikə tiba. Ntsa vay, ghəci dza naa sla ngwəvə kən mbəzli difa.

51 Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, war mba'a kə ndə kəsəvə kwəma gəzee na mbə nəfə tsa ciy, ka nata məti tsava ndə naciw» kə.

52 Ma kə ka Zhəwifə ngəci ki na: «Yawaa, nana kiy, a ghəy sənay karkar, ndə gazlaka nza gha, pə ghəy. Ma kar *Abəraham ghəshi lə ka gəzə kwəma Hyala mbəradzə, mba'a ghəshi

8:46 8:46 2Kwər 5:21; 1Pi 2:22; 1Zhj 3:5 **8:47 8:47** 10:27; 18:37

8:48 8:48 4:9; 7:20; 10:20; Mk 3:21-22 **8:50 8:50** 7:18 **8:51**

8:51 5:24

bəkwəshi gwa'a na, ka nata məti ntsaa kəsəvə kwəma gəzee na mbə nəfə tsa ciw, pə gha na.

⁵³ Ma Abərahām ghəci jijinjəy naci ki, mba'a mətuy na, war tərəjwəba tsa gha va dikə tsa məni gha kən tsa ci va na? Ya ka gəzə kwəma Hyala mbəradzəy pəjw bəkwəshi ghəshi. Ndə ka wa bəti gha ghən tsa gha na gha kia?» kə ghəshi.

⁵⁴ Ma kə Yesəw na: «War mba'a pən fal ghən tsee də'wə ghən tseyey, ka dza bamaa nza tə kwəma fal tsa vaw. Dirə tsa mə ghwəmə falra na tsee fal. Dirə tsa nə ghwəy va: “Hyala ghəy na” pə ghwəy.

⁵⁵ Zhini kala sənay ghwəy ba. Yən nee kiy, e sənay. Mba'a pən ni, sənay yaw, pənəy, ndə dzərvə dzee zhəghəra kwərakwə ki, njasa nza ghwəy va. E sənay ta na tsee ghən, mba'ee kəsəvə kwəma ci mbə nəfə tsee.

⁵⁶ Ndə nja jijinjwəy Abərahām tsa gəzə ghwəy tsa sanay, dalala niy vəshiy na, ta nata vici dzee təzli ti. Ma sa tsəhəy vəghwə tsa va mba'a nayəy, dza na mba'a vəshiy dalala» kə.

⁵⁷ Ma kə ka Zhəwifə na: «Ghaa wa nə gha, shaŋ gha ta mənti ya piya cifə mətəkə ghala yakəŋa məndi na, hwəm nay gha Abərahamaa?» kə ghəshi.

⁵⁸ Ma kə Yesəw na: «Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ghala məndi ghwəla ta ya Abərahaməy, yən tiba na» kə.

⁵⁹ Ma sa favə ghəshi Yesəw zləbakə kwəma va tsəgha na, mba'a nəfə tsa shi satiy. Tapə ghəshi mbə basə hərəzli, ta pə'wə li shi. Dza Yesəw naci

mba'a mbøy vø shi. Mba'a ghølikøvørivay søvøri
mbø *ciki Hyala.

9

Kar Yesəw læ ntsa yakə məndi ka ghwəlfə

¹ Ma sa tsəhøy Yesəw ge'i læ tsahwəti pi ghəci
mbø dza na, mba'a nay tsahwəti ndə, ghwəlfə
ghəci, ghala yakə məndi.

² Ma kə *mbəzli ta səfa ci na: «A Metər, wa
shiy mənishi yakə məndi ntsa tsətsə ka ghwəlfə
tay? Va na ci *kwəma jikir na ghwəlfəy na
tanaa? Naa va na mənti mbəzliy yakə na?» kə
ghəshi.

³ Ma kə Yesəw kaa zləbanshi na: «Məniy
ghwəlfə tsa kən ntsa tsa va kwəma ci jikir na, ya
va na mənti mbəzliy yakəw. War ə yakə məndi
tsəgha, ta mbø bərçi Hyalaa civaa dzəti ngwəla
kaa mbəzli, tə mbərkə kwəma ci.

⁴ Nay ghwəy na, ghala nza pi ghwəlay
havəghwə, ka mbərə viciy, ghəra pə ghwəmmə
ghəra sləni ntsaa ghwənikəra. Sa ka vərđi
səəkətay, ka dza ndəə mbay ghəra sləniw.

⁵ Ghala pətsa nzee tsa tikə tə hidī diy, yən na
wanj pi ta mbəzli tə hidī» kə Yesəw.

⁶ Ma sa gəzəkə na kwəma va tsəgha na,
dza na pe' təfati ndighwər tə hidī, dza hwad
hwadivəshi læ dəvə ci jəwə, mba'a sadatishi tə
mətsəhi ghwəlfə tsa va.

⁷ Ma kə ngəci ki na: «Mbala pishə kwəma
gha kwa kwəfa nə məndi va Shiləwe, kə məndi

slən tsa nzə» kə. (Ma dī slən Shiləwe tsa vaa gəzəy, ntsa ghwənay məndi.) Mba'a ghwəlfə dzay dzəghwa kwəfa va, mba'a pishə kwəma ci. Ma zhəghəva naa səəkə na, ghəci mbə nay pi dīwenj dīwenj.

⁸ Ka ghalahiy, lə nihwəti mbəzliy niy nay ghəci mbə cə'wə shiy nza na, mba'a ghəshi nay mbə nay pi. Sa nay ghəshi na, dza ghəshi ka dədəw kwəma kwa jipə shi, a kə ghəshi na: «Ntsa sa ka ghwəmmə vaa nay mənəzəy vəgha kwal ka cə'wə shiy tsəy?» kə ghəshi.

⁹ Dzəghwa bakə mbə mbəzli təhəvərivashi ta zləba kwəmaa dzəkən: «Ghəci na» kə nihwəti. «Awə, ghəci naw, tsahwəti ndə na sava nzana wa'i ghəci» kə ghəshi. Ma kə də'wə ghən tsa ci ki na: «Waa yən na» kə.

¹⁰ Ma kə məndi ngəci ki na: «njaa njaa səəkə na, ghwənishi mətəshi gha, ka nay pi gha nana shiki?» kə məndi.

¹¹ Ma kə na: «Waa ntsa nə məndi va, Yesəw, kə məndi slən tsa ci hwədīvə na hidī lə dəvə ci jəwə, mba'a manatərashī tə mətəshee, ma kə ngəra na: “Mbala pishə kwəma gha kwa kwəfa Shiləwe” kə. Ənkwa pən, mba'ee dzaa pishə. Ma sa pishə ya, tsa' pən na, yən mbə nay pi tsəgha» kə.

¹² Ma kə ghəshi na: «Kwəmaa ntsa va sənənvə tsəy?» kə ghəshi. «A' sənay ya nda kwəma naw» kə ntsa va.

**Ka Farisahi lə ghwəlfə tsa ghwənita mətə ci*

¹³⁻¹⁴ Ma fəca vici hwədīvə Yesəw va hidī jəwə, mba'a sadətishi tə mətə ghwəlfə tsa va mba'a

mbəliyəy, fəca *vici dəkəva niy nza na. Dza məndi mba'am pəmanakəshi ntsa va kaa *ka Farisahi.

¹⁵ Dzəghwa ka Farisahi kwərakwə ki, ka dəw kwəma va ghwəlfə tsa va, a kə ghəshi na: «A ntsa, ya sa niy nzana ghwəlfə gha niy nza kala nay piy, njaa njaa səəkə na zhini ghaa nay pi nanaa?» kə ghəshi. A kə ghwəlfə tsa va na: «Waa hidiy sadfati na tə mətəsəhee jəwə. “Mbala pishamtishi” kə. Ma sa dzee pishishi na, mba'a mətəsəhee ghwənishi dīwəŋ, ka nay pee» kə.

¹⁶ 'Wakəvə nava kwəma bakə mbə tihəvəri ka Farisahi kwa jipə shi ki. Ma kə nihwəti mbəzli mbə shi na: «Ma ntsaa ghəratī sləni vay, ntsa Hyala naw, mba'a kəə ntsa Hyala nzay, ka dza naa məni sləni tsəgha na fəca vici dəkəva nzaw» kə ghəshi. Ma kə nihwəti na: «njaa njaa ka ntsaa kamaa ntsa Hyala mbay mənti sləni maɖaŋa maɖaŋa na va tsəghaa?» kə ghəshi.

¹⁷ Dzəghwa ka Farisahi va ka zhiniy dəw kwəma va ntsa ghwənita mətəsə ci va dība, a kə ghəshi na: «A ntsa, njaa na kwəma gəzə ghaa dzəkən ntsaa ghwənantəŋa mətəsəhi gha ni naghaa?» kə ghəshi. A kə ntsa va na: «Ma ta vəyay, ndə Hyala na, nə ya na nee» kə.

¹⁸ Ma mbəzli dikə dikə ni mbə *ka Zhəwifə nashi ghalaba na, dī zləba ghəshi, katanj niy nza ntsa vaa ghwəlfə na ghwənishi mətəsəhi ci, kə ghəshi, kala war sa ghəshi dəwti va mbəzliy yakəw. Dza ghəshi mba'a ghəshi ha-rashi mbəzliy yakə ki.

19 Ma sa sækæshi ghæshi na, tapæ ghæshi ta dæw vø shi, a kə ghæshi na: «Zəghwə ghwəy na sasa katanj na mbəzli ni? Katanj katanj sənay ghwəy, ka ghwəlfə ghwəy yakə na? Ya sa nzana tsəghay, njaa mənti na madī naa nay pi sana kia?» kə ghæshi.

20 Ma kə mbəzli va na: «A na na ghəyəy, a ghəy sənay zəghwə ghəy na, ka ghwəlfə ghəy yakə.

21 Ma ghwəni tsa ghwənishi mətəhi ci, madī na ta nay pi sanay, nda wantsaa ghwənamtishi na, sənata nava ghəyəw. Dəwəm nava vø, dikə na gar zləba kwəma ghəci də'wə ghən tsa ci» kə ghæshi.

22 Va wa gəzə ghæshi kwəma va tsəghay, sa nzana mbə hazləni ghæshi va mbəzli dikə dikə ni va mbə ka Zhəwifə. Sa nzana, mba'a ghæshi niy gəzəti kwa jipə shi: «Ntsaa dzaa ni: “*Kəristəw Ntsa tivə Hyala na Yesəw” kəy, ta banti dzam səvəri mbə ciki basə va tsa ka Zhəwifə» kə ghæshi niy niy.

23 Va tsəgha nə mbəzliy yakə zəghwə va va: «Dəwəm vø, aa kəliy gar zləba kwəma də'wə ghən tsa ci» kə ghæshi.

24 Zhini ka Farisahi da' ghæshi harvə ntsaa niy nza vaa ghwəlfə, ka zhiniy dæw kwəma vø kwa baka səfa dība, a kə ghæshi na: «Ntsa, sənənvay, kwa kwəma Hyala nza ghwəmmə, gəzə pə gha gəzəkəvəri kwəma tsərtsər. A ghəy sənay, ndə məni *kwəma jikir naa ntsa va, pə ghəy» kə ghæshi.

25 Ma kə ntsaa niy nza vaa ghwəlfə na: «Am, a

na neyey, sənay ya nee, nda ndə məni kwəma jikir na na, nda kala tsəgha naw. Ma na neyey, shiy kwətinj na shi sənashēe, ghwəlfə niy yakəram, ma nanay, mbə nay pee» kə.

²⁶ Ma kə ghəshi ngəci na: «njaa məntəna na tay? A shi mənti na madfi mətse gha vaa ghwənita?» kə ghəshi.

²⁷ Ma kə ntsa va na: «A mbəzli ni, e gəzanwəy kwəma na ngar nanzə məcanata gwa'a bay? A shi di ghwəy ni mbə kwəma va, zhini ghwəy dəw bayaa? Naa, ə di ghwəy məniwəy ka mbəzli ta səfa ci kwərakwə shəkəna?» kə.

²⁸ Sa gəzəkə ntsa va tsəgha na, dza ghəshi ka tsəərə, a kə ghəshi na: «Nighəvənjəy tə gha wəzə. Gha ka na nzaa ntsa ta səfa tsava ndə, pə gha. Lə ghəynəyshi na ghəyəw. Ghəy na na ghəyəy, mbəzli ta səfa *Məyizə nza ghəy.

²⁹ A ghəy sənay, a Hyala niy gəzanci kwəma kaa Məyizə. A na tsatsa ndəy, sənay ghəy nda dzəghwa tima təzlikəvay naw» kə ghəshi.

³⁰ Ma kə ntsaa niy nza vaa ghwəlfə na: «Kwəma madəna madəna naa nava ki, sa nzana va kala sənay pətsa səəkə na ti ghwəy, zhini mba'a ghwənanərə mətsehe?»

³¹ Nanzə kiy, a ghwəmmə sənay, kar Hyalaa yəmanshi kwəma mbəzliy məni kwəma jikir naw, war ntsaa ha'wə ti, ka məni kwəma di na, na sa ka naa mananci kwəma dəw na.

³² Ghala nza ghwəmmə sana tə hidfiy, səəkə ghwəmməə favə məndiy gəzə tsahwəti ntsaa ghwənanamti mətse ntsa yakəm ka ghwəlfəw.

³³ Kala va Hyala kə ntsa səkəkə nzay, shi dza naa mbay mənti tifa ya jəw nzəw» kə.

³⁴ «Gha sa yakəm mbə kwəma jikir na, mba'ana gha mbə pa' ndatsə na, zhini gha saa dzaa banavəŋəy kwəma na?» kə ghəshi. Mba'a ghəshi banti mbə ciki basəva tsa shi ki.

Yesəw yəmə mbəzli caslakə nəfə ni lə ghwəlfə

³⁵ Ma sa favə Yesəw məndiy gəzə, a ghəshi banti ntsa mbəliti na va mbə ciki basəva, kə məndi na, mba'a ghəshi kwəmay li. Ma kə ngəci sa kwəmay ghəshi na: «A ntsa, banavə nəfə tsa gha gha kaa Zəghwə yakə ndə ngəri na?» kə.

³⁶ Ma kə ntsa va na: «A Ntsaa sləkəra, gəzara nda wa ndə na, nzee mbəə banavə nəfə tsee» kə.

³⁷ Ma kə Yesəw ngəci na: «Ava ghəci na saa gəzəna kwəma tsa sənzənva, yən yən sa nighə gha tsa» kə.

³⁸ Ma sa favə na tsəgha, a kə na: «A Ntsaa sləkəra, e ndəna nəfə tsee» kə. Tsəfəkwə tsəfəkwəy kwa səda Yesəw.

³⁹ Ma kə Yesəw ki na: «Ta mbə shiy zhəghəshi səkəkəree dzəti hidi, a mbəzli ghwəlfə ghwəlfə ni nay ma pi mbəə nay pi, ma ka mətsəə nay pi na, mbər niva ka ghwələfesliy nay ma pi» kə.

⁴⁰ Ma sa favə nihwəti *ka Farisahi tifa vəgha Yesəw, ghəci mbə gəzə kwəma va na, tapə ghəshi ta dəw kwəma və, a kə ghəshi na: «Ghwələfesli nza ghəy sana sənzənva kwərakwə tsəna?» kə ghəshi.

⁴¹ Ma kə Yesəw na: «War mba'a pə ghwəy: “Ghwələfesli nzay” ka dza fətiy nza kən ghwəy nzaw. Sa nə ghwəy va ki: “Mbəzliy nay piy gə ghəy na ghəy” pə ghwəyəy, va tsəgha nza fəti kən ghwəy» kə Yesəw.

10

Fir dzəkən ndə lə tenkesli ci

¹ Dza Yesəw mba'a gəzəkə kwəma kwa fir, a kə na: «Ə gəzarjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ya wa ntsaa dza maa dzəghwa səəmə tenkesli kwa miy pətsaa dzəghwa səəmə, dza na mba'a dzəghway tə kələm dzəghwa səəməy, ndə ghəli na tsava ndə, zhini ndə zləghwə ghəci dība.

² Ma na ntsaa dzəkə kwa miy pətsaa dzəghwa səəməy, ghəci na ndə tenkesli tsa slar tsa.

³ Ta ghwənanamti səəmə dza ntsaa ndəghwə ghi tsa va. Ka na dza na, ka haka tenkesli ci vaa səvəriy dzəti ngwəla, lə slən lə slən ki. Sa nzana gwa'a gwa'a tenkesli va sənata məli ci na, war ka danci fəti ghəshiy səvəri.

⁴ Ka na dza, sa ka na harkəvərihi gwanashiy dzəti ngwəla na, ka 'wanshi kwal, ka nəw ghəshiy dzəmti. Sa nzana, gwa'a ghəshi sənabəhwə məli ci.

⁵ Ma na ntsa sənabəshi ma ghəshi liy, ka dī ghəshiy nəwəw. A ka ghəshiy hwəhwəshi və, sa sənabəshi ma ghəshi li» kə.

⁶ Tsəgha bəlanakəshi Yesəw fir tsa va. Ma ki na, favə kwəma va ghəshi nda dzəkən wa dī Yesəw gəzanshiw.

Yesəw na ndə ndəghwə shiy tsa wəzə tsa

⁷ Zhini ma kə Yesəw ɓa na: «Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, yən na miy pətsaa dzəghwa səəmə kəli məndi tenkesli kwa.

⁸ Mbəzliy 'wakə kwal vaa səəkəshi pərɓa ghəshi kaa ngəra gwanashiy, ka ghəli na ghəshi, zhini ka zləghwə ghəshi dɓa. Sa səəkəshi ghəshi na, kala fa kwəma tenkesli və shi.

⁹ Yən na miy dəgha. Mba'a kə ndə dzakəy kwayay, a tsava ndə taa mbəliy. Ta mbə dza naa dza, ka dzakə, ka səvəriy, ka kwəməvə shi zəmə ci.

¹⁰ A na ndə ghəli naci kiy, nay gha ghəci səəkəy na, war ta ghəli shiy, ka bəkwə shiy, ka laɗamtishi gwa'a tsəgha ka naa səəkə. Yən na nee kiy, ta mbə mbəzliy kwəməvə piy səəkəree. Piy tsa va na, ta kwa ndimndim, kala kəɗi ma.

¹¹ Yən na ndə ndəghwə shiy tsa wəzə tsa. Ndə ndəghwə shiy tsa wəzə tsay, kar naa zlay piy tsa ci tə mbərkə tenkesli ci.

¹² Ma na ndə ndəghwə shiy tsa ndəghwə shiy war ta kwəməvə gəna ci, kala ndə ndəghwə shiy tsa katanj tsa ghəci, zhini kala shi ci tenkesliy, war nay ma na dəghwava jezl tsahwəy mbə tenkesli na, bəvbəpə ka naa hwəy zlashi tenkesli tɓa. Ka dəghwava jezl dza na, ka zliy dzəmbə shi, mba'a zlərhəvəri tenkesli ki.

10:8 10:8 Zher 23:1-2; Ezhek 34:2-3 **10:9 10:9** 14:6; Cem 23:2; Ezhek 34:14 **10:11 10:11** ndə tenkesli: Cem 23:1; Ezhek 34:11-16; Zher 23:3; Mt 18:12-14; Ebr 13:20; ShiZhnj 7:17; zləbavə mətɓi: 15:13; Rm 5:8; 1Zhnj 3:16 **10:12 10:12** SləniKY 20:29

¹³ Va wa hwøy na tsøgha zlashi tenkesli va kiy, sa nzana war ta gøna ghøci ndøghwø shiy gwa'a tsøgha, kala kwømaa shashanci tifa ta tenkesli.

¹⁴⁻¹⁵ Yøn na ndø ndøghwø shiy tsa wøzø tsa. Njasa nzana va, mba'a Dirø sønara, mba'ee sønay kwørakwøy, tsøgha sønashee tenkeslee, mba'a ghøshi sønara kwørakwø. Ta zlay piy tsee dzee tø mbørkø ti shi.

¹⁶ A nihwøti tenkeslee tifa tø ngwølashi, kala tsøhøshi kwa søømø difa. Ta dza dzee basøkøshiy dzøghwa søømø, nza ghøshi favø gaka mølee, nza ghøshi jakøshi ka garøwa tenkesli kwøtiŋ. Nzee nzaa ndø ndøghwøshi kwøtira ki.

¹⁷ Tøरणw ðiti Dirø kwømee sana, sa nzana mba'ee zløbati zlanay ghøn tsee kaa møti, ma nzee zhiniy zhakatira taa nza difa.

¹⁸ Ndø tifa ka mbay bøhwø piy tseyew. Yøn lø ði tsee zløbati na zlanay ghøn tsee kaa møti. A børciy zlanay ghøn tsee kaa møti vøya, zhini lø børciy zhakatira mbø møti vøya difa. Ava tsøgha na kwøma ndara Dirø ta mønee» kø.

¹⁹ Sa gøzøkø Yesøw tsøgha na, dza bakø mbø *ka Zhøwifø zhiniy tøhøshi, tø mbørkø kwøma ci va gøzøkø na.

²⁰ Ma kø nihwøti mbøzli ðaŋ mbø shi na: «A shiy mbø ghøn ci, ndø gazlaka na, tawa fafa ghwøy kwøma ci va tay» kø ghøshi.

²¹ Ma kø nihwøti na: «Ka mbay ndø shi mbø ghøn gøzøkø kwøma tsøtsø naw. Ndø gazlaka na,

10:14-15 **10:14** 10:27; 2Tim 2:19 **10:14-15** **10:15** Mt 11:27
10:16 **10:16** 11:52; Ezay 56:8; Ezhek 34:23-24; 1Pi 2:25 **10:17**
10:17 3:35; 5:18 **10:18** **10:18** 4:34 **10:19** **10:19** 9:16 **10:20**
10:20 8:48

mba'a mbay ghwənamti mətəshi ghwəlfə na?»
kə ghəshi.

Ka Zhəwifə kala dī ma kwəma Yesəw

²² Dza *ka Zhəwifə mba'a ghəshi mənti makwaghwa zəzəə dzəkən ghwəni *ciki Hyala tsa mbə məlmə Zherəwzalem, sa mənta vici va ki. Kəghəli, ghala tir tasli ka makwaghwa vaa nza.

²³ Dza Yesəw mba'a tsəhəy mbə tsə va. Dza na ka təwrə dzar mbə gərka nə məndi va «Gərka *Saləmanjw» kə məndi mbə ciki Hyala tsa va.

²⁴ 'Wakəvə ka Zhəwifə basə ghəshi basəkəvashi, dəzlətsəbə ghəshi tsəbay Yesəw. Ga' ghəshi ta dəw kwəma və, a kə ghəshi na: «A Yesəw, pa' hwəm dza ghaa nza mbə səhəy məhərli ghəy tay, wəzəba kəslatəhəy gha na slən tə kwəma na, niy nza ghaa *Kəristəw ntsaa tivə Hyala va sa» kə ghəshi.

²⁵ Ma kə Yesəw ngəshi na: «Ghala ndatsə gəzanwəy ya kwəma vaw, ghwəy na shiy dī ma zləba. Ya kwataka sləni ghəree na madəna madəna na lə bərca bəra Dirəy, mbə ndəgha fəti naa dzəkənee.

²⁶ Ya tsəgha nzə kiy, ndara nefer ghwəy ghwəy, sa kama ghwəy mbə tənkesliy yaw.

²⁷ Ma ni ya va tənkesliy, a ghəshi sənabəhwə nee məli. Ka nəwra tə səəbee. Mba'ee sənashi shi ya kwərakwə.

²⁸ Ta banavəshi piy tsaa kədī ma dzee, ka dza ghəshiy zashi tepəw. Tsahwəti ndə tifa dzaa mbay zləghwəhwəshi mbə dəvə yaw.

10:23 10:23 SləniKY 3:11
5:36 **10:26 10:26** 16:9
10:28 5:24; 6:39

10:24 10:24 Lk 22:67 **10:25 10:25**
10:27 10:27 8:47; 10:3, 14 **10:28**

²⁹ A Dirə tsaa ndarashi va mbə dəvee tanəti shiy gwa'a gwa'a tə dikə. Tsahwəti ndə tifa mba'a dzaa mbay zləghwəhwə shi mbə dəvə ciw.

³⁰ Na na ghəy ghəy lə Dirə kiy, ndə kwətiŋ nza ghəy» kə Yesəw.

³¹ Dza ka Zhəwifə ka zhiniy imə hərəzli ta pə'wə Yesəw li shi difa.

³² Ma kə Yesəw ngəshi na: «Ya sa nzana sləni wəzə na yən ghəratl kwa kwəma ghwəy lə bərcl ndara dirə, mba'a ghwəy nata kiy, ta nama mbə kwəma va dī ghwəy zhiniy pə'wəra lə hərəzli kia?» kə.

³³ Ma kə ka Zhəwifə na: «Va sləni wəzə na mənli gha dī ghəy pə'wəŋa lə hərəzliw. Ma kwəma pə'wəŋa ghəy tiy, sa dzəmbəŋa gha va mbə gəzə kwəma sawaa dzəkən Hyala. Ndə ngəri gha na, dza gha ka dī zhəghə ghən tsa gha ka Hyala» kə ghəshi.

³⁴ Ma kə Yesəw ngəshi na: «A mənli tsasliti mbə zliya kwəma pəhəti ghwəy, ma kə Hyalay: "Ghwəy na hyalahi" kə.

³⁵ Zhini difa kiy, a ghwəmmə sənay, ma kwəmaa gəzəkəvata mbə Zliya Hyalay, ka mbay ndəə bashamtiw. A Hyala fanati slən gwa'a kaa mbəzli banakəshi na va kwəma nzə: "Ghwəy na hyalahi" kə ngəshi.

³⁶ Yən sana kiy, Hyala təravəra na mba'a ghwənəkəra tikə tə hidl ni. Njaa njaa ka ghwəy ni ba na: "Kwəma sawaa gəzee dzəkən Hyala"

pə ghwəy ki, yən patsəŋwəy kwəmaa dzəti ngwəla: “Zəghwə Hyala nzee” pən kia?

³⁷ Mba'a kə sləni ghəratee, kala sləni Dirəy, ghalaba na ka bəra nefer ghwəy ghwəy ma.

³⁸ War sləni Dirə karkar kə sa ghəree vay, ya kala bəra nefer ghwəy ghwəy na, zləbatim sləni ghəratee va gwa'a tsəgha. Ghalabay, ta sənay dza ghwəy njasa nza Dirə mbə ya, yən kwərakwə na, mbee» kə Yesəw.

³⁹ Zhini ka Zhəwifə tapə zhimbəshi mbə pəla kwal tsaa kəsə ci diba, dza na mba'a mbəliy və shi.

⁴⁰ Mba'a dzaa taŋəy dzəvəri tsahwəti həlbə tsa həl Zhərden, ge'i tə pətsaa niy mənəni Zhaŋ va *batem. Dza na mba'a nzəyəy.

⁴¹ Dzəghwa dfaŋ nihwəti mbəzli səəkəshiy dzəvəgha. A kə ghəshi na: «A ghwəmmə sənay, mənəhwə kwəma mađaŋa mađaŋa na Zhaŋ ya kwətiŋəw. Nanzə kiy, ya namaba kwəma gəzəkə naa dzar ntsa gwanata na, tsəgha ghənzə» kə ghəshi.

⁴² Daŋ mbəzli tə pətsa va banavə nefer shi kaa Yesəw.

11

Məti Lazar

¹ Dza zəlgwə mba'a kəsəvə tsahwəti ndə mbə məlmə Betani, Lazar, kə mənədi slən tsa ci. Betani vay, məlmə nza kar Marəy va, ghəshi lə zhambəghəta Martə mbə na.

² Ma Marøy vay, ghənzə na maliy niy ƒasliti shidshid Ndə sləkəpə va lə 'wərđi, zhini mba'a niy sadamtishi lə shiti mbə ghən nzə. Zəmbəghəta Lazar na sa gwərapøy tsa va.

³ Dza ghəshi lə zhambəghəta bakanashi ki, ghwəni ghəshi ghwənay ndə ta dza ghəciy gəzə kaa Yesəw. A kə taa ni na: «A Ndə sləkəpə, wa vanay madiganja tərøy gwərapøy, kə məndi» kə taa ni.

⁴ Ma sa favə Yesəw bar tsa zəlghwə tsa Lazar va ki, a kə na: «Nay kwəma zəlghwə tsa Lazar va ghwəy na, məniy zəlghwə tsa vaa zəlghwə ta mətuy ghəci və bətəw. Zəlghwə tsaa dzaa ci dikə tsa Hyala tərəŋw tsa ci, lə ta mbə məndiy fə bamaa dzəti dikə tsa Zəghwə Hyala na» kə.

⁵ Yesəw kiy, tərəŋw niy ƒi na kar Martə lə Marøy mba'a zəmbəghəshi Lazar.

⁶ Ya tsəgha nzə, ləy hwəm sa favə na zəlghwə tsa Lazar va na, mba'a mənti vici bakə ƒiƒa tə pətsa nza na va.

⁷ Ma kə kaa *mbəzli ta səƒa ci lə hwəm vici bakə na va ki na: «A mbəzli ni, zhəghəva ghwəmməə zhəti hidfi ka Zhəwde» kə.

⁸ Ma kə ghəshi na: «A Metər, a gha nay nanzə hiy hi ƒaŋ ghala səkəkə *ka Zhəwifə mbə pəla pəəsliŋa lə hərəzliw, zhini a ghwəmməə zhaa zhəmbə ƒa, pə gha na?» kə ghəshi.

⁹ Ma kə Yesəw na: «A ghwəy sənay tsahi məŋ lə bakə na waŋ pi mbə vici kwətiŋ. Mba'a kə ndəə dza havəghwəy, ka tsati təhwəni tə səƒa

ciw. Sa nzanay, mbə nay pi na, va waŋ tsa havəghwə.

¹⁰ Ma mba'a kə ndəə dza həvirəy, ta tsa dza təhwəni tə səda ci ghalaba. Sa ka na nay ma pi, sa nzana kala waŋ pi və» kə.

¹¹ Tsəgha gəzanakəshi Yesəw kwemer va, zha ma kə ləy hwəm ki na: «A madigammə Lazar bəti hi, nanzəy, ta dza dzee fərghakati» kə.

¹² Ma kə mbəzli ta səda ci na: «Əy, a Ndə sləkəŋəy, ma ghənzə tsəgha tə hi kəy, ta mbəliy dza na» kə ghəshi.

¹³ Ma na Yesəw nacy, a Lazar mətuy, na kwəma dī na gəzanshi. Ma mbəzli ta səda ci na, favə kwəma va ghəshiw, hiy bəhwə na katanj, kə ghəshi.

¹⁴ Zhini ma kə Yesəw bazhə bazhə ngəshi na: «Wa mətuy mətuy Lazar.

¹⁵ Dalala vəshiree ta kwəma kən ghwəy sa mətuy na va, kala tsəhəree vəgha, nza ghwəy mbəə ndara nefer ghwəy. Nana kiy, dzamməm dzəvəgha!» kə.

¹⁶ Ma kə Təmasə tsa har məndi vaa ihwəli kaa nihwəti *mbəzli ta səda Yesəw na: «Dza ghwəmmə kwərakwə, a ghwəmmə dza ta bəkəwə kwasəbə Ndə sləkəmmə» kə.

Yesəw na ntsaa zhini mbəzli zhakati mbə məti, ka bənsi piy tsa kədi ma kaa mbəzliy bəkəwəshi

¹⁷ Dzəghwa kar Yesəw lə mbəzli ta səda ci ki ndəs tsəhəshi mbə məlmə Betani. Ma madī ghəshiy tsəhə na, məndi lamti Lazar, ka mənti vici ghəci fadə kwa kwəli.

18 Məlmə Betani vay, ndəkwə ndəkwə na lə Zherəwzalem, gar kiləwmetər mahkanəy na kwa jipə shi gwa'a tsəgha.

19 Dza *ka Zhəwifə, mba'a ghəshi səəkəshi tifa dən, ta səkwə kar Martə lə zhambəghəta Marəy, lə ta dəpanshi nefer shi va kwəma məti zəmbəghəshi va ki.

20 Ma kə məndi kaa Martə na: «A Yesəw səəkəy, mbə səəkə na» kə məndi. Ma sa favə na na, dza na pəlhəm kafəta, ka dza ta ka'wə kwa kwal. Ma Marəy nanzə ki na, gwənjəta mənəy kəghi.

21 Ma sa kə 'wəwə Martə Yesəw ki, ma kə na: «A Ndə sləkəra, a is, mba'a pə gha niy nza tifa nza na, ka mətuy zəmərə tsa nzaw.

22 Ya tsəgha nzə kiy, e sənay, ya sana nzə dəw gha shiy, ya nimaba va Hyalay, ka zlay bənjashiw» kə.

23 Ma kə Yesəw ngəta na: «Ta zhəkəməy dza zəmənə kwa kwəli pəra Martə, e gəzanə» kə.

24 Ma kə Martə na: «Yan, e sənay ta zhəkəməy dza na kwa kwəli fəca dza nihwəti mbəreketiy səəmə kwa kwəli, fəca dza hidiy kərə» kə.

25 Ma kə Yesəw na: «Martə, yən na ntsaa zhini mbəzli zhakati mbə məti, ka bənsi piy tsaa kədi ma kaa mbəzliy bəkwəshi. Ntsaa ndara nəfə tsa ciy, tə ghwəməy dza naa nza, ya ə mətuy na.

26 Ntsa tə ghwəməy tsa dibay, mba'a kə ndara nəfə tsa na, ka məti na bətə teepəw. Zləbavə kwəma va gha tsəgha na, pə gha sa?» kə Yesəw.

²⁷ Ma kə Martə na: «Yə tsəgha na Ndə sləkəra, e zləbavə, gha na *Kəristəw Zəghwə Hyala, saa niy gəzəm va dzaa səəkəə dzəti hidī» kə.

Yesəw wahə

²⁸ Ma sa gəzəkə Martə kwəma va tsəgha na, mba'a dzaa kəsata zhambəghəta Marəy. A kə ngəta dahwə dahwə na: «A Marəy, a Metər tsa ghwəmmə səəkəy, mbə harja na» kə.

²⁹ Ma sa favə Marəy kwəma va tsəgha na, pəlhəm kafəta, ka diva ta dzəvəgha Yesəw.

³⁰ Ghala pətsa va na, Yesəw ghwəla ta tsəhə mbə məlmə di, ghəci war tibay tə pətsa kwəmə Martə va li.

³¹ Ma sa nata *ka Zhəwifəə niy nza va vəgha Marəy ta dəpanta nəfə tsa nzə ghənzəə səvəri lə diva na, dza ghəshi ka nəw tə səəbə. «Nda dzəti kwəli dza na ta wahə» kə ghəshi.

³² Ma sa tsəhəta Marəy tə pətsa nza Yesəw va, mba'a nay na, dza na tsəfəkwə tsəfəkwəta tifa kwa səda Yesəw. Ma kə ngəci na: «A Ndə sləkəra, a is, mba'a pə gha niy nza tifa nzay, ka mətiy zəmərə tsa nzaw» kə.

³³ Ma sa nay Yesəw ghənzə mbə wahə, zhini tsəgha ka Zhəwifəə səəkəshi va kwasəbə mbə wawahə kwərakwə ba na, dza hwər tsa ci ka mađi ta slanci ti shi tərəjw tərəjw, gar tanamti bərđi.

³⁴ Dza na ka dəw və shi, a kə na: «Kwəma lamti ghwəy sənzənva tsəy?» kə. Ma kə məndi ngəci na: «A Ndə sləkəpə, vanta kwəli ci tikə, ndi natama» kə məndi.

³⁵ Dzəghwa Yesəw ka wahə.

³⁶ Ma kə ka Zhəwifə tifa sa nata ghəshi nava kwəma na: «Kay, nighətim njasa diti Yesəw ntsa di» kə ghəshi.

³⁷ Ma kə nihwəti mbə shi na: «Ya sa nzana mba'a ghəciy mbay ghwənamti mətsəhi ghwəlfə kiy, tawa niy daməti ma na məti va bə Lazara?» kə ghəshi.

Yesəw ghəshi lə Lazar

³⁸ Zhini mətsəhə hwər tsa Yesəw mətsəhəti slanci ta Lazar tifa tərənw tərənw, pəkw dzay dzəti kwəli. Mbə ləgwə niy nza kwəli va, mba'a məndi kalay lə hərəmbəzli.

³⁹ Ma sa tsəhəy Yesəw ki, a kə kaa mbəzli tifa na: «Kafantim hərəmbəzli va mbəzli ni» kə. Ma kə Martə, zhambəghəy Lazar tsaa mətuy va na: «A Ndə sləkəpə, tawa kia! Mbə zən dza naa nza sənzenva. Sa nzanay, kwa fəfə vici ci na ndatsə ghala lamti məndi» kə.

⁴⁰ Ma kə Yesəw na: «A Martə, niy gəzanee: “War ndara ma gha nəfə tsa ghay, ta nay dikə tsa Hyala dza gha?” pən sa» kə.

⁴¹ Mba'a məndi banti hərəmbəzli va ki. Ma sa banti məndi na, 'wakəvə Yesəw kaa kwəma ciy dzəta ghwəmə mba'a kafata, tapə ta cə'wə Hyala, a kə na: «A Didi, 'wəsa nə ya ngəŋa, sa nzana, mbə fəra kwəma dəwee ghaa dzəghwa.

⁴² E sənay, mbə fəra nza ghaa dzəghwa, ya hwəm difa. Va wa gəzee tsəghay, ta mbə mbəzliy tsəbayra ni tikəə favə, mba'a ghəshi

złəbati tsərtsər, gha ghwənikəra na, kə ghəshi» kə Yesəw.

⁴³ War sa gəzəkə na kwəma va tsəgha, a kə zlanjzlanj na: «Lazar, səəmə!» kə.

⁴⁴ 'Wakəvə mbəri mba'a səəməy, pəərə pəərə shidshid ci lə dividivi ci lə məgapa, mba'a gəjer mbə kwəma ci. Ma kə Yesəw kaa mbəzli tifa na: «Palamtim shi va ti a ghwəy zlay dzay!» kə.

*Məndi mbə pəla kwal tsa kəsə Yesəw
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)*

⁴⁵ Mbə *ka Zhəwifə niy səəkəshi va ta nighə kar Marəyəy, mba'a nihwəti dfaŋ banavə nefer shi kaa Yesəw sa nata ghəshi kwəma mənti na va madəŋa madəŋa na.

⁴⁶ Ma nihwəti mbəzli mbə shi na mba'a ghəshi dzaa gəzanshi shi mənti Yesəw va gwa'a kaa *ka Farisahi.

⁴⁷ Dza ka Farisahi lə mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala basə ghəshi basətəvashi lə *ka sləka kwəma mbə ka Zhəwifə, ta sləka kwəmaa dzəkən Yesəw. A kə ghəshi na: «njaa njaa dza ghwəmmə məni sana kia? Avana y mbə ghəra sləni madəŋa madəŋa naa ntsa tərəŋw sana.

⁴⁸ Mba'a pə ghwəmmə ni, zlay ghwəmmə, a ghəci məni sa ci tsəgha pə ghwəmmə na, mbəzli gwanashi dza naa banavə nefer shi. Ma sa ka mbəzliy sləkəmmə dikə dikə ni mbə *Rəm favəy, ta səəkə dza ghəshiy dzashiy dzəmbə kwəma va, ka ghəshi dza na mba'a ngəzlamti *ciki Hyala tsa ghwəmmə, kərəp zamti mbəzli mbə hwəlfə ghwəmmə» kə ghəshi.

⁴⁹ Ma kə ndə mbə shi, Kayifə, kə məndi slən tsa ci, dikə tsa ka ta Hyala ghəci mbə piya va na: «A navam tay, ka dī ghwəy fə ghən ta kwəma nanzə tepəw.

⁵⁰ Ə təkə ma ghwəy, wəzəba mətiy ndə kwətiŋ tə mbərkə mbəzli gwanashi na, kən na ka məndi səkəkə zamti hwəlfə ghwəmmə, pə ghwəy na?» kə

⁵¹ Ma kwəma gəzəkə na va tsəgha nay, lə sənata kwəma ci tarəvə na gəzə nzəw. Sa nzana, dikə tsa ka ta Hyala ghəci mbə piya va, na kanambə Hyala kwəma gəzə na vaa səvəri, nja kwəma ghyaghya nzə. Va tsəgha gəzə naa dzəkən məti dza Yesəw ta mətiy tə mbərkə hwəlfə ka Zhəwifə gwanashi.

⁵² Ta mbərəkə hwəlfə ka Zhəwifə lə ndərazhi Hyala tihəvərivashi gwa'a mətiy na, ta basətishi ta nza ghəshiy mbəzli kwətiŋ ni.

⁵³ Ma sa gəzəkə Kayifə tsəgha ki na, dzəghwa mbəzli dikə dikə ni mbə ka Zhəwifə mba'a ghəshi sləkati kwəmaa dza ta pəəsli Yesəw fəcava ki.

⁵⁴ Va tsəgha zhini ma Yesəw ci ghən tsa ci dzar mbə ka Zhəwifə ghwəla. Dza na mba'a dza nzəyəy mbə nahwəti məlmə ndəkwə vəgha gamba, ghəshi lə mbəzli ta səda ci, Efərayim, kə məndi slən tsa məlmə va.

⁵⁵ Dzəghwa vici *makwaghwa ka Zhəwifə va ka məndiy har Pakə, mba'a kətikəvata. Dza mbəzliy səkəkə dzar mbə məlməhi ghəngghən ghəngghən, mba'a ghəshi basəkəvashi dafj

dzəmbə məlmə Zherəwzalem, vici tsə va ghwəlaa tsəhə, ta mbə ghəshiy gwamamti vəgha shi njasa ka məndiy məni mbə kwəma jiji shi.

⁵⁶ Dza mbəzli va ka pala Yesəw mbə mbəzli. Ma ghəshi mbə ciki Hyala ki, sa nay ma ghəshi na, dza ghəshi ka dəw kwəma kwa jipə shi, a kə ghəshi na: «njaa na kwəma təkə ghwəmmə tay, ta səkə dza na ta tsə na tanaa, naa kala dzaa səkə?» kə ghəshi.

⁵⁷ Mba'a mbəzli dikə dikə ni mbə ka ta Hyala, ghəshi lə ka Farisahi niy gəzəy kaa mbəzli: «Nza ndə səkə gəzanshi, sa ka na nay Yesəw tə pətsa nza na, ma nza məndi dza kəsəhwə» kə ghəshi niy ni.

12

Marəy ghəshi lə Yesəw (Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Tərəmbə vici kwan ta *makwaghwa Pakə ki. Dza Yesəw mba'a 'wati kwal dzay dzəmbə məlmə Betani, dzəmbə məlmə Lazar tsaa zhinikəmə na va kwa kwəli.

² Mba'a məndi tanati shi zəmə ghəngəhən ghəngəhən ngəci mbəba. Tiba Lazar ghəshi lə nihwəti mbəzli mbə zəmə shi zəmə tanati məndi va kaa Yesəw ki. Ma ghala pətsa va ki na, Martə saa tsəva mbə bəbanshi shi zəmə ngəshi.

³ Ma ghəshi mbə zəmə shi va tsəgha na, mba'a Marəy bəvə 'wərdi tə dimə, sa tati məndi tə *Nardə dəwdəw, gar paf kwa magwaji ti kən, mba'a dzaa baslanati tə shidshid Yesəw. Ləy

hwəm sa baslamtishi na na, mba'a sadanamti shidshid ci va lə shiti mbə ghən nzə. Dza ciki tsa nza ghəshi va mbə gwanay ki, ka zən war 'wərđi va ja' ja'a.

⁴ Ma kə Zhəwdasə Isəkariyətə, tsahwəti ntsa mbə *mbəzli ta səfa Yesəw va, saa dza va ta nga dafa ti na:

⁵ «A is, tawa niy dəlamti ma ghwəmmə 'wərđi naa, pavə gəna ti gar mbəl bələkwə bələkwə mahkan, mba'a ghwəmmə tahanavə kaa ka ndərma nza kia?» kə.

⁶ Kwəma gəzə na va tsəghay, sa nzana, mbə shashanci kwəma kən ka ndərma naw. Sa nzana va, və məndiy fə gənay, nza ghəli sa ci, njasa sənabəy na mbə ghəli nzə nə na.

⁷ Ma kə Yesəw ngəci na: «A ntsa, zlata mali va, ka gəzanta kwəma gha ma. Sləni dza məndiy məni, sa ka məndi laraa dzəghwa kwəli na sa 'wati na va məni, e gəzəna.

⁸ Ma na ka ndərmay, tifa nza ghwəy li shi gar nganavəshi shiy ghwəy ya hwəmba. Na tsee ghən nee kiy, ka dza ghwəmmə nza ndimndim tikə lə ghwəyəw» kə Yesəw.

⁹ Dza vərəm *ka Zhəwifə tərənjw, mba'a madiy ta dzaa dzəmbə məlmə Betani sa favə ghəshi: «Mbə məlmə va na Yesəw» kə məndi. Kwataka ta Yesəw gwa'a tsəgha madishi ghəshi dibaw, lə ta dza ghəshiy nay Lazar tsa zhanakati Yesəw va mbə məti gəzə məndi na diba.

12:4 **12:4** Zhəwdasə: 6:71; 13:2, 27; 18:2 **12:5** **12:5** Ezay 58:7;
Mt 19:21; Zhk 2:15-16 **12:7** **12:7** 19:40 **12:8** **12:8** Nəw 15:11
12:9 **12:9** 11:43-44

¹⁰ Dzəghwa mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala ki, mba'a ghəshi tarəkə paslamti Lazar kwərakwə.

¹¹ Sa nzana, dfaŋ mbəzli mbə ka Zhəwifə zlashi mbə na shi va kwəma, ka dzashi ta nəw Yesəw, mba'a ghəshi banavə nefer shi ngəci tə mbərkə zhəkəmə tsa Lazar va kwa kwəli.

*Njasa ka'wəti məndi Yesəw mbə Zherəwzalem
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)*

¹² Ma way pi tə həzlimə va, sa favə vərəm tsa dfaŋ tsa va niy basəy mbə Zherəwzalem ta tsə *makwaghwa Pakə: «Ava Yesəw mbə səkəkə dzəmbə Zherəwzalem» kə məndi na,

¹³ 'wakəvə ghəshi tsəgha ka kəsli bali, ta slikwə dividivi slərpə ta dəvə shi, ka dzashi ta ka'wə Yesəw kwa kwal. Dza ghəshi ka ngwəmə lala zlaŋzlaŋ, a kə ghəshi na: «'Wəsa kaa Hyala! Təfanati miy tsa nzə Hyalaa sləkəpə kaa ntsaa səkəkəy tsa mbə slən tsa nzə! Təfanati miy tsa nzə Hyala kaa mazə tsa ka *Izərayel tsa!» kə ghəshi.

¹⁴ Dza Yesəw ndəs kəsata kwantəmca, taram dzəməy mə, ka dzaa dzəmbə Zherəwzalem, nja kwəma gəzəkə məndi va mbə Zliya Hyalaa dzəkən, a kə məndi na:

¹⁵ A mbəzli mbə məlmə *Shiyaŋw, əntaa ghəy hazləni ma!

Ava ghwəy nay mazə tsa ghwəy,
dallə mə zəghwə kwantəmca mbə səkəkə, kə məndi.

¹⁶ Ghala pøtsa məniva shi vay, niy favə kwəma dī ghəshi gəzə mbəzli ta səda ci diw. Ma ləy hwəm sa dzay Yesəw dzəmbə dikə tsa ci va Hyala mə ghwəmə ki na, mba'a ghəshi zəzəvə. A kə ghəshi na: «Ma shiy niy məni mbəzli va kaa Yesəwəy, a məndi niy gəzəkəshi tsəghaa dzəkən mbə Zliya Hyala va sham» kə ghəshi.

¹⁷ Ghala pøtsaa har Yesəw va Lazar səəmə kwa kwəli, mba'a zhanakati mbə məti kiy, vərəm dən niy nza na tifa. Mba'a ghəshi niy slanakəshi shiy niy nashi ghəshi kaa nihwəti mbəzli kwərakwə ki.

¹⁸ Va tsəgha basəkəvay ndə ngəri dən tsəgha ta ka'wə Yesəw ki. Sa nzana mba'a ghəshi favə kwəma madəna madəna na məni na.

¹⁹ Ma kə *ka Farisahi kwa jipə shi ki na: «Njaa dza ghwəmməə məni kia? Shi dza ghwəmməə ghakə tifa ghwəla ya jəw nzəw. Ava mbəzli gwanashi madiy dzashi ta nəw kwəma ci» kə ghəshi.

*Nihwəti ka *Gərekə mbə dəw kwəma Yesəw*

²⁰ Mbə mbəzliy niy basəkəvashi vaa dzəmbə məlmə Zherəwzalem ta pəra'wə dividivi shi kaa Hyala ge'i lə vici *makwaghwa Pakəy, a nihwəti ka Gərekə niy nza na mbə shi.

²¹ Ghavə ghəshi, ghəshi ka Gərekə va, mba'a ghəshi səəkəshiy dzəvəgha Fəlipə, ndə ka Betəsayda tə hidī ka Galile, ma kə ghəshi ngəci na: «A ntsa dikə tsa, a ghəy dī kwəmay lə Yesəw» kə ghəshi.

²² Dza Fəlipə mba'a dzaa gəzanci kaa Andəre. Dza ghəshi bakanashi mba'a ghəshi dzaa gəzanci kaa Yesəw: «Ava məndiy dəwŋa» kə ghəshi ki.

²³ Ma kə Yesəw kaa zləbanshi na: «Nana kiy, a vəghwə tsa va məniy, ta fəva dikəə dzətəe, yən Zəghwə yakə ndə ngəri.

²⁴ Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, kala bəvə hwəlfə ha kə ndə, mba'a tsanjwambə mbə hidiy, kwətinja ka naa nza, ka mətsəhəw. War məndi tsanjwambə na mbə hidiy, mba'a pəsəta ka naa gha səghəta dən.

²⁵ Tsəgha na lə ke ngəri kwərakwə. Ntsaa njədi piy tsa ci tikə tə hidiy, ta zay dza piy tsa tsava ndə. Ma ntsaa njədi ma piy tsa ci tikə tə hidiy na, ta kwəməvə piy tsaa kədi ma dza na.

²⁶ War mba'a kə ndəə di nza ka ndə ghəradə sləniy, nəw kə ntsa vaa nəwra. Nza ndə ghəra sləni tsee nzəy tə pətsa dzee nza kwərakwə. Ma ntsaa ghəradə sləni kiy, ta falti kwəma ci dza Dirə tərənəw diba» kə Yesəw.

Yesəw gəzəpə kwəma məti dza na ta məti

²⁷ Zhini ma kə Yesəw bə na: «Sanay, a məhərlee səəta. Wəzəba njaa məntee bay tay? Wəzəba nə ya kaa Dirə: “A Di, mbəlantəra səvəri mbə ngəra'wə tsa dzee tsa ta sa” pən ta na? Tibaw, war ta sa ngəra'wə tsa dzee tsa ta sa səəkəree.

²⁸ “A Di, fə bamaa dzəti slən tsa gha” nə ya» kə.

12:23 12:23 2:4; 12:16 **12:24 12:24-25** Mt 10:39; 16:24-25;
 1Kwər 15:36 **12:26 12:26** 14:3; 17:24 **12:27 12:27** 12:23;
 Mt 26:38 **12:28 12:28** 17:1; Mt 3:17; 17:5

Dzəghwa, ma kə gaka məli ndə kaa zləbanci kwəma səəkə mə ghwəmə ki na: «E fati bama ti, ta zhini dzee mətəhə fəə dzəti ka yəwən diba» kə.

²⁹ Ma kə vərəm tsa tə pətsa va gwa'a sa favə na gaka məli va na: «Fam məli van sa gərgərəy na» kə ghəshi. Ma kə nihwəti mbə shi na: «Am, awə, məli *ndə kwal tsa Hyala na sava gəzanci na kwəma» kə ghəshi.

³⁰ Ma kə Yesəw na: «Ma gaka məli favə ghwəy vay, ta kwəmee səəkəta naw, əhəŋ, war tə ghwəy na.

³¹ Avana y vəghwə tsa dza Hyalaa bəsə ngwəvəə dzəkən mbəzli tə hidfi ti ki. War sənəzənvə dza na ta banti mazə tsa tə hidfi ni tsa.

³² Ghala pətsa dza məndi vaa kafara vəgha tsəməy, ta harəhwə mbəzli dzee dza gwa'a gwa'aa dzəvəghee» kə Yesəw.

³³ Ma mbə kwəma gəzəkə na va tsəgha na kiy, ciy citəpə na gəla məti dza na ta məti.

³⁴ Ma kə vərəm tsa tifa va ngəci na: «Sa ka *Kəristəw Ntsa tivə Hyala səəkəyəy, war tifa dza naa nza tə ghwəmə ta kwa ndimndim, kə kwəma bənivə ghəy mbə zliyahi kwəma ghəy pəhəpəhə na. Zhini ma pə gha bə na: “Ghala pətsa dza məndiy kafay Zəghwə yakə ndə ngəriy dzəvəgha tsəm” pə gha. A ndə na Zəghwə yakə ndə ngəri tsa va diba kia?» kə ghəshi.

³⁵ Ma kə Yesəw na: «A mbəzli ni, nana diy, ghwəlay na wan pi mbə ghwəy ta vici jəw.

Mbatsəm dza ta wanj pi tsa va, vantaa kwəsli sækəə kəələhwəŋwəy. Sa nzanay, ntsaa dza mbə kwəsli na, ka sənay na dzəghwa tə pətsa kədi na səfa ciw.

³⁶ Va tsəgha kiy, wəzəba zləbavə ghwəy wanj pi tsa va ghala pətsa nza na tsa ghwəlay lə ghwəy di. Ta mbə ghwəy zhəghəŋwəy ka mbəzli mbə wanj pi» kə Yesəw.

Ma sa gəzamtı Yesəw kwəma va tsəgha na, mba'a dzay kərakə, dzaa mbəy və shi.

*Zləbavə kwəma Yesəw mbəzli *ka Zhəwifəw*

³⁷ Di ghəshiy banavə nefer shi kaa Yesəw, ya tsəgha nzana, mba'a ghəci məmənəhwə shi dimədimə ni dʒan kwa kwəma shiw.

³⁸ Ma məntı ghəshi tsəghay, ta mbə kwəma niy gəzəkə ndə Hyala *Ezay va mbə zliyaa dzəghwata kwa, a kə niy niy:

A Hyala kwa sləkəpə, wa ntsaa zləba kwəma gəzə ghəy kia?

Kaa wa cinti gha bərçi kəətipə gha li kia Ndə sləkəpə?

kə Ezay niy ni.

³⁹ Zhini ba mba'a Ezay gəzəkə nda sa wana banavə ma ghəshi nefer shi kaa Yesəw, a kəy:

⁴⁰ A Hyala ghwəlfay mətsəhi shi, mba'a dəŋdʒay məhərli shi.

Tawa ghwəlfay na mətsəhi shiy, əntaa ghəshi nay pi.

Tawa dəŋdʒay ma məhərli shiy, vantaa ghəshi sənata kwəma,

«Zhini əntaa ghəshi zhiniy zhəghəvaa səəkəə dzəvəghee,
gar mbayee zhiniy mbəlantishi dība» kə Hyala,
kə Ezay.

⁴¹ Sa wana gəzə Ezay kwəma va tsəghay, sa nzana, mba'a ghəci nay dikə tsa məni Yesəw. Na gəzə na kwəmaa dzəkən tsəgha.

⁴² Ya tsəgha nzə kiy, dən niy nza nihwəti mbə mbəzli dikə dikə ni mbə ka Zhəwifə, mba'a ghəshi bənavə nefer shi kaa Yesəw. Kala dī ci ghən tsa shi ghəshiy səvəri bazhə bazhə. Sa hazləni ghəshi va *ka Farisahi, vantaa ghəshi bəntishi səvəri mbə ciki basəva tsa shi.

⁴³ Sa nzana dība fal tsa falshi ke ngəri ghəshi niy dī kaa fal tsa Hyala.

Kwəma gəzə Yesəw dza naa sla ngwəvəə dzəkən mbəzli

⁴⁴ Dza Yesəw ka gəzə kwəma zlanjlanj, a kə na: «Favə tə ghwəy, ya wa ntsaa ndara nəfə tsa ciy, kaa ngəra kwətira ndara na nəfə tsa ciw. Aa bənavə nəfə tsa ci kaa ntsaa ghwənikəra kwərakwə.

⁴⁵ Mba'a kə ndə naray, a ntsa va nay ntsaa ghwənikəra kwərakwə bə.

⁴⁶ Yənəy, nja wanj tsaa mbərə kaa mbəzli səəkəree tikə tə hidī. Vantaa ntsaa ndara nəfə tsa ci nzəy mbə kwəsli.

⁴⁷ War mba'a ndə favə kwəma gəzee, dza na kala dī fəti ghəci tiy, yən dza naa bənci fəti na tsee ghənəw. Sa nzanay, səəkəree ta basə

ngwəwəə dzəkən mbəzli tə hidfi niw, war ta mbəlishi səkəree.

⁴⁸ Ma ntsaa zhinida ghən kala dfi zləba kwəmee ghəciy, a ntsaa dzaa basə ngwəwəə dzəkən tiba. Kwəma gəzee na dza naa sla ngwəwəə dzəkən ndə fəca dza hidfiy kərə.

⁴⁹ Sa nzanay, nahwəti kwəma tarəvee gəzəkə lə bərcee tibaw. War kwəma Dirə tsaa ghwənikəra va na sava. Ghəci ka naa gəzara kwəma, ma kee gəzə ya na kee canshi kaa mbəzli nzə gwa'a.

⁵⁰ Kwəma gəzanwəy na va mənī nzəy, e sənay, kwəmaa dzaa bənwəy piy tsaa kədfi ma na. War kwəma gəzəkəra Dirə dzee gəzə gwa'a tsəgha» kə Yesəw.

13

Yesəw yabanshi shidshid mbəzli ta səfa ci

¹ Dzəghwa ki, sa tərə hi kwətiŋ ta vici *makwaghwa Pakə ki na, mba'a Yesəw sənay tsəgha, vəghwə tsa ci na sava səkəy na ta bərvay ghəciy zlashi hidfi ni, ta dzay dzəmə ghwəmə dzəvəgha Dəy, kə. War mbə dfi mbəzli ci tikə tə hidfi ni ghəci niy nza ki, war tsəgha ghəci mbə dishi pa' tə kwa kərni vici.

² Ma hetihwer va na, mba'a kar Yesəw lə mbəzli ta səfa ci basəshi ta zəmə shiy, ghalabay *ndə jaka tsa Hyala fanambə kwəma nga dfaa ta Yesəw mbə nəfə tsa Zhəwdasə, zəghwə Shi-manjw Isəkariyətə na naci ki.

³ Ma na Yesəw na, aa sənay naci, sa

nzana, ntsaa sœkœ vœgha Hyala ghœci, zhini ta zhœghœva ghœci dzaa zhœvœgha diba. Aa sœnay a Hyala zlatanavœ shiy gwanashi ngœci mbœ dœvœ ci, kœ.

⁴ 'Wakœvœ na kaf kafœy sati tœ pi zœmœ shiy, dza na kwœrat sœramti tsahwœti kwœbanj kœn ghœn ci lanj bœvœ kadibœl, mba'a pœhœti tœti ci.

⁵ Dza na nganœ tivœ yam kwa tasaw, mba'a ghati yabanshi shidshid mbœzli ta sœfa ci li shi. Sadamtishi sadamtishi ghœci kaa shidshid shi va lœ kadibœl tsa titi ci va.

⁶ Ma sa tsœhœy na tœ Shimanjw Piyer ki, tsa' kœ ta yabanci shidshid ci na: «A Ndœ slœkœra, a gha yabœra shidshidœe, pœ gha na? œm, tibaw!» kœ Shimanjw.

⁷ Ma kœ Yesœw na: «A Piyer, kadiw na gha di. Ma kwœma nata gha na yœn mœni sœnzœnvay, ka dza ghaa mbay favœ nana diw. Ma kwa kwœma jœwœy, ta favœ dza gha» kœ Yesœw.

⁸ Ma kœ Piyer na: «Am, awœ, ya tsœgha nzœy, zlœbatee na nee ghaa yabœra shidshid yaw» kœ. Ma kœ Yesœw na: «Ma ghœnzœ tsœgha, gha kala zlœbati yœn yabœŋa shidshid ghay, œ di ma gha kwœmavœ ya nimaba shiy vœya» kœ.

⁹ Ma kœ Shimanjw Piyer sa gœzœkœ Yesœw tsœgha na: «Ma ghœnzœ tsœghay Ndœ slœkœray, ka dza naa nza war shidshidœe shi dza ghaa yabœra gwa'a tsœghaw, wœzœba yabœra gha lœ dividivishi, lœ ghœn tseyey gwa'a na» kœ.

¹⁰ Ma kœ Yesœw na: «Na ntsaa pishivay gwanata vœgha ci dewdœwœy, ka maw mœndiy pi

ghwøla gwanata vøgha ciw. War pøshanamti ma mændi shidshid ciy, mæk na tsøgha. Ghwøyøy, dewdew nza ghwøy. Nanzø kiy, ghwøy gwananwøy na dewdewøw» kə Yesøw.

¹¹ Sa nzana, mba'a sənay lə ntsaa dzaa nga dafa ti tifa mbə shi, va tsøgha gəzə na: «Ghwøy gwananwøy na dewdewøw» kə.

¹² Dza Yesøw sa kədiy na lə pi shidshid mbəzli ta səfa ci, mba'a zhanakən kwəbaŋ tsa ci, das nzøyøy tə pi zəmø shiy. Ma kə kaa ngəshi na: «Favə gəla kwəma məntənwøy ya na ghwøy na?»

¹³ Ghwøy də'wə ghən tsa ghwøy ka naa ni: “A Metər” pə ghwøy, zhini “A Ndə sləkəŋøy” pə ghwøy ni ngəra. Tsøgha ghənzə katanj ba, sa nzana, Metər tsa ghwøy yən, zhini Ndə sləkəŋøy yən ba.

¹⁴ Njana nzana, yən Ndə sləkəŋøy, zhini yən Metər tsa ghwøy, dzəghwa ka yaβənwøy shidshid ghwøyee kiy, tsøgha ka ghwøy məməni kwa jipə ghwøy kwərakwə ki, ka yayabə shidshid ghwøy.

¹⁵ Kwəl na sava citənwøy ya, ma nza ghwøy mbəə məni tsøgha kaa ghən tsa ghwøy njasa məntənwøy ya va kwərakwə.

¹⁶ Ə gəzanwøy ya, ta na navay, tsøgha na, ndə ghəra sləni tsaa tanjəti ntsa ghəranci na va sləni tifa tə dikəw, ka mbə ntsa ghwəni məndiy tanjəti ntsaa ghwəni tə dikəw, ava tsøgha na.

¹⁷ Sana sənənvay, a ghwøy sənata kwəma va

13:11 13:11 6:64, 70-71 **13:12 13:12-14** Mt 20:24-28; 23:8-12;
Lk 22:27; 1Tim 5:10 **13:15 13:15** 1Zhnj 2:6; Flp 2:5; 1Pi 2:21
13:16 13:16 15:20; Mt 10:24 **13:17 13:17** Zhk 1:25

gwa'a. Mbözli tēfanatishi Hyala miy dza ghwøy nza, ghwøy kə fəti ghən ta mēni nzə.

¹⁸ Ya tsəgha nzəy dzəkən ghwøy gwananwøy gəzee kwəma vaw. E sənashi nefer ni təratee va mbözli. Əy ma dība na, wəzəba nza na mba'a kwəmaa gəzəva va mbə zliya dzəghwata kwa na. Saa ni va: “Ntsaa zəmə ghəy dafa li kwa kwakwa tsa kwətiŋ tsa zhiniy mēniy ka ndə ghəra tsee” kə, kə mēndi.

¹⁹ Ə gəzanwøy ya sənzenvanata ghala vici va ghwəla ta mēniva. Sa ka shi va mēnishi kiy, ma nza ghwøy mbəə sənay, yən na ntsa nzee ghəci, pə ghwøy.

²⁰ Ə gəzənwøy ya, ta na navay, tsəgha na, ma ntsaa zləbavə ntsa ghwənay yay, yən də'wə ghən tsee na sa zləbavə na va kwərakwə. Ntsaa zləbavəra na, ntsaa ghwənikəra va na sa zləbavə na kwərakwə ba» kə.

*Yesəw lə Zhəwdasə tsaa dza vaa nga dafa ti
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)*

²¹ Ləy hwəm sa gəzəkə Yesəw kwəma va tsəgha na, mba'a məhərli ci səta. Ga' ghəci ta gəzə kwəma, a kə na: «Ə gəzanwøy ya, ta na navay, tsəgha na, a tsahwəti ndə mbə ghwøy kwətiŋəy, ta nga dafa dza na tə ya, ta kəsəra mēndi» kə.

²² Mba'a mbözli ta səfa ci ghati nighəva kwa jipə shi, ka dəfdəw kwa jipə shi nda dzəkən tsama mbə shi gəzə Yesəw kwəma va.

²³ Mbə mbəzli ta səfa ci va kiy, a ntsa dī na niy nza tifa vəgha.

²⁴ Ga' Shimanjw Piyer ta məla'wə gəzanci kaa ntsa dī Yesəw va lə mətse, a ghəci dəw kwəma va və, nda dzəkən tsama ndə mbə shi gəzə na kwəma va.

²⁵ Dza ntsa va kwərakwə ki, kət kətəghəvay dzəvəgha Yesəw, ka dəw, a kə na: «A Ndə sləkənjəy, tsama ndə na savaa?» kə.

²⁶ Ma kə Yesəw na: «Kadiw, avee taa nga pej ta mbəzə er dzəti ta bānci kaa ndəy, ntsa dzee vaa bānciy, ghəci na» kə. 'Wakəvə na, ba'wə ngavə pej ki, dza bəkə mbəzəvə er ti, tsanj bānavə kaa Zhəwdasə, zəghwə Shimanjw Isəkariyətə.

²⁷ War sa bəvə Zhəwdasə pej tsa va tsəgha na, gwa'a, mba'a ndə jaka tsa Hyala dzay dzəmbə nəfə tsa ci. Ma kə Yesəw ngəci ki na: «A Zhəwdasə, ca mbata gha tanjan, mənī kwəma tarə gha va mənī nzə!» kə.

²⁸ Dzəghwa hashi, mbəzli nza ghəshi li shi mbə zəmə shiy hashishi, ntsaa sənay tifa nda tawa gəzanci na kwəma va tsəgha ngəciw.

²⁹ Ma kə zəzə kwəma nihwəti mbəzli mbə shi na: «Nda sa nzana va, Zhəwdasə ntsa fə ghəshi gəna və, na gəzanci Yesəw a ghəci dza ta pa shi dī ghəshi ta kwəma *makwaghwa Pakə, aw na, a Zhəwdasə bānsi nihwəti shiy kaa mbəzli ka ndərma bərkee shiki» kə ghəshi.

³⁰ Ma Zhəwdasə naci ki, war sa bəvə na pej tsa nganati Yesəw vaa dzəti dəvə ci tsəgha na,

nza'jəw del səvəriy. Pi həvir na ghalaba.

Yesəw gəzanshi nahwəti kwəma 'war'war na kaa mbəzli ci ta nəw ghəshi

³¹ Ma sa səvəriy Zhəwdasə ki, ma kə Yesəw kaa niy tərmbə mbəzli tifa ki na: «Nana kiy, a dikə tsa mənəe yən Zəghwə yakə ndə ngəri cikəvərivay tə ngwəla, mba'a məndi sənay dikə tsa Hyalaa səvəri mbə ya difa.

³² Njana nzana mba'a dikə tsa Hyala citəvay səvəri mbə ya tsəgha kiy, ta citəpə dikə tsee yən Zəghwə nzə dza Hyalaa dzaa səvəri mbə də'wə ghən tsa nzə, sənzenvanata, ka dzaa nzay nzaw.

³³ A ndərazhi ya, vəghwə jəwə tsətsə tərə nzəy tsa ghwəmmə lə ghwəy. Ma ləy hwəm jəwəy ta palara dza ghwəy. Avee taa zhiniy gəzanwəy kwəma nja kwəmaa niy gəzəhwee va kaa *ka Zhəwifə difa, sa niy nə ya va ngəshi: “Ka dza ghwəy mbay tsəhənwəy tə pətsa dzee vaa dzaw” pən.

³⁴ Sana sənzenvay, avee taa gəzanwəy nahwəti kwəma 'war'war na, nza ghwəy məni: Dim ghən tsa ghwəy kwa jipə ghwəy. Njasa dīnwəy ya vay, tsəgha pə ghwəy dī ghən tsa ghwəy kwa jipə ghwəy kwərakwə.

³⁵ Mba'a a pə ghwəy dī ghən tsa ghwəy tsəghay, ghalaba na ta sənay dza məndi, mbəzli ta sədfee nza ghwəy, kə məndi» kə Yesəw.

Yesəw mbə gəzə vərəslə tsa dza Piyer ta vərəslə

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Dzəghwa Shimanjw Piyer ka dəw kwəma va Yesəw, a kə na: «A Ndə sləkənjəy, kwəma dza gha ta dzaŋa baya?» kə. Ma kə Yesəw ki na: «Ta dzara dzee, pətsa dzee va ta dzətiy, ka dza gha nəwvəraa dzəti nana diw. War kwa kwəma dzaa nza» kə Yesəw.

³⁷ Ma kə Piyer na: «Wa shiy mənishi nə gha: “Ka dza gha nəwvəra nana diw!” pə gha kia? Gwa'a gwa'a gwəmantəvaree ta ndəghə ya kwəma gar məti ndə mbə na na, war yaŋ, pən taa ni, tə mbərkə kwəma gha» kə.

³⁸ Ma kə Yesəw na: «Zlata nava kwəma di! Katanj gwəmantəvaŋa gha sana ta zləba ya məti tə mbərkə kwəmee na? Ə gəzanee, ta na navay, tsəgha na, ndatsə ka ngələkə gha way, gha zhənti vərəslə: “Sənay tsava ndə yaw, sənay tsava ndə yaw” pə gha, mahkan səfa» kə.

14

Yesəw na kwal tsa dzaa bəghə ndə dzəvəgha Hyala

¹ A kə Yesəw kaa mbəzli ta səfa ci na: «Ka dza her ghwəy ma, banavəm nefer ghwəy kaa Hyala, mba'a ghwəy ndara nefer ghwəy diɓa.

² Ma mə ghwəmə kəghi tsa Dirəy, daf na pi nzəy məɓa. Ta dzara dzee dzəmə ta gwəmantənjwəy pi nzəy. Mee kala pi məɓa

tsəgha nzay, ka dzee gəzanjwəy na: “Ta dza dzee ta gwəmantənjwəy pi” pənəw.

³ Ma sa kee dza mba'ee dzəmə gwəmantənjwəy pi gwa'a kiy, ma nzee zhəghəvaa zhəkə ki, ta pəmənjwəy dzəməə dzəti pətsa dzee vaa nza. Ta mbə ghwəy nzəy kwərakwə vəghee tə pətsa nzee.

⁴ A ghwəy sənay kwal tsaa dzaa dzəti pətsa dzee va kwərakwə» kə Yesəw.

⁵ Ma kə Təmasə na: «A Ndə sləkəpə, a sənay ghəy dzəti pətsa dza ghaw na, njaa njaa ka ghəy sənay kwal nə gha shəka?» kə.

⁶ Ma kə Yesəw na: «Yən na kwal tsa katanj tsa, sa dza mbəzliy kwəməvə piy tsaa kəfi ma kwa. Tsahwəti ndə tifa dzaa tsəhə vəgha Dirə Hyala mə ghwəmə, kala war dzar kweyew.

⁷ Mba'a pə ghwəy sənara kiy, ta sənay Dirə dza ghwəy dza ghalaba kwərakwə ki. Ya sana sənənvanata tala na, a ghwəy nay, mba'a ghwəy sənay» kə Yesəw.

⁸ Ma kə Fəlipə na: «A Ndə sləkənjəy, citənjəy Didi tsa va, war məkənjəy dza navaa nza tsəgha» kə.

⁹ Ma kə Yesəw ngəci na: «Njaa pə ghaa Fəlipəə? Mbəradzəmmə ghwəmmə lə ghwəy na, kala sənara gha na? A sənay ma gha, ntsaa nara na, aa nay Didi, pə gha shəkəna? Njaa njaa ka gha zhiniy gəzə na: “Citənjəy Didi tsa va” pə gha diba kia?

¹⁰ Wa ə zləβati ma gha kwəma nza tsa nza na, yən na mbə Dirə, Dirə kwərakwə na, mbə ya

ghəci na? Kwəma nja sa kee naa gəzanjwəyəy, vəya də'wə ghən tsee səəkə naw. Ma shi mənəe vay, Dirə mənishi na mbə ya, sa nzana mbə ya ghəci.

¹¹ Zləbatim kwəma gəzanjwəy ya va, sa nə ya va: “Ka ndə kwətiŋ mənijəy ghəy lə Dirə, mbəya ghəci, dzəghwa mbee kwərakwə” pən. Kala tsəgha na, mba'a ghwəy zləbati tə mbərkə sləni ghəree na tala tala.

¹² Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, ntsaa ndara nəfə tsa ciy, ta ghəra sləni dza na njasa ghəree na. Zhini tərəŋwəba na ci va sləni dza naa ghərahwə dzaa nza diba. Sa nzanay, ta dzara dzee dzəvəgha Dirə.

¹³ Ghalaba ki ya nimaba shiy dza ghwəy dī dəw lə slən tseyey, ta ndanjwəy shi dzee dza. Ta mbee cinti njasa nza dikə tsa Dirə kaa mbəzli.

¹⁴ War mba'a pə ghwəy dəw shiy vəya mbə slən tseyey, ta mənijwəy shi dzee» kə Yesəw.

*Yesəw gəzəpə kwəma *Safə tsa Hyala tsa dza naa ghwəni səəkə kaa mbəzli*

¹⁵ Ma kə Yesəw diba na: «War mba'a pə ghwəy dītəra tsərtsərey, ta dī fəti dza ghwəy ta kwəma gəzanjwəy ya.

¹⁶ Ta cə'wə dzee dza va Dirə a ghəci ghwənəkəvəŋwəy tsahwəti ndə ta kəətiŋwəy, Safə tsa ci dəwdəw tsa. Ma nza ghəci nzəy tiba lə ghwəy ya pa hwəmba.

14:11 14:11 5:18, 36; 10:37-38 **14:13 14:13** 15:16; 17:1 **14:15 14:15** 14:21, 23; 15:10; 1Zhnj 5:3; 2Zhnj 6 **14:16 14:16** 7:39; 14:26; 15:26; 16:7, 13; 20:22; 1Zhnj 3:24; 4:13; SləniKY 1:4; 2:4

¹⁷ Safə tsaā cipə na katanj na kwəma. Ma na mbəzli tə hidfi na nashi kiy, ka kwəma və ghəshi, sa nay ma ghəshi mba'a sa sənay ma ghəshiw. Ghwəy ta na tsa ghwəy ghən kiy, a ghwəy sənay wəzə. Sa nzana ntsa mbə ghwəy ghəci, mbə nzəy ghəci jakəjakə lə ghwəy.

¹⁸ Ya tsəgha nzəy, ka dzee dzaraa zlanjwəy kwətinjwəy nja məzhititiw. Ta zhəghəva dzee zhikəə zhəvəgha ghwəy.

¹⁹ Kwa kwəma jəwəy, ka dza mbəzli tikə tə hidfi naraw. Ghwəy na na ghwəy kiy, ta nara dza ghwəy dza. Sa nzanay, mbə piy nzee. Dzəghwa mbə piy ghwəy taa nza kwərakwə.

²⁰ Ghala pətsa va sa ka vəghwə tsa va tsəhəyəy, ta sənay dza ghwəy mbə Dirə nzee, mba'a ghwəy mbə ya, zhini yən na mbə ghwəy, pə ghwəy.

²¹ Ma ntsaa fəti ghən ta kwəma gəzəkee, dza na mba'a kəsəvə ka dfi fəti tiy, tsava ndə na saa dīra. Ta dfi ntsaa dīra dza Dirə kwərakwə ki, zhini tsəghee dzaa dfi ba. Ghala ba ki na, ta cinti ghən tsee dzee kaa tsava ndə» kə.

²² Ma kə tsahwəti ntsa har məndiy Zhəwdə, mbərəkəy Zhəwdasə Isəkariyətə na: «A Ndə sləkəpə, njaa njaa dza nava kwəmaa məniva dza ghaa citi ghən tsa gha kaa ngəŋəy, ma nihwəti mbəzli tə hidfi na, kala dza ghəshiy mbay nanja nashi kia?» kə.

²³ Ma kə Yesəw na: «Ma ntsaa dīray, a ta kəsəvə kwəma gəzəkee, ka dfi fəti ti. Ta dfi ntsa

va dza Dirə. Ghəy lə Dirəy, ta səəkə dza ghəy və, ta nzəy ghəy lə kar ntsa va gwa'a.

²⁴ Ma na ntsaa dīra may, ka dī fəti na ta kwəma gəzə yaw. Kwəma nja kwəma nzee na mbə gəzə nzə sana favə ghwəyəy, kwəma gəzee də'wə ghən tsee naw, kwəma gəzə Dirə tsa ghwənīkəra va tikə na sava.

²⁵ Ə gəzanjwəy ya shi va gwanashi, ghala vəghwə tsa nzee ghwəlara mbə ghwəy.

²⁶ Ləy hwəm shi vay, a Dirə dzaa ghwənīkənjwəy Safə tsa ci dēwdew tsa ta kəətīnjwəy. Ma nza ghəci bənīnjwəy kwəma va gwanata, ka zəzənjwəy nahwəti kwəma gəzanjwəy ya gwanata.

²⁷ Avee zlanjwəy mbə zərkə, zərkə tsee na sa ndanjwəy ya va. Njasa ka mbəzli tə hidī vaa bə kaa mbəzli bənjwəy ya tsee zərkəw. Ka dza her ghwəy ma, ka hazləni ghwəy ma.

²⁸ Njasa niy favə ghwəy va yən gəzanjwəy: “Ta madī dzee dzara, nanzə kiy, ta zhini dzee zhəghəvaa zhəkəə dzəvəgha ghwəy” pən niy niy, mba'a pə ghwəy dīra na, ta vəshi dza ghwəy tərənjw, sa dzee ta dzaa dzəvəgha Dirə. Sa nzanay, a Dirə tanjətəra tə dikə.

²⁹ Ə gəzanjwəy ya kwəma va sana ghala nanata di. Ma sa ka na mənta ki na, nza ghwəy mbəə zləbavə kwəma va.

³⁰ Ka zhinee gəzəhwə kwemer lə ghwəy ghwəla dānj dānjəw, sa nzanay, mbə səəkə na mazə tsa sləkə hidī ni. Bərci vəə dzəkən yaw.

³¹ Ya tsəgha nzə kiy, wəzəba sənay mbəzli tə hidfi gwanashi, e dfi Dirə tərəŋw, mbə məni shi gəzara na nzee gwa'a, kə ghəshi.

Satim dzamməm tikə!» kə Yesəw.

15

Yesəw na dəŋw fə tsa katanj tsa

¹ Ma kə Yesəw ba na: «Yən na dəŋw fə tsa katanj tsa. Dirə na, ndə za tsaa sləkə vəh fəhi va.

² Ma dəvəə dzaa yati ma ya, mbə dividiviy dzaa hashi tə ya gwa'ay, ta kəslamtishi dza Dirə səkwa tə ya. Ma naa dzaa yati ya dəvə na, ka na dza mba'a gwəmati slahə nava dəvə wəzə ki, nza ghənzə mbəə gwəməvə ya na wəzə na ya, taŋ na kwa taŋa va.

³ Ma ghwəy sana kiy, mbəzli gaga ni, gwəma gwəma ni, nza ghwəy gwanəŋwəy, tə mbərkə kwəma banəvəŋwəy ya na.

⁴ Jakəŋwəyəm wəzə lə ya, njasa nzee va jakəjakə lə ghwəy. A ghwəy sənay kiy, ka mbə dəvə fəə yati ya kwətita, kala ghənzə tə dəŋw tsa pəsəta na va tiw. Ava tsəgha nza ghwəy kwərakwə ki, ka dza ghwəy mbəə mənti shiy dzaa fə shəndəkəə dzəti Hyala, ghwəy kala jakəjakə lə yaw.

⁵ Yənəy, yən na dəŋw fə, ghwəy na, dividivi tə ya. Ma ntsa jakəy lə yay, tsəgha nzee jakəjakə li kwərakwə, ta yati ya dza na dfaŋ. Kala jakəŋwəy

14:31 14:31 15:10; Mt 26:46 15:1 15:1 'Wəzh 10:1; Cem 80:9-12
15:2 15:2 Mt 3:10 15:3 15:3 13:10 15:4 15:4-5 6:56; 15:7,
10, 16; Rm 11:17-18; 2Kwər 3:5; 4:7; 1Zhnj 2:6, 28; 3:6, 24

pə ghwəy lə yay, ka dza ghwəy mbay mənti ya namaɓa kwəmaw.

⁶ Ntsaa kama jakəjakə lə yay, ta ndəghamti tsava ndə dza məndiy dza, njasa ka məndi vaa ndəghamti dəvə tə fə, sa ka məndiy slanti, nza ghwəlita. Ma gəla niva shəghwə dəvə fəə nza kiy, nahwəti kwəma shi tifa, kala ɓasəshi ta pəhə ghwə li shiw.

⁷ Mba'a pə ghwəy jakəŋwəy lə ya, mba'a kwəmee nzəyta mbə ghwəy wəzəy, ghalaba na, dəwəm shiy ya nimaba shiy na shi dī ghwəy vəya gwa'a, ta kwəməvəshi dza ghwəy.

⁸ Sa ka ghwəy cikəvəri kwəma wəzə na məni ghwəyəy, ghalaba dza ghwəy nza ka mbəzli ta səfəe karkar ni. Mba'a pə ghwəy mənti tsəghay, a mbəzli dzaa nay dikə tsa Dirə kwərakwə ki.

⁹ Ma yənəy, mbə dīŋwəy nzee njasa dīra Dirə va kwərakwə. Garəŋwəyəm tə dī tsa dīŋwəy ya va ya hwəmba.

¹⁰ Mba'a pə ghwəy dī fəti ta kwəma gəzəkəŋwəy ya məni nzəy, a ghwəy garəŋwəy tə dī tsa dīŋwəy ya va ya hwəmba dī naa gəzə. Njasa dee va fəti ta kwəma gəzara Dirə məni nzə, mba'ee garəda tə dī tsa Dirə va ya hwəmba.

¹¹ Ma gəzanwəy ya kwəma va tsəghay, ta mbə vəshee təhayŋwəy nefer ghwəy. Ma nza na ghwəy vəshi kərnīy yəmayvata kwərakwə ki.

¹² Ma nə ya kaa nee kwəma gəzanwəy ya, ta məni ghwəyəy: Dim ghən tsa ghwəy kwa jipə

15:6 15:6 Mt 7:19 15:7 15:7 15:16 15:8 15:8 14:13; 17:1
 15:9 15:9 13:1; 5:18 15:10 15:10 14:15 15:11 15:11 16:22,
 24; 17:13; 1Zhnj 1:4 15:12 15:12 13:34; 1Zhnj 4:11

ghwøy, njasa dīnwøy ya va kwørakwə.

¹³ A ghwøy sənay, tsahwəti dī tifa ndəə cikəvəri ka tanəti məti zləbati ndə tə mbərkə madigahiyəw.

¹⁴ Ma ghwøy ki, mba'a pə ghwøy məni kwəma njasa gəzəkənwøy ya vay, madigahiraa gə ghwøy.

¹⁵ Ka dzee harɲwøy ka ghəradə sləni ghwəlaw. Madigahira dzee harɲwøy. Sa nzanay, ndə ghəra sləni tsa ndə na kar naa sənashi shi ka Ntsaa sləkəə məniw. Ma ghwøy na na ghwəyəy, cəke' banavənwøy ya shi citəra Dirə, va tsəgha harɲwøy ya ka madigahira.

¹⁶ Sanay, ghwøy təravəra naw. Yən na saa təravənwøy, ta nza ghwøy ka mbəzlee. A ndaɲwəyee sləni, nza ghwøy dza ta ghəra, nza sləni va mbəə dza kwa kwəma kwa kwəma ka kəəti mbəzli ta kwəməvə piy tsaa kədī ma. Ghalabə ki na, nza Dirə bənwøy ya nimaβa shi dza ghwøy dəw və mbə slən tsee ki.

¹⁷ A nə ya kaa kwəma gəzaɲwøy ya ta məni ghwøy kiy: 'Dim ghən tsa ghwøy kwa jipə ghwøy, nə ya» kə Yesəw.

*Ka dī mətse kar Yesəw lə *mbəzli ta səda ci mbəzli tə hidīw*

¹⁸ Ma kə Yesəw βa na: «Mba'a pə ghwøy nay kala dī mətse ghwøy mbəzli tə hidiy, sənay tə ghwøy nee mətse na sa 'wa ghəshiy dī ma, pə ghwøy.

15:13 15:13 10:11 **15:16 15:16** 14:13; 15:7; 16:23-24; Mt 18:19;
1Zhj 3:22; 5:14-15; təra: Zhj 6:70; 13:18 **15:17 15:17** 13:34
15:18 15:18 7:7

¹⁹ Mba'a pə ghwəy niy nza jakəjakə lə mbəzli tə hidfi ni nzay, ta dfi mətse ghwəy niy dza ghəshi nza, sa ka ghwəy nza ka mbəzli shi. Ma sa nzana ki, mba'ee təravəŋwəy, harkəvəriŋwəy səvəri mbə mbəzli tə hidfi, mba'a ghwəy mənīŋwəy ka shi ya nana, kala kama ghwəy jakəjakə li shiy, va tsəgha dfi ma ghəshi mətse ghwəy.

²⁰ Talay, njaa niy nə ya kaa ngəŋwəy shəka? E niy gəzanwəy: “Ndə ghəra sləni tsaa tanəti ntsa ghəranci na va sləni tifa tə dikəw” pən basa. War mba'a kə ghəshi niy dfi fəti ta kwəma gəzanshee nzay, tsəgha dza ghəshiy dfi fəti ta na ghwəy nza kwərakwə. Njasa niy sara ghəshi va ngəra'wəy, tsəgha dza ghəshiy sanwəy kwərakwə ba.

²¹ Kwəma dza ghəshi vaa məməni tsəgha na lə ghwəy gwa'a kiy, war tə mbərkee dza naa nza. Sa sənay ma ghəshi ntsaa ghwənīkəra.

²² Kalaa niy səəkəree nza, kalaa niy gəzanakəshi kwəmee nzay, ka nza fəti və shi nzaw. Njana nzana mba'ee gəzanakəshiy, kwal və shi ta banti fəti kən ghən shi mbə kwəma va ghwəlaw.

²³ Ya wa ntsaa dfi ma mətse yay, mətse Dirə na sa dfi ma na kwərakwə.

²⁴ Mbala kalaa səəkee məniti sləni dimədime na mbə shi, sa səəkə ma ghəshiy nay tsahwəti ndəə mbata məniti nzay, ka nza fəti və shi ya jəw nzaw. Njana nzana nana ki, mba'ee ghərati sləni va tsəgha, mba'a ghəshi nata njasa nzana, zhini tapə ghəshi ta dfi ma kwəma ghəy lə Dirəy,

a fəti və shi.

²⁵ A mēnta nava kwəma tsəgha, ta mbə kwəmaa niy tsasliti mēndi va mbə zliya kwəma shi pəhəpəhə naa dzəghwata kwa. Ma kə mēndi niy niy: “A kwəma mēntee tibaw na, gwəravə mēndi kala dī ma mətsee, kə” kə mēndi niy niy.

²⁶ Ta səkə dza ndə kəətiŋwəy tsa va, səkə va Didi dzee vəliŋwəy. Ghəci na Safə tsa cipe na katan na kwəma, vəgha Didi səkə na. Sa ka na səkəyəy, ta ndəgha fəti dza na tə ya.

²⁷ Ghwəy kwərakwə kiy, ta ndəgha fəti dza ghwəy tə ya. Sa nzana, kwasəbee ghwəy niy nza ghala ghava kwəmee pa' sənənva.

16

¹ A gəzanwəy ya kwəma va, vantaa təhwəni tsatəŋwəy, mba'a ghwəy zlata nəw kwəmee taa nza.

² Ghalabay, ta bantəŋwəy dza *ka Zhəwifə səvəri mbə ciki basəva tsa shi. Mbə zəzə kwəma shiy, sləniy gwəraa təbə kwa kwəma Hyalaa mēnti ghəy, dza ghəshiy ni, sa ka ghəshi bəkwəŋwəy.

³ Va wa dza ghəshiy mēni shi va tsəgha kiy, sa nzana, kala sənay Dirə ghəshi, kala sənara ghəshi na.

⁴ Avee gəzamtəŋwəy shi va sanata, ma sa ka ghəshi madishi ta mēni kwəma tsəgha na va ki na, nza ghwəy zəzəvə: “Wa a Yesəw niy gəzanəy kwəma shi ni sham” pə ghwəy taa ni» kə Yesəw.

*Sləni dza *Safə tsa Hyala ta ghəra*

«Va wa niy gəzanjwəy mee kwəma va ghala kwatanjatay, sa niy nzana ghwəlaree tikə mbə ghwəy di.

⁵ Nana kiy, ta madi dzee dzaraa dzəvəgha ntsaa ghwənikəra. Ndə mbə ghwəy dəw na: “Kwəma dza gha ta dzaa?” kəw.

⁶ War nefer ghwəy shiy slashi va kwəma va, sa gəzəkənjwəyee tsəgha.

⁷ Na katanj naa gəzanjwəy ya, va ghwəyəy, wəzəba dzaree na. Kala dzara pənəy, ka dza ntsaa dza vaa kəətinjwəy səəkəyəw. Mba'a pən dzaray, ta ghwənikənjwəy dzee.

⁸ Ma sa ka na səəkəy kiy, ta cintishi kwəma məni ghəshi jikir na dza na kaa mbəzli tə hidī, mba'a cintishi na tidīd na kwəma, zhini mba'a cintishi ngwəvə Hyala.

⁹ A *Safə tsa Hyala dzaa cintishi kwəma məni ghəshi jikir na, sa nzana kala ndara nəfə tsa shi ghəshi.

¹⁰ A Safə tsa Hyala dzaa cintishi na tidīd na kwəma, sa nzana mba'ee dzaa dzaraa dzəmə ghwəməə dzəvəgha Dirə, kala dza ghwəy nara ghwəla.

¹¹ A dzaa cintishi ngwəvə Hyala, sa nzanay, a Hyala kəsəy mazə tsaa sləkə hidī ni lə fəti tə ngwəvə nžə.

¹² Daŋ na nihwəti kwemer vəya ta gəzanjwəyshi nanzə kiy, nana di na ka

gəzanjwəyshi yaw. Ka dza ghwəy mbəə favəshi nana diw.

¹³ Ma dzaa nza ghala pətsa dza Safə tsa Hyala va cipə na katanj na kwəma səəkəyəy, nza bəniŋwəy sənata na katanj na kwəma gwanata. Sa nzanay, kwəma dī na njasa təkəti na dza naa səəkə ta gəzəw. Gwanata tsa kwəma favə na dza naa gəzanjwəy, ka gəzanjwəy kwəma shiy dzaa səəkə ta məniva kwa kwəma.

¹⁴ Ta ci dikə tsee dza na njasa nzana. Sa nzanay, kwəmee dza naa bəvə ta səəkə ghəciy gəzanjwəy.

¹⁵ Ya nimaba shiy na shi va Dirə gwa'ay, shi ya na ghəshi. Va tsəgha nə ya kiy, kwəmee na sa dza Safə tsa Hyala vaa bəvə ta səəkə ghəciy gəzanjwəy, pən» kə Yesəw.

Mbəzli tifəmmə ni

¹⁶ Ma kə Yesəw dība na: «Kwa kwəma jəwəy, ka dza ghwəy naraw. Ma ləy hwəm hi jəw dībay ta zhini dza ghwəy nara» kə Yesəw.

¹⁷ Dza nava kwəma mba'a səəti nihwəti mbəzli mbə *mbəzli ta səda ci, mba'a ghəshi 'wati dəfəw kwəma kwa jipə shi, a kə ghəshi na: «Kwəma ka waa na dī ntsa na gəzəmmə nə na: “Kwa kwəma jəwəy, ka dza ghwəy naraw. Ma ləy hwəm jəw dībay, ta zhini dza ghwəy nara” a kəa? Zhini ba na: “Sa wanay, sa dzee dzaraa dzəvəgha Dirə” a kə.

18 Njaa dī “Løy hwəm jəw” tsa vaa gəzəa? Favə gəla kwəma va ghwəmmə, nda njaa dī na gəzəw» kə ghəshi.

19 Mba'a Yesəw sənay mbə dī dəw kwəma na ghəshi və, kə. Ma kə kaa ngəshi na: «Kwəma gəzanwəy ya va nə ya: “Kwa kwəma jəwəy, ka dza ghwəy naraw. Ma løy hwəm dibay, ta zhini dza ghwəy nara” pən. Va tsəgha dəfdəw ghwəy, kwa jipə ghwəy na?

20 Ə gəzanwəy ya, ta na navay, tsəgha na, a ghwəy dzaa nay ma, ghwəy mbə tihwəni, ka ngəlvə. Ma va mbəzli tə hidī nashi ki na, mbər nava vici dzaa mbəerəta ka vici kwa vəshi. Ma ghwəy na ghwəy ki na, war tifəmmə. Ma taa nza ki na, mbər ka vəshi nzəy tifəm tsa ghwəy va dzaa mbəerəy.

21 Nay ghwəy tsəy, mba'a kə vici ya mali lə hwər kətikəvata ndəkwə ndəkwəy, kar imbə 'wəshiy nza tə miy nzəw. War tifəmmə ka naa nza, va zəzə vici ngəra'wə tsaa dza vaa səkəkə dzəkən. Ma sa ka na dza baw, yata kiy, gwa'a nza'jəw dənəwəzl, ka naa zamti ghən ta ngəra'wə tsaa səkəkə va kən, kwataka va vəshi mbə nəfə nzə ta zəghwə yakəghwa na vaa dzəti hidī.

22 Ava tsəgha nza ghwəy sana sənənva kwərakwə ki, war titifəmmə. Ə na na nzana kiy, ta zhini dzee səkəkə nanwəy. Ghalabay, ta təhəshi dza nefer ghwəy va vəshi tərənəw tərənəw. Ndə tiba dzaa mbay bəhwə nava vəshi mbə nefer ghwəy ghwəla tepəw.

23 Sa dza vəghwə tsa gəzanwəyee tsaa mənīy kiy, shi dza ghwəy zhiniy dəw vəya tiba

ghwəlaw. Ə gəzanjwəy ya, ta na navay, tsəgha na, war ta bənjwəy shi dəw ghwəy dza Dirə dza ya nimaba shiy na ghəshi, dəwshi ma ghwəy lə slən tsee.

²⁴ Pa' sanay, dəwhwə shiy ghwəy lə slən tsee diw. Dəwshim və, ta ndanjwəy shi dza ghwəy vaa dəw və dza na. Nza vəshi ghwəy mbəə kərkəta» kə Yesəw.

Miydala na Yesəw dzəkən shi tə hidfi

²⁵ Ma kə Yesəw dība na: «Ma kwemer gəzanjwəy ya va gwanashiy, war dzar kwa fir kwa fir gəzanjwəyshee. Ma ta nza ki, sa dza tsahwəti vəghwə tsa vaa səkəyəy, ka dzee zhiniy gəzanjwəy kwəma dzar kwa fir ghwəla teepəw. Kwəma kən Dirə dzee gəzənjwəy səvəri bazhə bazhə.

²⁶ Ghala tsava vəghwə sa ka na səkəyəy, ghwəy də'wə ghən tsa ghwəy dza naa dəw shi dī ghwəy va Dirə mbə slən tsee. Ka nə ya, e dzaa cə'wənjwəy shiy və, pənəw.

²⁷ Sa nzanay, mbə dīnjwəy na Dirə də'wə ghən tsa ci. Mbə dīnjwəy na sa nzana mba'a ghwəy dītəra, ka zləbati səkə və səkəe, pə ghwəy.

²⁸ Vəgha Didi kafee, mba'ee səkəraa dzəti hidfi. Sənzənva kiy, ta madi dzee tə hidfi, ta dzaraa dzəvəgha Didi» kə Yesəw.

²⁹ Ma kə mbəzli ta səfa ci na: «A Ndə sləkənjəy, nana kiy, kwəmaa na gəzənjəy gha na bazhə bazhə, kala kwəma lə fir mbə.

³⁰ Nana gha ghəy sənay, nahwəti kwəma tifa kala sənata ghaw, pə ghəy. Ya ə dī ndə dəw

kwëma va ghay, ka ndë gha madi ta dëw kwëma va na, gha sënanti kwëma di na va dëw. Va tsëgha zlëbati ghëy vëgha Hyala sëakë gha katan, pë ghëy» kë ghëshi.

³¹ Ma kë Yesëw na: «Ëy zlëbati ghwëy nana kiw?

³² Ë gëzanwëyee, a tsahwëti vëghwë dzaa sëakë, ya tsëgha nzëy, a vëghwë tsa va tsëhëy. Ta ndaniwëy dza ghwëy kwëtiñ kwëtiñ gwanawëy ka dzanwëy dzakë ghyeghyer ghwëy, mbërakë ghwëy zlara kwëtira. Nanzëy e sënay kwëtira dzee nzaw. Ghëy lë Dirë dza naa nza.

³³ Ma kwëma gëzanwëy ya va gwanatay, ta mbë ghwëy nza lë zërkë mbë nefer ghwëy, sa jakënwëy ghwëy lë ya në ya. E sënay, ta sa ngëra'wë dza ghwëy va mbëzli të hidfi. Ya tsëgha nzë kiy, dikëvanwëy të ghwëy tërënw. Na nee ta na tsee ghën kiy, e tëdanakën kaa shi të hidfi gwa'a gwa'a, miydalaa mënee» kë Yesëw.

17

Njasa cë'wë Yesëw ta mbëzli ta sëda ci

¹ Ma lëy hwëm sa gëzanti Yesëw kwëmer va gwa'a gwa'a tsëgha ki na, dza na kaf kafëti kwëma ciy dzëta ghwëmë. A kë na: «A Di, nana kiy, a vëghwë tsee tsëhëy. Citi njasa nza dikë tsa mënee, yën Zëghwë gha, ta mbee ci tsa gha dikë njasa nzana kwërakwë.

² Gha kiy, a gha ndara bërciy dzëkën mbëzli të

16:32 16:32 Zak 13:7; Mt 26:31, 56 **16:33 16:33** 7:7; 14:27; 1Zhnj 5:4 **17:1 17:1** 2:4; 11:4; 12:16, 23, 41; 13:31-32; 14:13; 15:8; 16:14; 17:10, 22, 24 **17:2 17:2** 3:35; 5:24; Mt 28:18

hidi gwanashi, ta mbee fanshi piy tsa kədi ma kaa mbəzli fambəra gha mbə dəvee gwanashi.

³ Ma piy tsa kədi ma tsa kwəməvə ghəshi vay, sa sənəja ghəshi ka Hyala kwətija, katan, mba'a ghəshi sənay, Yesəw *Kəristəw na ntsa ghwənikə gha, kə ghəshi.

⁴ Gwa'a cintee dikə tsa gha njasa nza na kaa mbəzli tə hidi. Dza mba'ee kədamti ghəra sləni ndara gha ta ghəra nzə tikə gwa'a.

⁵ Nana kiy Diy, zhanavəra dikə tsee va niy nzee mbə kwa kwəma gha, ghala pətsaa niy nza ghwəm ghwəlam lə gha hidi ghwəla ta 'wa ngava.

⁶ Gwa'a cantənee kaa mbəzli tərakəvəri gha va səvəri mbə mbəzli tə hidi, mba'a gha ndarashi. Mbəzli gha niy nza ghəshi ka shi gha, dza mba'a gha ndarashi mbə dəvee. Mba'a ghəshi diti fəti, ka məni kwəma gha ki.

⁷ Sənzənva kiy, gwa'a sənay ghəshi, ya nimaba shiy na ni ya shi kwəməvee na, va gha səəkə ghəshi, kə ghəshi.

⁸ Sa nzana mba'ee gəzanshi kwəma gəzara gha ngəshi, mba'a ghəshi zləbavə kwərakwə. Mba'a ghəshi sənay katan, vəgha gha madəe ta səəkə tikə, kə ghəshi, mba'a ghəshi zləbati ghwəni tsa ghwənikəra gha va mbə nefer shi.

⁹ Va tsəgha cə'wənee ti shi, a gha kəətishi. Cə'wənee ta na mbəzli tə hidi gwanashiw, war ta ni ndara gha va mbəzli mbə dəvee cə'wənee, sa nzana mbəzli gha ka shi gha ghəshi.

¹⁰ Ya wa ni ya shi vøya gwa'ay, shi gha na ghøshi. Ni gha shiy gwanashi kwørakwø ßa na, shi ya ghøshi. Søvøri mbø kwøma shi sønay møndi dikø tsee.

¹¹ Yøn kiy, ntsa tikø tø hidfi ni nzee ghwølaw, ta dzaraa dzøvøgha gha dzee sana. Ma ghøshi na nashi kiy, tikø na ghøshi lø nzøy tsa shi. A Didi tsa ðewðew tsa, ndøghwøtishi wøzø lø børci mbø sløn tsa gha va ndara gha. A ghøshi mbøø jakøti ghøn tsa shi lø miy tsa shi, ta nza ka mbøzli kwøtiñ ni, njasa nza ghwøm va sønznva kwørakwø.

¹² Ma yøn mbø nzøy tsa nzøyñøy ghøy li shiy, ndøghwø niy ndøghwøshee lø børci sløn tsa gha va niy ndara gha. E ndøghwøtishi, tsahwøti ndø tifa mbø shi mba'a zay ya kwøtiñøw. War tsa niy dza vaa zay, ta mbø kwømaa niy tsasliti møndi va mbø Zliya gha mbøradzøø mønta.

¹³ Sana kiy, ta dzara dzee dzøvøgha gha. Ø gøzantee kwøma va gwa'a ghala yøn tikøra tø hidfi ni. A nefer shi mbøø tihøshi paf lø vøshee.

¹⁴ E gøzanshi kwøma gha. Dzøghwa kiy, kala ði ma møtsø shi mbøzli tø hidfi ni, sa kama ghøshi jakøjakø li shi, njasa nzee va kwørakwø, kala jakøva ma lø mbøzli tø hidfi ni.

¹⁵ Cø'wøñee a gha søøkøø ßantishi tikø tø hidfiw. Ta mbø gha ndøghwøtishi va *ndø jaka tsa shi cø'wøñee.

¹⁶ Njasa nzee va, kala jakøva ma lø mbøzli tikø tø hidfiy, tsøgha ghøshi kwørakwø.

17:10 17:10 15:8 **17:11 17:11-12** 6:39; 13:18; nza ka mbøzli kwøtiñ: 10:30; 17:21-23; Gal 3:28 **17:13 17:13** 15:11 **17:14 17:14** 7:7; 8:23 **17:15 17:15** Mt 6:13; 2Tes 3:3; 1Zhnj 5:18

¹⁷ Ə pə gha zhəghətishi, ka mbəzli gha katanj katanj ni, lə kwəma gha va katanj na.

¹⁸ Ə ghwənashee dzəmbə mbəzli tə hidfi, njasa ghwənikəra gha vaa dzəti hidfi kwərakwə.

¹⁹ Lanj bəvee ghən tsee mba'ee ndaŋa ti shi, ta mbə ghəshiy nza ka mbəzli gha katanj ni kwərakwə.

²⁰ Mbə cə'wə cə'wəŋee na dibay Didiy, war ti shi kwətishi gwa'a tsəgha cə'wəŋeyew, lə ta nihwəti mbəzliy dzaa ndara nəfə tsa shi tə mbərkə kwəma dza ghəshiy gəzanshi cə'wəŋee gwa'a.

²¹ A Di, ə cə'wəŋee, məntishi ka mbəzli kwətinj. Mba'a ghəshi jakəshi lə ghwəm, njasa nza gha va jakəjakə lə ya, tsəghee lə gha kwərakwə. Kəətishi a ghəshi jakəti ghən tsa shi, nza mbəzli tə hidfi mbəə sənay, gha ghwənikəra na, kə ghəshi.

²² E banavəshi dikə tsa ndara gha va kwərakwə, a ghəshi mbəə nza ka ndə kwətinj, njasa nza ghwəm va lə gha sana ka ndə kwətinj.

²³ Yən na, mbə shi, gha na mbə ya, tsəgha. A ghəshi mbəə mənishi ka ndə kwətinj tsəgha slar slar. Ma tsəghay, a mbəzli tə hidfi dzaa sənay, gha ghwənikəra na. Ava gha mbə dishi, njasa dīra gha va, kə ghəshi taa ni.

²⁴ A Didi, mbəzli niy, gha ndarashi na, e dī ghəshiy nza vəghee, tə pətsa dzee ta nza kwərakwə, ta mbə ghəshiy nay dikə tsee. Dikə tsa ndara gha, sa nzana mba'a gha dītəra ghala hidfi ghwəla ta gha ngava.

²⁵ A Didi tsaā nəw kwəma lə kwal tsa nɔə, gha sənɔənvay sənəŋa mbəzli tə hidfiw. Yən na nee kiy, e sənəŋa. Dzəghwa mba'a mbəzlee ni sənay, gha ghwənəkəra na, kə ghəshi.

²⁶ E citəŋa kaa ngəshi, ta zhini dzee mətəhə ciŋa ngəshi diba. Ta mbə dī tsa dīra gha vaa tahaŋayshi nefer shi paf kwərakwə. Mbə shee taa nza də'wə ghən tsee ghalaba kwərakwə ki» kə Yesəw.

18

Njasa kəsə məndi Yesəw

¹ Ma sa cə'wəti Yesəw cə'wə va kiy, mba'a ghəshi madīshi lə *mbəzli ta səda ci, ka tanjə dzəvəri tə həl tsa har məndiy Kedərən. Ma pəriŋa tanj həl tsa va na, mba'a tsa pəriŋa. Dza kar Yesəw lə mbəzli ta səda ci mba'a ghəshi dzəghwashi kwa tsa va.

² Ma Zhəwdasə, ntsaa ngati dafa va ta kəsə Yesəw kwərakwə na, mba'a sənay pətsa va, sa sənabəshi ghəshi mbə dzəghwa.

³ 'Wakəvə kar Zhəwdasə lə ka sawji mba'a ghəshi madīshi lə mbəzliy ndəghwə *ciki Hyala ghwənashi mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala, ghəshi lə *ka Farisahi. War pəhəpəhə ghaa nashima lə shi mbəz shi, mba'a gərəkəwahi lə shehwer, gi'wə gi'wə ghwə ti shi və shi ta dividivi shi.

⁴ Ma Yesəw naci ki na, mba'a sənata kwəmaa dzaa mənivaa dzəkən ghala kwatanjata. War sa

17:25 17:25 1:9-10; 8:55; Mt 11:25-27 **17:26 17:26** 17:6 **18:1**
18:1 Mt 26:36 **18:2 18:2** 12:4; Lk 21:37; 22:39 **18:3 18:3** 7:32,

tsəhəshi ghəshi kwa tsa va na, dza Yesəw kət kətəghəvay dzəvəgha shi, ka dəw və shi, a kə na: «A ntsa pəla ghwəya?» kə.

⁵ Ma kə ghəshi na: «Yesəw ndə ka Nazaretə» kə ghəshi. Ma kə Yesəw na: «Ane, yən na sava» kə.

Tiba Zhəwdasə tsa ngati dafa va ta kəsə Yesəw kwasəbə shi ki.

⁶ Ma sa gəzəkə Yesəw: «Ane, yən na sava» kə na, 'wakəvə ghəshi zhəy lə hwəm lə hwəm tsəgha, dididi səyshi, na'i ghəshi shəkətəvashi tə hidi.

⁷ Zhini Yesəw ka dəw və shi difa: «A mbəzli ni, a ntsa pəla ghwəy, pə ghwəya?» kə. A kə ghəshi na: «Waa Yesəw ndə ka Nazaretə» kə ghəshi.

⁸ Ma kə Yesəw ngəshi ba na: «E gəzanwəy nanzə ghala məcanata, avanaram, yən na sava, pən sa? Ma ghənzə tsəgha, yən kə sa pəla ghwəy katanəy, ə pə ghwəy zlashi nini mbəzli, a ghəshi dzashi» kə.

⁹ Ma sa gəzə na va tsəghay, ta mbə kwəma gəzəkə na va kaa Didiy dzəməyta. Sa niy nə na va: «A Didi, ma mbəzli ndara gha va mbə dəvə yay, zamti ndee mbə shi ya kwətinqəw» kə.

¹⁰ Dzəghwa Shimanjw Piyer kaa kafa'i sa nzana və tə pətsa va bəkwə tədikəvəri, pətsə kəsləkəghwa sləmə kwa bəzəmə vəgha ghən ndə ghəra sləni kaa dikə tsa ka ta Hyala. Malkwəsə, kə məndi kaa slən tsa ndə ghəra sləni tsa va.

¹¹ Ma kə Yesəw kaa Piyer na: «A Piyer, zhanambə kafa'i tsa gha mbə kwəbək tsa ci

tanjanj. Ka dzee sa ngəra'wə tsa ndara Dirə ta saw nə gha mbə zəzə kwəma gha shəkəna?» kə.

*Yesəw kwa kwəma Anə, dikə tsa *ka ta Hyala*

¹² Dza ka sawji tifa ghəshi lə ntsaa sləkə shi, mba'a ka ndəghwə *ciki Hyala mbə *ka Zhəwifə, pay ghəshi kəsəti Yesəw, mba'a ghəshi pəhəti.

¹³ Dza ghəshi pəm pəmanaghə kaa Anə, kwa tanja di. Ma Anə tsa vay, shiy Kayifə, dikə tsa ka ta Hyala tə nava piya na.

¹⁴ Kayifə tsa va na saa niy gəzanshi va kaa mbəzli ka Zhəwifə dikə dikə ni, ma kə na: «Aya, wəzəba mətij ndə kwətij na tə mbərkə hwəlfə ghwəmmə» kə niy ni.

Kwa tanja vəraslə tsa Piyer

¹⁵ Ma ghala pətsa pəmə məndi va Yesəw ta dzakə ghi tsa dikə tsa *ka ta Hyala tsa vay, mba'a Piyer ghəshi lə tsahwəti ntsa ta səfa Yesəw nja ghəci nəwvə. Ma ntsa vay, a dikə tsa ka ta Hyala tsa va niy sənay. Va tsəgha kwəmavə na dzakə ghi tsa va kwasəbə Yesəw.

¹⁶ Mba'a Piyer garəy pərikəy kwa dəgha naci ki. Mba'a ntsa ta səfa Yesəw va, ntsa sənay dikə tsa ka ta Hyala va səvəriy gəzanta kwəma kaa mali kwa ndəghwə dəgha va. Mba'a ntsa va pəməghə Piyer dzakə ghi ki.

¹⁷ Dza maliy ndəghwə dəgha va, tapə ta dəw kwəma va Piyer kəyba ki, a kə na: «A ntsa, tsahwəti ntsa ta səfa ntsa gha tsəy?» kə. Ma

kə Piyer na: «Am, əhəŋ, ntsa ta səfa ci nzee neyew» kə.

¹⁸ Ghalaɓa ki na, mba'a tasli mənta. Dzəghwa mbəzli y ndəghwə pətsa kəghi lə nihwəti ka sləni kəyɓa bəkə ghəshi pəhəy ghwə. Ka bəghəzli ghwə va Piyer kwərakwə.

*Anə, dikə tsa *ka ta Hyala mbə dəw kwəma va Yesəw*

¹⁹ Dza dikə tsa ka ta Hyala va, ka dəw kwəma va Yesəw dzəkən kwəma mbəzli ta səfa ci, lə dzəkən shi bənipə na va.

²⁰ Ma kə Yesəw kaa zləbanci na: «Yən kiy, mbə gəzə kwəma va niy nzee kaa mbəzli daŋ, pa'i pa'i tə ngwəla. Ka ɓananshee kaa mbəzli dzar mbə *ciki ɓasəva tsa ka Zhəwifə, pa' mbə *ciki Hyala, tə pətsa ɓasəva *ka Zhəwifə gwa'a gwa'a. Kwəma tiɓa mba'ee gəzəhwə tə mbə ya kwətɪŋəw.

²¹ Wa shi zhini ghaa dəw vəya dibaa? Ə pə ghaa dəw va mbəzli y niy gəzanshee va, a ghəshi ciŋa njasa niy favə ghəshi yən gəzanshi. A ghəshi sənata gwa'a gwa'a» kə.

²² Ma sa gəzəkə Yesəw kwəma va tsəgha na, 'wakəvə tsahwəti ndə ndəghwə ciki Hyala tiɓa pa'wə tsavəgha dəvə vəgha ghən ci. A kə na: «Tsəgha ghaa zhananci kwəma kaa dikə tsa ka ta Hyala nee?» kə.

²³ Ma kə Yesəw na: «Tawa ləkəra gha kia? Kwəma jikir na kə sa gəzəkəe vay, ka gəzə gha!

Kwəma wəzə na pən gəzəkə kiy, tawa ləkəra gha kia?» kə.

²⁴ Dzəghwa Anə mba'a zhiniy vələghə Yesəw kaa Kayifə dikə tsa ka ta Hyala, war ghwəlay pəhəpəhə tə zə'wə va tsəgha ki.

Kwa bakə vəraslə tsa Piyer

²⁵ Ma ghala pətsa va ki na, war tifa Shimanjw Piyer vəgha mbəzli va mbə bəghəzli ghwə ci va naci ki. Dza tapə məndi madishi ta dəw kwəma və, a kə məndi na: «A ntsa, tsahwəti ntsa ta səfa ntsa gha tsəy?» kə məndi. Ma kə Piyer na: «Ntsa ta səfa ci nzeyew» kə, ka vəraslə.

²⁶ Dza ma kə tsahwəti ndə kwətiŋ mbə ka ghəra sləni dikə tsa *ka ta Hyala va, ngwardidi ghəshi lə ntsa kəslamti Piyer va sləmə ci na: «Niy nanəe kwasəbə ntsa ghala pətsaa nza ghwəy va kwa tsa tsəy?» kə.

²⁷ Zhini Piyer mba'a vərasləti vəraslə difa. 'Wakəvə ngələkə ghala pətsa va ki, mba'a way.

Yesəw kwa kwəma Pilatə, ngwəmna tsa ka

**Rəm*

²⁸ Dza məndi tə həzlimə pəətə mekəshi ki, pəm məndi pəməkə Yesəw kəghi tsa Kayifə, ka dzakə ghi tsa ngwəmna ka Rəm li. Ma *ka Zhəwifə nashi ka ghən tsa shi na, kala dzakə ma ghi tsa ngwəmna ghəshi. Sa naa nza mahalakə dzakə ghi tsa ndə ka Rəm və shi, ndə kə gwəmantəvay ta zəmə shiy mbə *makwaghwa Pakə.

²⁹ Ma sa mbə ma ka Zhəwifə dzakə na, dza ngwəmna Pilatə, mba'a səvəriy kəsashi pərikə

kwa dægħa. Dza na ka dəw və shi: «Wa shi mənti ntsa kəsəti għwəya?» kə.

³⁰ Ma kə għəshi ngəci na: «War mba'a kə kala ndə lidī kwəma nzay, ka dza ghəy səəkə li ngəṇaw» kə għəshi.

³¹ Ma kə ngwəmna Pilatə kaa ngəshi na: «Mbalam li, a għwəy dzaa sla ngwəvəə dzəkən də'wə ghən tsa għwəy njasa gəzəkə kwəma għwəy pəhəpəhə na» kə. Ma kə ka Zhəwifə na: «Kwal va ghəy ta sla ngwəvə mətiy dzəkən ndəw» kə għəshi.

³² Mba'a nava kwəma mənta tsəgha, ta mbə kwəmaa niy gəzəkə Yesəw va, ghala pətsa cipə na kwəma məti dza na ta *məti vəgha tsəm dzəghwata kwa.

³³ Mba'a Pilatə zhay zhakə ghi tsa ci ɓa, da' harvə Yesəw. Ka dəw kwəma ghəci və, a kə na: «Mazə tsa ka Zhəwifə nza għa na ntsa?» kə.

³⁴ Ma kə Yesəw na: «A ngwəmna tsee, kwəma təkəti għa də'wə ghən tsa għa, ta dəw tsətsə na sana shəkənaa, naa kə ndə kaa ngəṇa na?» kə.

³⁵ Ma kə ngwəmna Pilatə na: «Waa yən ɓa, pə għa, ndə kaa Zhəwifə nzee na? Mbəzli għwəy ka hwəlfə għwəy, lə *ka ta Hyala għwəy dikə dikə ni kəsəkəṇa na ngəra. Va tsəgha dəwee, wa shi mənti għa kəsəṇa məndia? pən» kə.

³⁶ Ma kə Yesəw ki na: «Mazə tseyey, sa tikə tə hidī ni naw. Mba'a kə niy nzaa sa tikə tə hidī niy nzay, ci gwəla ta sədfee ndəghwətəra, va nəghətaa ka Zhəwifə kwəfaghəti dəvə shi tə

ya nza. Ma ki na, mēniy naa mazə tsa tə hidfi ni kiw» kə Yesəw.

³⁷ Ma kə Pilatə ki na: «Mazə nza gha, ghənzə tsəgha bay?» kə. Ma kə Yesəw na: «Njasa gəzə gha va na, mazə nzee. Ya tsa yakəram lə səəkə tsa səəkəree tikə tə hidfiy, ta canshi kwəma katan na kaa mbəzli na. Ya wa ntsaa dzaa dī fa na katan na kwəma kiy, ta fa nee va kwəma dzee gəzə dza na» kə Yesəw.

³⁸ Ma kə Pilatə na: «A shiy na kwəma katan naa?» kə.

Ka Zhəwifə dəw pəəsli Yesəw va Pilatə

Ma ləy hwəm shi va na mba'a zhəkəvəriy dzəghwa kwəma ka Zhəwifə. A kə ngəshi na: «A mbəzli ni, na neyey, kəsata kwəma jikir nee va ntsa gar bānci fəti mēndiw.

³⁹ Nanzə kiy, a ghwəy sənay, njasa sənabənwəy ghwəy mbə mēni mbə makwaghwa Pakə. Mbə pəlaynwəy ndə kee nza kwətij kwa fərshina, ge'i lə vici va. Ka dī ghwəy ki, yən pəlaynwəy mazə *ka Zhəwifə na?» kə.

⁴⁰ Ma kə ghəshi zlanzlan na: «Awə! Zləbati ghəyəw. Barabasə na sa dī ghəy ghaa pəlaynəy!» kə ghəshi.

Ma Barabasə tsa vay ndə rəda tsa dikə tsa niy nza na.

19

¹ «Əḡkwa» kə ngwəmna Pilatə ki, dza na mba'a gəzanshi kaa ka sawji, a ghəshi pəmə Yesəw ta dzaa də'wəti lə kwərpə.

² Dza ka sawji va pəmə ghəshi pəməvə Yesəw ki, mba'a ghəshi mbərəti tekesli nja məgapa pəərə ghən mazə sərəmbə mbə ghən ci. Mba'a ghəshi sərənəkən kwəbaŋ ghəməy nja sa mazə.

³ Ka ghəshiy dza na ka kətivaa dzəvəgha ta sawa ci, ma kə ghəshiy ni na: «A mazə *ka Zhəwifə, ava ghəy səkwətəŋa» kə ghəshiy ni. Ka ləkə dəvəə dzəvəgha ghən ci.

⁴ Dzəghwa Pilatə mba'a zhəkəvəriy. A kə kaa ka Zhəwifə va na: «Fəvəm, na neyey, avee dzaa pəməkəvəriŋwəy Yesəw dzəti ngwəla sənzenva, ti ghwəy sənay, kəsata kwəma jikir nee və gar basə ngwəvəə dzəkənəw, pə ghwəy» kə.

⁵ Dzəghwa pəm məndi pəməkəvəri Yesəw tə ngwəla ki, lə daghwəba tsa tsatim tə tekesli mbə ghən tsa ci, mba'a kwəbaŋ ghəməy kən ghən ci. Ma kə ngwəmna Pilatə ngəshi na: «Avanayəm ntsa va ki» kə.

⁶ Dzəghwa mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala, ghəshi lə dəwgerhi shi, mba'a ghəshi nay Yesəw. Ma sa nay ghəshi, a kə ghəshi zlanzlan na: «Danwə pə gha danwavəgha vəgha tsəm. Danwə pə gha danwavəgha vəgha tsəm» kə ghəshi. Ma kə Pilatə kaa ngəshi na: «Bəm a ghwəy danwə sa ghwəy də'wə ghən tsa ghwəy. Na neyey, kəsata kwəma jikir nee və gar pəəsliw» kə.

⁷ A kə ghəshi kaa ngwəmna na: «A kwəma pəhəti ghəy tifa, mba'a gəzəkə, war ka pəəsli ti kə, sa gəzəkə na “Zəghwə Hyala nzee” kə» kə

ghøshi.

⁸ Sa favø Pilatø kwøma gøzøkø mbøzli va va tsøgha na, mba'a hazlønny tərənjw.

⁹ Zhini na mba'a pəmøvø Yesøw zhakø ghi difa. Dza na ka dəw kwøma vø, a kə na: «Kwøma tsahwø ghaa?» kə. Dighevø Yesøw nzøyøy, kala zløbanci kwøma.

¹⁰ Ma kə Pilatø ngøci na: «Wa ø zløbara ma gha kwøma kia? Ə sənay ma gha, a kwal vøya ta pølanja, zhini lø kwal vøya ta gøzanshi kaa mbøzli ta danwavøghanja vøgha tsəm, pø gha na?» kə.

¹¹ Ma kə Yesøw ngøci na: «Kwal va gha ya jəw ta məntəra shiy gha, kala ndanja kwal Hyala søkø mø ghwəməw. Va tsøgha nzana ki, ma ntsaa bøvəra vaa fambəra mbø døvø ghay, tərənjwba na ci *kwøma jikir na na kən na gha» kə.

¹² Ma sa favø Pilatø kwøma va tsøgha na, dza na ka pøla kwal tsa pølay Yesøw. Dza ka Zhəwifø gwanashi ka 'wanjə zlanzlan, a kə ghøshi na: «War mba'a pø gha pølay ntsay, ka zhini ghaa nzaa madiga lø mazø tsaa sløkø hidfi ka *Rəm gwanashi ghwəlaw. A gha sənay, ya wa ntsaa mənti ghən tsa ci nja mazøy, ndə gabø tsa mazø tsa va na» kə ghøshi.

¹³ Ma sa favø Pilatø kwøma va tsøgha na, mba'a gøzanshi kaa ka sawji a ghøshi pəmø Yesøw søvəriy dzəti ngwəla difa. Dza na das nzøyøy kwa gøzli ka naa nzøy ta sla ngwøvø kwa. Pøtsa nzøyøy na va tiy, «Gabata» kə məndi

kwa kwəma ka *Ebərə. A dī na gəzəy «pətsa ndəbətīm lə hərəzli» ta bəsə ngwəvə ti.

¹⁴ Fəca məniva shi va vay, gar vici kwa ghən niy nza na, məndi taa səvəri ta gha *mak-waghwa Pakə. Ma kə Pilatə kaa ka Zhəwifə na: «Avam mazə tsa ghwəy» kə.

¹⁵ Ma kə ghəshi zlanjlanj na: «Ayaw, pəəsli pə gha paslamti. Danwavəgha vəgha tsəm, a ghəci mətī» kə ghəshi. Ma kə ngwəmna Pilatə ngəshi na: «Ə dī ghwəy, yən danwavəgha mazə tsa ghwəy vəgha tsəm na?» kə. Ma kə mbəzli dikə dikə ni mbə ka ta Hyala na: «Tsahwəti mazə tifa va ghəy na ghəy, kala war mazə tsaa sləkə hidī ka Rəm gwanashiw» kə ghəshi.

¹⁶ Dzəghwa ngwəmna Pilatə ki mba'a pəlanavəshi Yesəw ta dza ta danwəwə dzəvəgha tsəm.

Yesəw vəgha tsəm

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Dzəghwa ka sawji va ki, pəm ghəshi pəmətī Yesəw, ka səvəri mbə məlməə dzətī ngwəla.

¹⁷ Dza məndi mba'a məndi banakən tsəm tsa dza məndi va ta danwəwə dzəvəgha, a ghəci fə də'wə ghən tsa ci. Mba'a ghəshi dzashi liy dzətī pətsa nə məndi «Gwalgwata» kə məndi kwa kwəma ka *Ebərə. A dī Gwalgwata tsa vaa gəzəy, pi nja ghən ndə ngəri.

¹⁸ Ma sa tsəhəshi ghəshi na, dza ka sawji va mba'a ghəshi danwavəgha Yesəw vəgha tsəm tə pətsa va ki. Mba'a ghəshi danwavəgha nihwəti mbəzli bakə vəgha tsemər, ya wa ndə na tə tsa ci tsəm. Tsahwəti na, tə kwa bəzəmə Yesəw,

tsahwəti na tə kwa zlebi ci, mba'a Yesəw kwa jipə shi ki.

¹⁹ Dza Pilatə mba'a gəzanshi kaa mbəzli a məndi tsaslati kwəmaa dzəti shiy, mba'am nahati tə tsəm tsa danwə məndi vaa dzəti, a kə kwəma va na: «Yesəw ndə ka Nazaretə, mazə tsa *ka Zhəwifə» kə.

²⁰ Kwəma tsasliti məndi vay, ka Zhəwifə danjəngəhwə na, sa nzana ndəkwə ndəkwə pətsa danwəvəgha məndi va Yesəw vəgha tsəm lə məlmə Zherəwzalem. Lə kwəma ka Ebərə, mba'a sa ka *Rəm, mba'a sa ka *Gərekə niy tsasliti məndi kwəma va.

²¹ Dza mbəzli dikə dikə ni mbə *ka ta Hyala mbə ka Zhəwifə mba'a ghəshi dzaa kəsəy Pilatə. Ma kə ghəshi kaa ngəci na: «Ma kwəma vay, ə pə gha zhəghanti, ka nə gha “Mazə tsa ka Zhəwifə” pə gha ma. Ma ka gha tsaslitiy: “Yən na mazə tsa ka Zhəwifə” kə ntsa pə gha» kə ghəshi.

²² Ma kə Pilatə ngəshi na: «Na tsaslitee va kwəma na neyey, tsəgha dza naa nza» kə.

²³ Ma sa danwamti ka sawji Yesəw dzəvəgha tsəm na, mba'a ghəshi basəva kwəbenjer ci, mba'a ghəshi tihəhwəshi kwa jipə shi fadənashi, ya wa ndə mbə shi na lə ni ci. Kwataka gee kən ghən ci saa niy tərə. Gee vay, gəvbaw niy nza na kala cisli ti, ka səkə mə ghən pa' kwakə mbə hidfi.

²⁴ Dza ghəshi sləka ghəshi sləkati kwa jipə shi, ma kə ghəshi na: «Ka sləkwə gee na ghwəmmə ma, ə pə ghwəmmə ti dandərdə, ta nighə ntsaa

dzaa bə mbə ghwəmmə» kə ghəshi. Kwəma mənti ghəshi va tsəghay, kwəmaa niy tsaslita va mbə Zliya Hyalaa faghwa ghəshi kwa. Ma kə niy niy: «A ghəshi tihəhwə kwəbejer kən ghən tsee kwa jipə shi. Mba'a ghəshi slati dandərdə ta sənay ntsaa dzaa bə gee ya» kə niy ni. Ava ghənzə na kwəma mənti ka sawji va ki.

²⁵ Tiba niy nza kar mbəghəy Yesəw garə vəgha tsəm tsa danwəvəgha məndi va, ghəshi lə zhambəghəta, mba'a Marəy, mali Kəleyəwpasə, mba'a Marəy ka Magədala.

²⁶ Mba'a Yesəw nata mbəghəy tiba vəgha, mba'a ntsa ta səfa ci va di na tərəjw kwərakwə bə. Dza ma kə kaa mbəghəy na: «A mə, avanay ntsaa zəghwə gha» kə.

²⁷ Zhini ma kə kaa ntsa ta səfa ci va bə na: «Avanta mənə» kə. Dzəghwa ntsa va pəm pəməhwə Marəy ghala fəcavataa dzəkə ghi tsa ci ki.

Njasa məti Yesəw

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Ləy hwəm shi va kiy, a Yesəw sənay gwa'a gwa'a kədita kwəma njasa di Hyala nana, kə. Ma kə na: «A ndir ghərada» kə. Sa gəzə na va kwəma va tsəghay, ta mbə kwəmaa tsaslita va mbə Zliya Hyalaa dzəkən dzəghwata kwəla' kwa.

²⁹ Ma tə pətsa va na, mba'a ghwəlpə tiba paf shi sa tati məndi tə shi ndalakwə ni kwa. Dza ka sawji va tsan ghəshi bəvə səwsə tiba, mba'a

ghøshi parati tē gēta. Dza ghøshi yēkwē ghøshi yēkwambē mbē shi sa va, ka fancy dzēghwa miy tsa Yesēw.

³⁰ Ma sa nē Yesēw, bēsē kē bēsōvē shi ndalakwē ni va lē miy tsa ci ki, ma kē na: «Nana kiy, gwa'a mēnishi shiy njasa dī Hyala» kē. Dzēghwa kwēshējw ghēn tsa ci mēniy, mba'a mētiy.

Gwapa mbē slērpē Yesēw

³¹ Mēniva shi vay, fēca lēwma Bērha. Sēvəri way pi na, *vici dēkēva ka Zhēwifē. Kala dī *ka Zhēwifē mbēzli danwāvēgha mēndi va vēgha shēghwē nza war ghwēlashi danwē danwē fēca vici dēkēva. Sa nzana, nava vici dēkēva na, vici tērējw na ghēnzē niy nza vē shi. Va tsēgha ki na, mba'a ghøshi dzaa kēsāy ngwēmna Pilatē ta dēw, a ghēci gēzanshi kaa mbēzli, a mēndi balamti shidshid tē mbēzli danwēy mēndi va vēgha shēghwē, nza ghøshi mbēē bēkwēshi tanjan. Nza mēndi mbēē pēlākēghwa mbēreketi shi tē shēghwē.

³² Dzēghwa Pilatē ki mba'a gēzanshi kaa ka sawji. Sa madī ghøshi ki na, mba'a ghøshi balamti shidshid pērba tē tsahwēti mbē mbēzli danwāvēgha mēndi va vēgha tsēm vēgha Yesēw, zhini bēli tē kwa baka tsa va ba.

³³ Ma madī ghøshi ta tsēhē vēgha Yesēw naci, njē'wē kē ghøshi na, ghēci mētiy. Va tsēgha bēlamti ma ghøshi sēfa Yesēw.

³⁴ Dzəghwa tsahwəti ndə mbə shi kwətiŋ, mba'a 'yamti Yesəw mbə slərpə ci lə gwapa. Ka səəmə miymiy lə yam kwa pətsa va tibata.

³⁵ Ntsaa gəzə kwəma tsaa dzəkən shiniy, lə mətə ci nashi na shi va, kwəma gəzə na va na, sa katanj na ghənzə. Aa sənata də'wə ghən tsa ci, kwəma katanj na sa gəzee na, kə. Ta mbə ghwəy banavə nəfə tsa ghwəy kaa Yesəw gəzə na kwəma va.

³⁶ Ma mənishi shi va tsəghay, ta mbə kwəmaa niy tsasliiti məndi va mbə Zliya Hyalaa dzəghwata kwa. Ma kə niy niy: «Ka dza məndiy bəlamti isl tsa ci ya kwətiŋəw» kə.

³⁷ Zhini ma kə ge'i kwa nahwəti kwəshala ba na: «Ta zhini dza ghəshi nay ntsa 'yamti ghəshi va lə gwapa» kə.

*Məni kwəma kən mbəri tsa Yesəw
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)*

³⁸ Ma ləy hwəm sa mətiy Yesəw ki na, mba'a *Zhezhefə ndə ka Arimate madiy, ka dza ta dəw kwal ta bə mbəri tsa Yesəw va ngwəmna Pilatə. Mba'a Pilatə banavə kwal ta bə ghəci. Dza Zhezhefə mba'a səkə pələkəghwa mbəri tsa Yesəw vəgha tsəm ki, ta dza ta la. Zhezhefə tsa va kiy, tsahwəti ntsa ta səda Yesəw niy nza na. Kwa mbəmbə ghəci niy nəw Yesəw va hazləni va mbəzli *ka Zhəwifə dikə dikə ni.

³⁹ Dza Nikwədem, tsahwəti ntsaa niy səkəy vaa dzəvəgha Yesəw həvir, ndəs səkəy

kwərakwə, mba'a bəkə in ta la Yesəw. In tsa wəzə tsa, sa kabəti məndi lə *mirə mba'a *Aləye, ka zən nja 'wərđi. In tsa vay, gar kiləw mahkan mətəkə na shəndəkə tsa ci.

⁴⁰ Dzəghwa ghəshi bakanashi ki, tsarj ghəshi bəvə mbəri tsa Yesəw, ka harə lə məgapa, ka shikə in tsa wəzə tsa va ghəshi mbə harə, njasa sənabəshi ka Zhəwifə mbə harə mbəri.

⁴¹ Ma tiba vəgha pətsa danjavəgha məndi va Yesəw vəgha tsəm na, mba'a tsa tiba. Dzəghwa mba'a məndi lati kwəli kwa tsa va 'war'war, kala səkəkə məndiy laghwa mbəri kwa.

⁴² Dzəghwa mba'a ghəshi laghwa Yesəw kwa kwəli va, sa nzana ndəkwə ghənzə tiba ki. Ma sa lamti ghəshi va ndəkwə tsəghay, sa nza vici ndəkwə ta pək, sa nzana tə way pi həzlimə na, *vici dəkəva ka Zhəwifə ghənzə.

20

Zhakati tsa Yesəw mbə məti
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ma pəətə fəca dəmasə, pi ghwəlaa wali ki na, mba'a Marəy ka Magədala kafəta, ka dzaa dzəti kwəli Yesəw. Tsəhə na, sa nə na njə'wə kə na, kwəli va bəjwəta, tsarakə hakwə tsaa niy nza va miyfa dzar kwa nahwəti bəla.

² 'Wakəvə na bəvbəpə madita lə bali. Mba'a dzaa kəsashi kar Shimanjw Piyer ghəshi lə tsahwəti ntsa ta səda Yesəw va dfi na. Ma kə na: «A kar Piyer, ava məndi bəhwə Ntsaa sləkəmmə kwa kwəli, sənay ghəy kwa pətsa dzashi məndi liw» kə.

³ Ma sa favə kar Piyer lə tsahwəti ntsa ta səfa Yesəw va kwəma va tsəgha na, mba'a ghəshi madishi ka dzaa dzəti kwəli va ki.

⁴ Kə ghəshi ka kəsli bali bakanashi, mba'a tsahwəti ntsa ta səfa Yesəw va tanjəti Piyer tə bali. Dza na ndəs tsəhəy pərba ghəci tə kwəli va.

⁵ Tsəhə tsa tsəhə na na, ka kəfanjə pətsaa dzəmbə kwəli va, kala dzəmbə ma, njə'wə njə'wə kə na, nashi shiy na kwabaw war məgapaa niy harə məndi va Yesəw li sa kwaba tə hidi.

⁶ Dza Piyer kwərakwə ndəs tsəhəy ki, səəkə lətə dzəmbəy mbə kwəli va. Sa nə na njə'wə kə na, war məgapa harə məndi va li sa mbəba tə hidi.

⁷ Ma məgapa pəerə məndi miy tsa Yesəw li ki na, tsarakə kwətita pəerə pəerə vəgha nahwəti bəla kwəli.

⁸ Dza tsahwəti ntsaa gha vaa tsəhə, lətə dzəmbəy mbə kwəli va kwərakwə, mba'a nashi shi va war tsəgha lə mətse ci, mba'a zləbavə kwəma va ki.

⁹ Kwəmaa niy nə Zliya Hyala va: «Ta zhakatiy dza Yesəw mbə məti» kəy, pa' ghala pətsa va na, niy favə ghən tsa kwəma va mbəzli ta səfa ciw.

¹⁰ Dza *mbəzli ta səfa Yesəw va bakə ni, mba'a ghəshi zhəghətəvashiy jighi ki.

*Yesəw ghəshi lə Marəy ka Magədala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Ma sa zhəghəkəvata Marəy ka Magədala ki na, mba'a dzaa garəta miy kwəli va, ka wahə. Ma ghənzə mbə wahə va na, dza na ka kədanə pətsaa dzəghwa kwəli va.

¹² Nighə na na, ka kwal Hyala bakə lə kwəbenjer tezezl tezezl ni kən shi, mənəy tə pətsaa niy nza Yesəw va məhəni. Mba'a tsahwəti lati ghən, mba'a tsahwəti ləy mətsəni.

¹³ Ma sa nata mbəzli va ghənzəə nighəshi tsəgha, a kə ghəshi ngəta na: «A mali na, a shiy mənishi wahə gha shəka?» kə ghəshi. Ma kə Marəy na: «Wa ə bəhwə məndi Ntsaa sləkəra kwa kwəli tikə, kala sənayee tə pətsa fəy məndi» kə.

¹⁴ War sa zləbakə na kwəma va na, tərəd zhəghətəvata, nighə na na Yesəw tība məgarə, sənay na Yesəw na sava, kəw.

¹⁵ Dza Yesəw ka dəw və, a kə na: «A mali, a shi wahə gha ti shəka? A ntsa pala ghaa?» kə. Ndəba ndə ghəra sləni kwa tsa va na, kə ghən tsa nzə. Va tsəgha, ma kə ngəci na: «A Ndə sləkəra, gha kə bəhwəy, gəzara tə pətsa fəy gha, e dza ta bə» kə.

¹⁶ Dzəghwa Yesəw ka har lə slən tsa nzə ki, a kə na: «A Marəy» kə. Dza Marəy nza'jəw tərəd zhəghəghə kwəma nzə dzar kwa. Ma kə lə kwəma ka *Ebərə na: «Rabəni» kə. Rabəni tsa vay: «Ndə bəni shiy kaa mbəzli» dī na gəzə.

¹⁷ Ma kə Yesəw ngəta na: «Kadiw, ka dapəra gha di ma, sa nzanay ghwəla nzee ta dzəməə dzəvəgha Dirə. Mbala a gha dzaa gəzanshi kaa

ngwarməhira, “Avee dzəməə dzəvəgha Dirə, Dəŋwəy ghəci kwərakwə, dzəməə dzəvəgha Hyala, Hyala ghwəy kwərakwə ɸa” kə, pə gha ngəshi» kə Yesəw.

¹⁸ Sa gəzəkə na tsəgha na, dza Marəy ka Magədala mba'a maɸita ka dza ta gəzanshi kaa *mbəzli ta səɸa Yesəw, a kə na: «Nɸatsəy e nay Ntsaa sləkəmmə, ka gəzəhwə kwəma ghəy li» kə. Dza na mba'a slanəkəshi kwəma gəzanakə Yesəw va kaa ngəshi.

*Yesəw ghəshi lə *mbəzli ta səɸa ci*
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Ma fəca dəmasə va vata hetihwer na, dza mbəzli ta səɸa Yesəw mba'a ghəshi ɸasambəvashi mbə ciki. Bəsl ghəshi kalakən gəzli kən ghən shi ka jihəti sa hazləni ghəshi va mbəzli *ka Zhəwifə dikə dikə ni. Dzəghwa Yesəw wəɸ tsahwəy, mba'a garəy kwa jipə shi. A kə ngəshi na: «Nzəyəy zərkə lə ghwəy» kə.

²⁰ Ma sa gəzanəkəshi na tsəgha na, dza na mba'a canatishi veviyerhi mbə hwər dividivi ci, lə ni mbə slərpə ci ngəshi. Sa nay mbəzli ta səɸa ci Nɸə sləkəshi ki na, dza ghəshi ka vəshi tərəŋw tsəgha ki.

²¹ Zhini ma kə Yesəw ngəshi ɸa na: «Nzəyəy zərkə lə ghwəy. Nanay ta ghwəniŋwəy dzee, njasa niy ghwənara Dirə va kwərakwə» kə.

²² War sa gəzəkə na tsəgha na, mba'a viyanəkənsi *Safə tsa Hyala. A kə na: «Bəm Safə tsa dēwdēw tsa.

23 Ma mbəzli pələta ghwəy kwəma shi jikir na kwa hwər tsa ghwəyəy, a Hyala dzaa pələta kwəma shi jikir na kwərakwə. Ma ni pələtanashi ma ghwəy kwəma shi jikir nay, ka dza Hyala pəla kwərakwəw» kə.

Kwəma kar Təmasə lə Yesəw

24 Ghala pətsaa səəkə Yesəw vaa dzəvəgha *mbəzli ta səda ciy, niy nza tsahwəti ntsa nza slən tsa ci vaa Təmasə, zhini ihwəli, kə məndi tifa kwasəbə nihwəti mbəzli ta səda ciw.

25 Dzəghwa ma kə niy nza va tifa *mbəzli ta səda Yesəw ngəci sa səəkəy na na: «Təmasə, a ghəy nay Ntsaa sləkəmmə ndatsə» kə ghəshi. Ma kə Təmasə na: «Kala nashi vaviyer danwə məndi va pən mbə dəvə ci, mba'ee dapashi lə dəvee, mba'ee dapəti ni mbə slərpə ci va lə dəvə yay, ka zləba yaw» kə.

26 Ma ləy hwəm ləwma kwətij ki na, mba'a mbəzli ta səda Yesəw zhiniy basəshi mbə ciki diba. Fəca va ki na, mba'a Təmasə tifa. Dza bəsl ghəshi kalakən gəzli kən ghən shi ka jihəti. Mba'a Yesəw səəkəy garəy kwa jipə shi. Ma kə ngəshi na: «Nzəyəy zərkə lə ghwəy» kə.

27 Ma kə kaa Təmasə na: «A Təmasə, nighəvə dividivee ni, ndaka dəvə gha va, a gha tifəti vaviyer mbə dividivee ni, dapəti ni vəgha slərpee ni, ka mənti ghən tsa gha gha bakə bakə ma, ndara nəfə tsa gha» kə.

28 Ma kə Təmasə na: «A Ntsaa sləkəra, a Hyalee» kə.

29 Ma kə Yesəw ngəci na: «Sa nara gha nana ndara gha nəfə tsa gha ki na? Vəshi na va mbəzliy ndara nefer shi ya kala nara ghəshi» kə Yesəw.

Ntsaa tsasliti zliya nay, tawa tsasli naa?

30 A Yesəw məmənəhwə nihwəti shi dimədimə ni dāŋ ghəngən kwa kwəma mbəzli ta səda ci. Kala tsaslambəshi məndi mbə zliya na gwanashi.

31 Ma shi tsasliti məndi ni mbə zliya nay, nza ghwəy mbəə sənay katan katan, Yesəw na *Kəristəw Ntsa tivə Hyala, pə ghwəy, va tsəgha tsaslitishi məndi. Ghəci kiy Zəghwə Hyala na. Nza ghwəy mbəə bənavə nefer ghwəy kaa Yesəw tsa va, ma ghalaba ki na, nza ghwəy kwəməvə piy tsaa kədi ma mbə slən tsa ci, va tsəgha tsasliti məndi shi ni difa.

21

Yesəw ghəshi lə nihwəti mbəzli ta səda ci mbərfəŋ

¹ Ma ləy hwəm ki na, mba'a Yesəw cinti ghən tsa ci kaa nihwəti mbəzli ta səda ci miy kwəfa *Tiberiyadə. Avənay njasa canatishi na ghən tsa ci.

² Kar Shimanjw Piye, ghəshi lə Təmasə ntsa har məndiy ihwəli, mba'a Natanayel, ndə ka Kana tə hidī ka Galile, mba'a ndərazhi Zhebede, mba'a nihwəti *mbəzli ta səda Yesəw bakə difa, tsəgha niy bəsəshi ghəshi.

³ Ma kə Shimanjw Piyer ngəshi na: «A mbəzli ni, e dzara ta kəəsə kərpi nee» kə. Ma kə nihwəti mbəzli va na: «Tsəgha na, ta nəwŋa dza ghəy kwərakwə» kə ghəshi. Mba'a ghəshi madishi, ka dzashi, mba'a ghəshi dzashiy dzəghwa kwambəwal. Hi ghəshi virvir mbə ka kərpi, shaŋ ghəshi ta kəsəvə kəlipə ya kwətiŋ.

⁴ Ma mekəshi sa kədiy pi ki na, mba'a Yesəw təzliy tifa tə həlbə tsa miy kwəfa va. Sənay mbəzli ta səfa ci na, ghəci na sava, kə ghəshiw.

⁵ Ma kə kaa ngəshi na: «Kəsəvə kərpi va ghwəy tsəna ndərazhee ni?» kə. Ma kə ghəshi ngəci na: «Əhəŋ, kəsəvəshi ghəyəw» kə ghəshi.

⁶ Ma kə ngəshi na: «A pə ghwəy məntiy, bəm zləkwə tsa ghwəy va, a ghwəy kashi li tar bəla kwa bəzəmə kwambəwal va, a ghwəy nayma ghwəy kəsəvə kərpi» kə. «Əŋkwa» kə ghəshi, dza ghəshi ka ka kərpi dzar kwa bəla va ki. Mba'a ghəshi kəsəvə kərpi dəŋ tərəŋw. Paf zləkwə tsa shi təhəy kala mbə ghəshiy mbahə səvəri mbə yam va ghwəla.

⁷ Ma kə tsahwəti ntsa ta səfa Yesəw va di na kaa Shimanjw Piyer na: «Ndə sləkəpə na sasa» kə. War sa favə Shimanjw Piyer: «Ndə sləkəpə na sava» kə məndi na, həŋ bəvə kwəbaŋ tsa ci, sa niy sərəmti na kən ghən ci, pa' pakən, zhidə zliy dzəti yam ta dzar dzəvəgha Yesəw.

⁸ Ma nihwəti mbəzli ta səfa ci va na, ka mbahə zləkwə tsaa təhəy va paf tsa va kərpi, ka səəkə dzəvəgha həlbə. Niy nza ghəshi kərakə lə həlbə

tərənjwəw, war gar bələkə səfa bələkwə gwa'a tsəgha.

⁹ Ma sa tsəhəshi ghəshi na, mba'a ghəshi səkwashiy dzəti həlbə. Mba'a ghəshi nata ladfi ghwə tifa, mba'a kəlipə ti, mba'a pej tə pətsa va.

¹⁰ Ma kə Yesəw ngəshi ki na: «Taram kərpi, mbə ni kəəsəvə ghwəy va sənzenva» kə.

¹¹ Dza Shimanjw Piyer mba'a dzəghway kwa kwambəwal, mba'a mbahəkəmə zləkwə tsa va mbə yam dzəti həlbə, paf kərpi dikə dikə ni kwa, bələkwə mba'a cifə mətsəkə mahkan ti. Ya tsəgha na kərpi va dənj tərənjw ki na, sləkwəy zləkwə tsa va, və shiw.

¹² Ma kə Yesəw ngəshi ki na: «Səəkəm zəməm shi zəmə ki» kə. Ghalaba ki na, ndə tifa mbə mbəzli ta səfa Yesəw maw dəw: «Wa ndə nza ghaa?» kəw. Sa nzana mba'a ghəshi sənay, Ndə Sləkəpə na sava, kə ghəshi.

¹³ Dzəghwa Yesəw kət kətəghəvay dzəvəgha shi, kə həj bəvə pej tsa va, mba'a banavəshi, zhini mba'a banavəshi kərpi fa.

¹⁴ Ghala zhakatiy Yesəw mbə mətiy, ghənzə na kwa mahkana səfa ci mbə ci ghən tsa ci kaa mbəzli ta səfa ci.

Gəzə kwəma Yesəw kaa Shimanjw Piyer

¹⁵ Ləy hwəm sa zəhwə ghəshi shi zəmə ki na, dza Yesəw ka dəw kwəma va Shimanjw Piyer, a kə na: «Shimanjw Piyer, zəghwə Zhanj, ka dīra gha lə nəfə kwətiŋ ka tanjəti nihwəti mbəzli ni

na?» kə. Ma kə Piyer ngəci na: «Yə Ndə sləkəpə, a gha sənay, e dīja» kə. Ma kə Yesəw ngəci na: «Ndəghwə mbəzlee ni mənishi nja ndərazhi tenkesli» kə.

¹⁶ Zhini kwa baka səfa dīfa tapə ta gəzanci: «A Shimanjw, zəghwə Zhan, ka dīra gha lə nəfə kwətiŋ na?» kə. Ma kə na: «Yə Ndə sləkəpə, a gha sənay e dīja» kə. Ma kə Yesəw na: «Ndəghwə mbəzlee ni mənishi nja tenkesli» kə.

¹⁷ Dzəghwa tapə Yesəw ta zhiniy dəw və kwa mahkana səfa dīfa: «A Shimanjw, zəghwə Zhan, ka dīra gha na?» kə. Dzəghwa kwəshay Piyer mənii, sa zhini Yesəw vaa dəw və: «Ka dīra gha na?» kə kwa mahkana səfa. A kə Piyer na: «A Ndə sləkəpə, gwa'a sənashi gha shiy. A gha sənay, e dīja» kə. A kə Yesəw ngəci ki na: «Ndəghwə mbəzlee ni mənishi nja tenkesli.

¹⁸ Ə gəzanee, ta na navay, tsəgha na, ghala pətsaa nza ghaa məgəlay, gha də'wə ghən tsa gha niy va naa pəhə kanda gha, ka dzaŋa kwa pətsa dī gha. Sa ka gha halinay, ta kafə dividivi gha dza gha, nza tsahwəti ndə pəhəŋa kanda gha, ka na dza na mba'a pəməghəŋaa dzəti pətsa dī ma gha» kə.

¹⁹ Ma kwəma gəzəkə Yesəw va tsəgha nay, a cipə na njasa dza Shimanjw Piyer ta məti, mba'a dzaa fanati bama kaa Hyala lə məti ci va. Ma kə Yesəw ngəci ləy hwəm kwəma va ki na: «Nəwra ki» kə.

Yesəw ghəshi lə ntsa ta səfa ci dī na tərəŋw

²⁰ Ma sa kəramti Yesəw gəzə kwəma va tsəgha,

sa nə Piyer nighə kə ləy hwəm ci na, mba'a nay ntsa ta səfa Yesəw va dī na mbə səəkə tə səəbə shi. Ntsa va na saa niy kətəghəvay vaa dzəvəgha Yesəw ghala pətsaa niy zəmə ghəshi va shi zəmə mbə Pakə. Ghəci na saa niy ni va kaa Yesəw: «A Ndə sləkəpə, tsama ndə dza naa nga dfafa tə ghaa?» kə.

²¹ Ma sa nay Piyer ntsa va, ma kə kaa Yesəw na: «A Ntsaa sləkəra, a kwəmaa dzaa kəsay ntsa naci kia?» kə.

²² Ma kə Yesəw ngəci na: «Ya ə nə ya war tifa kə tə ghwəməy pa' fəca dzee zhikə pənəy, wa kwəma gha mbəa? Na na ghay, ə pə ghaa nəwra na gha» kə.

²³ Dza kwəma gəzəkə Yesəw va, mba'a pəlivərivata dzar mbə mbəzliy nəw Yesəw, a kə ghəshi na: «Ma tsava ntsa ta səfa Yesəw naci kiy, ka dza naa mətiv» kə ghəshi. Niy gəzanci Yesəw kaa Piyer na: «Ka dza tsava ntsa ta səfəe mətiv» kəw. Ma kə niy niy: «Ya ə nə ya war tifa kə tə ghwəməy pa' fəca dzee zhikə, pənəy, wa kwəma gha mbəa?» kə niy ni.

²⁴ Ava ghəci ghəci ntsa ta səfa Yesəw va ndəgha na fətiy dzəkən shi va. Ghəci tsasliti shi ni diba, a ghəy sənay, kwəma tsasliti na vay, kwəma katanj na na.

²⁵ A Yesəw zhiniy məmənəhwə nihwəti shiy dānj tə hidī. Mba'a kə məndi niy tsasli-tishi gwanashi kwətij kwətij nzay, dānjshi dza zliyahiy nza nza. Ma bərkee na, daw dza pətsa tə hidī niy nza ta fə zliyahī nza.

Ava tsəgha na Yəwən kwəma wəzə naa
dzəkən Yesəw *Kəristəw njasa tsasliti Zhanj ki.

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3